

ŐSI GYÖKÉR

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

Megjelenik negyedévente a magyarságtudomány és az ősi magyar nyelv kutatásának szolgálatában

Alapítva: 1972

Ára: 1200,- Ft

La Raiz Ancestral

Alapító – Örökös Főszerkesztő: Badiny Jós Ferenc

Orlai Petrich Soma: A Mohácsnál elesett II. Lajos király testének feltalálása
(Internet)

Alapító - Örökös Főszerkesztő: Badiny Jós Ferenc

Felelős szerkesztő: Dr. Gyárfás Ágnes
Szerkesztő: Bubcsó Gábor
Munkatárs: Bubcsó Gáborné

Kiadó: Miskolci Bölcsész Egyesület (MBE)
Adószám: 19071332-1-05
3530 Miskolc, Batthyány u. 1.

Levél: 3530 Miskolc, Batthyány u. 1.

Szerkesztőségi telefonszám/fax:
+36-46-331-981

© Ősi gyökér 2018. XLVI. évf. 1-2. sz.

Minden cikkért a szerzője a felelős. Egyes cikkeket csak rövidített formában közlünk.

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza! **(Lemezen küldött anyag mellé kérnénk kéziratot is)**

Az Ősi Gyökér számai megtekinthetők a nemzeti hírhálón, az Országos Széchényi Könyvtár szerkesztésében: Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis (EPA) <http://epa.oszk.hu/02300/02387>

*Ugyancsak feldolgozza, de csak a tartalomjegyzéket közli a:
MATARKA - Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa
http://www.matarka.hu/szam_list.php?fsz=1556*

**Az adójuk 1%-át várjuk a MISKOLCI BÖLCSÉSZ EGYESÜLET Alapítványára
Adószám: 19071332-1-05**

ISBN 9632144546 • ISSN 1586-9423 • HU ISSN 1586-9423

Huszka József akvarellmásolata a Szent Jakab legendáról a gelencei templom falfestménye alapján (Internet)

ÖSI GYÖKÉR

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

Alapító – Örökös Főszerkesztő: **Badiny Jós Ferenc**

2018. XLVI. évf. 1-2. sz.

TARTALOM

MAGYAR NYELV

Borbola János

Ósmagyarul 2

MAGYAR SZENT KORONA

Végh Tibor

Megszólalt a Szent Korona..... 12

MAGYAR TÖRTÉNELEM

Fister Mária Magdolna

II. Lajos király halála 15

Fister Mária Magdolna

Makráról Jeruzsálemig..... 22

MAGYAR ZENE

Kecskés András

A magyar zene évezredei I. rész..... 24

MAGYAR NÉPMŰVÉSZET, NÉPKÖLTÉS

Wohlfart Zoltán

A Maros (Nap) és az Olt (Hold) 32

Gyárfás Ágnes

A kék liliom (Meseelemzés)..... 35

A kék liliom (népmese)..... 36

SZAKRÁLIS ÉPÍTÉS

Scheffer Miklós

Tájéloások üzenete

Néhány középkori templom keletelésének egyháztörténelmi vizsgálata 39

Scheffer Miklós

„... HEGYNEK AZ ORMA FÖLÉ”

A pálos Szent Kereszt anyakolostor helymeghatározásának problémája Gyöngyösi Gergely rendtörténelmi krónikájában 49

ESSZÉ

Agócs Károly írásai

Színvallás 53

Fogságban 53

A varázstükör 54

A könyvtár titka 54

MAGYAR NYELV ÉS TÖRTÉNELEM

Az egész civilizált világ adója Magyarországnak az ő múltjáért

Híres emberek mondták a magyarokról (Internet) 56

ARCKÉP

Petrin László

Ki is az a Mészáros Lőrinc?..... 60

ÚTIBESZÁMOLÓ

Szathmáry-Király Hanna

Levél Ománból, Szindbád földjéről 61

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM Dr. Tóth Zoltán József 64

IN MEMORIAM Tóth Vincze László 65

IN MEMORIAM Dr. Horváth István 67

A XXIII. MAGYAR ŐSKUTATÁSI FÓRUMRA SZÁNT GONDOLATOK

Tibold Szabina

A Lélek Fénye és Árnyéka 70

HÍREK

Felújították a Mátyás-templom legendás Madonna-szobrát

(Internet) 77

Több ezer régészeti leletre bukkantak a Mercedes-gyár

építkezésén

(Internet) 78

Dr. Tóth Zoltán József levele

Újabb adalék a Szent Korona-tan mai "értőihöz" 79

OLVASÓINK ÍRTÁK

Rátki Zoltán kapózása a magyar gyökökkel 80

Szalók József levele 81

ESEMÉNYEK

Indul a bakterház

A LESZSZ (Lendvai Színház Szerető Társulat) 2018-ban Rideg Sándor

vigjátékát állította színpadra (Záhonyi András) 81

KÖNYVEK, ÍRÁSOK

Mandics György - Záhonyi András: Tordos és Tatárlaka üzenete

Fríg kiadó, 2018. (Záhonyi András) 83

Czakó Gábor: Nyelvünk aranyágya

Cz. Simon Bt., Budapest, 2018. (Záhonyi András) 84

Cenzúra

Részletek Czakó Gábor *Beavatás* c. írásából, mely a Kortárs

2005/8. számában jelent meg (Záhonyi András) 85

Sántha Attila: A székely nyelvjárások „déli-nyugati szláv

jövevényszavainak” kérdéséhez

Kelet Kapuja folyóirat 1. évfolyam 1. szám 62-69.

(Fister Magdolna) 86

SZABINA ROVATA

Tibold Szabina

Amikor a Fény eljött hozzám 90

VERSEK

Bacsó Marika: Deák Ferenc utcai fák 94

Máté Bálint versei: Szép volt...?, Szép lehetett..... 96

József Attila: A csodaszarvas

Juhász Gyula: Emese álma

Képek: Internet

BORBOLA JÁNOS

ÓSMAGYARUL

Kérdés: Hogyan kell az egyiptomi hieroglifákat olvasni?

A válasz egyértelmű: *ósmagyarul!*

Ezzel gyakorlatilag elmondtam gondolataim lényegét, úgy, ahogy azt ősi nyelvünk és észjárásunk előírja. A többi csak ennek az alaptételnek a megvilágítása, kiegészítése, finomítása, majd rendszerezése és bizonyítása lesz.

Nos! Ha ezek után még mindig a kezükben tartják ezt az írást, akkor bemutatom Önöknek a fenti állítás háttérét is.

Barátaim, akik egyúttal igazmondó kritikusaim is, egybehangzóan figyelmeztettek arra, hogy egyre jobban eltávolodok a könyveimet olvasni szándékozó társaimtól.

Megoldásként olyan könyvet kellene írnom, melyben nem hemzsegnek az egyiptomi boszorkányos hieroglifák, nincsenek gondolataikat megszakító, többnyelvű idézetek és lábjegyzetek, nem sorakoznak az eddig elhallgatott, azaz jószerével mindmáig ismeretlen nagynevű elődeink gondolatai sem. Helyette jól érthető, szabatos magyarsággal fogalmazott, gördülő állító mondatokkal kell leírnom az ősi szövegek olvasásának alapjait, rendszerét és az olvasottak földcsuszamlást okozó tartalmát.

Mindezt úgy, hogy a Napnál is világosabb legyen!

Mérlegelve a jó tanácsokat ismét elővettem az immár húsz éves kutatóutam nyomtatásban is megjelent állomásait, könyveimet.

Lapozgatva oldalait örömmel nyugtázhatom, hogy az olvasók eligazításához, mindenütt leírtam gondolataim határait, az akkor esedékes alapokat, illetve annak esetenként kiegészített változatait. Már a kezdettől fogva bemutattam nyelvünk és a hieroglifákkal írt ősnyelv azonosságait, hangzósítási szótani, párhuzamait, sőt, a két nyelv tagadhatatlan szerkezeti azonosságait is. Lásd az *Általános tudnivalók* című fejezeteket. Példák, hieroglifák sokasága sorakozik a felfedezések, a megismerések alátámasztására. Egy ilyen ismeretterjesztő írásba ezek közül kellene kiválasztanom a legjellemzőbbeket.

Hálatlan, gyakorlatilag kivitelezhetetlen feladat.

Többen, általában nagynevű professzorok, megkísérelték mondanivalójuk 'zanzásított' változatának hasonló bemutatását, sajnos legtöbbször sikertelenül.

A partvonalról azonnal megszólalt az ellentábor, és gyakran útszéli stílusban, lehengerlő bekiabálásaikkal ízekre szedték az esetleg hely szűkében ismertetett értékes gondolatokat.

Tudatlansááááá, dilettantizmuuuuus, félrevezetééééé, délibábos népbuítááááá, a nemzeti tudatkóros elferdítése..., na meg a szerzők ideggyógyászati kezelésre utalása, sőt az MTA megrovó véleménye mellett, az akkor érvényes büntetőjogi törvénycikk felrakoztatása volt a válasz.

Ugyanakkor az elődök tapasztalata alapján kiderült, hogy ezen az úton nem lehet az ellenfelek akadályait, az elhallgatást, a megbélyegzést, a terjesztés nehézségeit, a tilalomfákat áthidalni.

Egyébként is... könyveimben, ma is használatos magyarsággal, világosan leírtam az ősi Nílusparti nyelv hangtani, szótani, szerkezeti jellemzőit és különböző korszakai írásának sajátosságait. Sőt! Nemcsak leírtam, hanem DVD-ken és előadásaimon is bemutattam gondolataim képekbe öntött és általam kifejtett változatát.

Itt tehát akár le is tehetném a tollat.

És mégis...

Barátaim segítőkész figyelmeztetése minden bizonnal jogos. Az építő kritikát meg kell becsülni! Felmerült a kérdés, hogyan tovább?

Az első mondatban már feltettem a kérdést: hogyan kell az egyiptomi hieroglifákat olvasni? A válasz: *ósmagyarul!* volt.

Megfogadtam, hogy ebben a rövid összefoglalóban nem írok le egyetlen hieroglifát sem. Következésképpen most másik utat kell választanom.

Vizsgálódásom másik vége, napjaink magánhangzókra épített írásrendszere, mely ősi nyelvünk megszólaltatásában bizony meglehetősen hitvány. Viszont látszólag ez az egyetlen út, ami közös nevezőre hozhat szélesebb körben is olvasóimmal.

Legyen ezúttal segítség, hogy most nincsenek benne hieroglifák.

Tegyük fel a következő kérdést is: tudunk-e egyáltalán *ősmagyarul*? A válasz — ritka kivételtől eltekintve — tagadó: NEM. Sőt! A hozzánk sokkal közelebb álló ezer éves nyelvemlékeinket is már csak az értelmezett változatukban fogadjuk el.

Köszönet elemi iskolai tanításunknak, társaink többsége kifejezett ellenszenvvel gondol vissza a nyelvtanóráinkra, nyelvünk mai nyelvtanának megismerésére. Nem is ok nélkül!

Ősi nyelvünk szerkezetét ti. a latin rendszerű nyelvtan keretei közé erőltették, így, ha meg akartunk felelni az iskolai előírásoknak, akkor a kisgyermek korunkból magunkkal hozott szótöveinket írásukban természetellenesen ketté kellett választanunk. Nevezetesen a mai szótagolás a magánhangzókra épül, holott ősi nyelvünk szüleinktől örökölt szótövei alapvetően mássalhangzókból állnak. És mindez csak a kezdet. Hiszen nyelvünket még ma sem ismerjük mélységében, nem tudjuk részeiben is szabályok közé szorítani.

Pedig hatalmas kincset mondhatunk magunkénak!

Ha tehát az *ősmagyar nyelvről* álmodozunk, nem árt először a mai nyelvünket alaposabban megismerni.

Tegyük egy egyszerű próbát! Például... mindannyian megtanultuk, hogy a többes szám jele a *k*. Ez amolyan *általános szabály*. Tehát a főnevek esetében a könyv, a ház, stb. többes száma könyve-*k*, háza-*k*. Igéink is hasonlóan viselkednek megy-*ünk*, jö-*vünk*, esz-*ünk*, isz-*unk* stb. Tiszta sor, még akkor is, ha a *k* jel elé itt-ott további hangzókat kell illeszteni. A névmások is így tehetők többes számba, lásd ez-*ek*, az-*ok*, mag-*unk*, ki-*k*, mi-*k*, stb.

A partvonalról bekiabáló bértollnokoknak üzenjük, hogy a birtokviszonyban a többes *k* jel helyett az *i*-t használjuk. Könyv → könyve-*im*, gyermek → gyermeke-*im*. Persze mindezt meg lehet tanulni, de elsajátítása idegen anyanyelvűeknek már kissé bonyolult. Eddig azért mindenki eljuthatott.

Látszólag más a helyzet a *személyes névmások* esetében! Valójában ott is a *k* és az *í* a többes szám jele.

De ezt már csak kevesen tudják.

Az egyes számban az *én*, *te*, *ő*, ugye adott. Az *ő*-ről azt is illik tudni, hogy az *u/ű* hangok párjaként

(űkelme) eredetileg szintén mássalhangzó volt. De követéséhez már kellene a hieroglifák és őket most nem hívtam segítségül.

Többes számban a *mi*, *ti*, *ők* a személyes névmásaink. Az *ő+k* → *ők* még rendjén van. Képzése tehát ott is a *k* hanggal szabályos. A *ti* végül is a *te+k* → *ti-e-te-k* maradványa.

De a szabály szerint az *én* többes számának *én+k* kellene legyen! Mi persze lecsereztük a kérdőszavunkra: *mi-k*, azaz *mi-e-nk*. Vagy röviden *mi*! Érdekességként azért megőriztük az *í* hangot is ebben az összetételben *mi-(é)n-k*. De miért ez az eltérés? Mit takargatunk vele? Vajon többet, más jelent-e mint az egyes szám első személyének *k*-val képzett többes alakja?

S most lépünk egy fokkal mélyebbre, tanuljunk egy kicsit *ősmagyarul*! Mit is jelent az *én* szavunk valójában?

Akik olvasták a *Magyarok Istene* című könyvet, találkozhattak az *An* szóval, mint tulajdonnévvel (Mezopotámiában a Teremtőt jelenti), és ennek védett változatával a *vAn* igénnel is (ugyancsak a Teremtőt, a létezést fejezi ki). Külön fejezetet szántam bemutatására. Mi sem ejtjük ki az *Ő* (Isten) nevet hiába. Ugyanakkor tudjuk, hogy a bibliai teremtéstörténet szerint az *Ő* képmása vagyunk. Önelnevezésünk is csaknem azonos vele: *Ő vAN* → *Én vagy-ok*, azaz *An* képmása *vagy-ok*, *vagy-unk*.

Lám-lám! Az alanyi ragozás egyes és többes számú első személyében, jelen időben, ugyancsak a *k* hanggal, mint személyraggal találkozunk.

De hogyan is állunk az *én* többes számával? Az *én* többes száma őseink nyelvén közvetlenül az *én-ek*!

Egyébként az egyiptológia is *inek*nek hangzósítja. Az *én* ebben az esetben viszont sokkal több mint csak a személyes névmás, jóval magasabb fogalmat, szellemiséget jelöl. Latinul *ego*-nak nevezik, de végül is ez a szó fejezi ki a *lelkem*, a *tudatom*, a *lényem*, azaz azt, hogy az *Ő* képmása → *Én vagyok*.

Jól látszik ez, ha az *én* többes számát szabályosan képezzük, azaz mi magyarok azt ismét *k*-val végezzük: *ÉN-eK*. Az *én-eket* lelkünk együttese alkotja. Azonos hangnemben, tempóban, harmóniában *éneink* összefonódnak. Ezt csak akkor érezzük, ha *én-ek*-elünk.

Nos! A többes szám *k*, ill. *í* jele rádöbentett tu-

datlanságunkra. Pedig szerepének csak kis szeletét vizsgáltuk.

Tegyük fel újra a kérdést: tudunk-e *ősmagyarul*?

Ma még nem, de mai nyelvünkkel együtt eleink nyelvét is folyamatosan kutatjuk. A kettő egymástól elválaszthatatlan! Ehhez nyújt segítséget az egyiptomi hieroglifás, hieratikus írás több évezredes, rajzos adathalmazza, annak ősi hangtana, szerkezete, ill. szókincse.

* * *

Nincsenek illúzióim, nem lehet komoly munka, befektetés, azaz tanulás nélkül az ősi írást elsajátítani!

Kezdetben, — jó húsz évvel ezelőtt — én is rácsodálkoztam arra a több száz nemzetközi transliterációra, melyet Gardiner nyelvtankönyvének forgatása során egyszerűen a mai magyar nyelven lehetett hangzósítani.

A képek és hangértékeik a magyar nyelven egybeestek.

Akkortájt még az ún. *véletlen* lehetőségét is latolgattam. Tettem ezt tudatosan, még akkor is, ha már régóta vallom, hogy véletlenek nincsenek.

Ellenőrzésként elővettem a 4000 éves szöveges matematikai példákat, az *MMP* és az *RMP* tekercek mindmáig megoldatlan szöveges feladatait. Számmeneteit az ősi írnok a szöveg alá mellékelte. Már akkor érvényes volt a szabály, hogy csak az tudja a feladatokat megoldani, aki helyesen olvasza a hieratikus jeleket! Az egyiptológusok, az általuk felállított középbirodalmi syntaxis segítségével ezeket nem tudták elolvasni. Így csak találgatásokba bocsátkoztak, illetve az arrogancia határát is túllépve belejavítottak az ősi számolási menetekbe. Megállapították, hogy az ősi írnok/másoló nem tudott számolni, és nem ismerte nyelvének helyesírási szabályait sem.

Nos! Számomra itt dőlt el, hogy jó úton járok. A számtan, a fizika és matematika szabályai örökérvényűek.

A szöveget ősmagyarul olvasva bebizonyosodott, hogy az ősi írnok hajszál pontosan számolt, csak el kell tudni olvasni mondanivalóját *ősmagyarul*! A kérdéses példák helyes megoldását az egyiptomi matematikával foglalkozó könyveim és az azok kiegészítését képező DVD-k tartalmazzák.

Ezek ismeretében szükségessé vált a Nílusparti ősi nyelv és írás szabályainak felkutatása, az általam olvasottak rendszerezése, és az ún. ősmagyar nyelv alapjainak felállítása is. Ekkor születtek azok a könyvek, melyekben természetesen hemzsegnek a hieroglifák, melyek sokak számára úgymond követhetetlenek. Több ezer jel ősmagyar hangzósítása és rendszerezése után meggyőződésem, hogy az ősi írásról általam felállított alapelvek helyesek. Általában 4000 évvel ezelőtti szövegekről beszélünk!

Csak ízelítőnek szántam:

Az egyiptomi hieroglifás írás összetett képírás. Önálló hangok, szótagok és eszmejelek összefonódott egysége. A jelek sorrendjét azok hangértéke szabta meg, tehát hangtani alapokon nyugvó képírás. Az írás sajátosságához tartozik a rébusz rendszer és az akrosztika is. Egy-egy jel így több szerepkörben is állhat. A szókincs koronként kisebb változásokon esett át, a szavak egy része kikopott, ill. újabbak kerültek használatra. Az ősi hangértékek viszont változatlanok maradtak!

Ilyen általános összefoglalóban a szótani és mondatszerkezeti részletekre nem lehet kitérni, nem lehet néhány példán keresztül elfogadható magyarázatot adni a kíváncsi olvasóknak.

A történet szerint I. Ptolemaiosz megkérdezte Eukleidésztől, hogy vajon a geometria megismerésének nincs-e rövidebb és könnyebb módja, mint az, amelyet az *Elemek*ben rögzítettek. A nagy tudós akkor így válaszolt: "A geometriához nem vezet királyi út."

Kiegészíthetem, az egyiptomi hieroglifás íráshoz sem!

Így tehát a kérdés egyelőre nyitva marad: hogyan kell közelebb kerülnöm az olvasóimhoz?

* * *

Kedves Mindannyian!

Természetesen nem kell mindent újra felfedezni. Az Önök számára már kitaposott út vezet az ősi szövegek megismeréséhez. Könyveimet olvasva az induláshoz szükséges alapokat készen kapják.

De meg kell tanulniuk nyelvünk ősen gondolkodni! Mássalhangzók, szótagok és kifejezések írásban összefont egységét megérteni. Gyakorlatilag új nyelvet kell tanulnunk, szavainak ősi

értelmét kell megkeresnünk, a jelek kép és hang-értékét kell egyeztetnünk, melyekhez kivételesen csak a mai anyanyelvünk nyújthat segítséget.

Ezzel mai nyelvünk gyökereit is megtaláljuk, ősi értelmüket újra felfedezzük.

A feladat nem könnyű, de nem is tart húsz évig. A kapu már nyitva van, de a küszöböt Önöknek kell átlépni...

Az alábbiakban az ez irányban érdeklődő társaimnak segítségésképpen bemutatom az eddigi munkáim ide vonatkozó részleteit, az ősi íráshoz vezető ismerkedés ajánlott sorrendjét.

Következzen tehát a tematika!

II. Rész

Tekintve, hogy a kutatóútam során az ősi írások, kultúra több rétegét vizsgáltam, könyveimet, írásaimat nemcsak időrendben, de tartalmuk szerint is érdemes felosztani.

A.) Lássuk először megjelenésük sorrendjében:

Borbola János:

– *Olvassuk együtt magyarul! A Moszkvai Matematikai Papirusz két feladatának magyar nyelvű olvasata*, Budapest, 2000

– Göttinger Miszellen Heft 182, Borbola J. und I. Ratky: *Eine neue Interpretation einer Berechnung in Kahun-Papyri*, Göttingen 2001, 9

– *Királykörök, A Rhind Matematikai Papirusz királyköreinek magyar olvasata*, Budapest, 2001

– *Mikes International*; Borbola János: *A Nílus-völgyi írás alapja és törvényszerűségei*,

The Basis and Rules of the Writing System of the Nile-dale, Den Haag, 2003, 28/38.

– *Ősi Gyökér* XXXI. évfolyam 2. száma. Borbola János: *A Szent abroncs*, 2003, 6

– *Csillagszoba, Út a szakkarai piramisfeliratok magyar nyelvű olvasatához*, Budapest, 2004

– *Tutanhamon a számadó*, Budapest, 2004

– *A Magyarok Istene*, Budapest, 2005

– *Kikelet, A feltámadás hieroglifás jelei Meidumtól a Szent Koronáig*, Budapest, 2008

– *Magyarságtudományi tanulmányok*, Borbola János: *Bevezetés az egyiptomi hieroglifák magyar nyelvű olvasatába*, Budapest, 2008, pp. 93-119.

– *Introduction to the Hungarian Interpretation of the Egyptian Hieroglyphs*, 2008, by: János Borbola

– Borbola János *Tanulmányai, Az Ősi Gyökér c. folyóiratban*, Miskolc, 2005-2009

– *Az Egyiptomi Ósmagyar Nyelv, A Szentpétervári Papirusz 1115 megfejtése*, Budapest, 2012

– *A Nílus-parti Ósmagyar Kéírás DVD, Bevezető előadás*, Budapest, 2012

– *Egyiptomi Ósmagyar geometria, RMP 48-60 példái és a MMP 14. feladata*, Budapest, 2013

– *Ósmagyar Geometria I–II–III DVD, A piramisépítők geometriája // A hetes matematikai modell // A hieratikus számírás // A kilences matematikai modell*, Budapest, 2013–2014

– *A magyar név eredete, a PI bölcsője, Az RMP 35-38-as példáinak megoldása*, Budapest, 2015

– *A holtak könyve I, Papyrus Ani*, Budapest, 2017

B.) Csoportosíthatjuk témakörök szerint is:

1.) A hieroglifás/hieratikus nyelv alapjai, az írás rendszere, korszakai.

2.) Az egyiptomi geometriával és számmenetekkel foglalkozó könyvek, DVD-k.

3.) Az ősi hitvilág feltárására irányuló kutatások.

4.) A Szent Korona egyiptomi méretei, mondanivalója.

ad 1.) Az ősi középbirodalmi nyelv részletes bemutatását a...

– *Az Egyiptomi Ósmagyar Nyelv A Szentpétervári Papirusz 1115 megfejtése*, Budapest, 2012, pp. 19-135, találják: *I. Rész az Alapok* című fejezet.

Bevezetés az egyiptomi hieroglifás és hieratikus írás magyar olvasatába	21
Mássalhangzóink és (ősi)jelölésük	49
A hieroglifák hangértékeinek változásáról	79
Az ideogramma és a fonogramma	89
Determinatívumok	97
A transliteráció	103
A rébusz rendszer	111
Ősmagyar nyelvtan	117

Kiegészítő összefoglalások:

Ősmagyar–Magyar Értelmező Szószedet	623
A vörös festékkel írt szövegrészek	631
A számok	635
Paleográfiai észrevételek	637
Gondolatok a <i>mag-gam</i> párosról	653
Az oltár	659
A tekercsen szereplő igék és írásuk bemutatása	663
A tekercsen talált igék ragozása, írásuk elemzése	677
A tekercs tartalma az egyiptológia fordításában	689

– *Magyarság-tudományi füzetek VII. számában az első fejezet: Bevezetés az egyiptomi hieroglifás és hieratikus írás magyar olvasatába*, melyet a már jelzett *Magyarságtudományi tanulmányokban* is megtalálják.

Sőt! A könyv angol nyelvű változata is megjelent.

– Kiemelt ajánlatként, egyúttal segítségül: *A Nílus-parti ősmagyar képirás, A szentpétervári papirusz 1115 első két oszlopának olvasása, magyarul* című DVD megtekintését javasolom. Az egyórás előadásban az alapok száraz felsorolása helyett a hieroglifák értelmezése, azok gyakorlati bemutatása, az ősi írásrendszer áttekintése, színes képekkel és közérthető magyarázattal ellátott szövege minden előismeret nélkül is követhető.

Iskolai feladataink meghatározását követve — de csak az érdeklődők számára — *kötelező olvasmánynak* tekintem.

ad 2.) A matematikai tekercek példái, illetve részben a tekercek maguk is az Óbirodalom idejéből származnak. Nyelvezetük is ezt a korszakot

tükrözi. Meglepő ismereteket, csodálatos, napjainkig érvényes megoldó képleteket, a kör területének ősi számolási meneteit, ezzel a kör-alku idomok űrtartalmának kiszámolását, a π első meghatározását (22/7) tartalmazzák.

Az ehhez kapcsolódó *Kilences Modell* DVD változata ismételtelen könnyen követhető bemutatóval segíti az egyébként számolás terén kevésbé járatosak igényeit. De a piramis, azaz gúlaépítés statikájához szükséges *Hetes modell* DVD is hasonló szerepet tölt be, az oldallapok hajlásszögének beállítását, egyúttal a csonka piramis űrtartalmának ámulatba ejtő kiszámítását hozza testközelbe.

A részletes ismerkedéshez az *Egyiptomi Ősmagyar Geometria* és *A magyar név eredete, a PI bölcsője, Az RMP 35-38-as példáinak megoldása*, című könyvet ajánlom. Előfutárai az *Olvassuk együtt magyarul!*, ill. a *Királykörök* kör metszetű idomainak példái voltak.

Az ősmagyar nyelv felkutatása terén a matematikai tekercek nyelvezete hatalmas segítséget jelentett.

– A piramis térfogata segítségével a belőle levezethető boglya térfogatának kiszámítását a El-Lahun-Papyrus, Tafel VIII. számmenetein keresztül mutattuk be. Megjelent Borbola-Rátky: *Cötinger Miscellen* GM 182, 2002. A *Kilences Modell* ismerete nélkül ez lehetetlen lett volna.

– Külön figyelmet érdemel *A hieratikus számírás* című DVD. Nemcsak az ősi számmenetek tizedes rendszerű írásos bemutatását tartalmazza, hanem a többi között a mai tízes számaink etimológiáját is végérvényesen tisztázza. 4000 évvel ezelőtti, hieratikus jelekkel rögzített pontos írását mondjuk mindmáig ki! Lásd pl.: hat-von-négyet → 64, hét von kettőt → 72 stb. Mozgó, színes képekkel kommentált előadás megtekintése *ajánlott irodalom*, szintén megéri a fáradságot.

ad 3.) Az ősi hitvilág feltárására irányuló kutatások.

Vegyük sorra az említésre méltó állomásokat:

– *Csillagszoba, Út a szakkarai piramisfeliratok magyar nyelvű olvasatához*

X. fejezet

A Nílus-völgyi hitvilág

119

AN	129	Részlet a <i>Magyarok Istene</i>	
Árpád	131	című munkánkból	107
A beteg	131	Részletek az <i>Olvassuk együtt magyarul!</i>	
Csaba	131	című munkánkból	109
Az Élő	131	Szószedet a <i>Csillagszoba</i> című könyvből	113
Az égi lábú urak	132	<i>A Rosetta-kő</i>	114
Az élő Négy	133	Gondolatok <i>Az egyiptomi ősmagyar nyelv</i>	
A goj, a gólya, a golyó és a bagoly	134	című könyvből	
Kántáló, körverő, hírvivő	135	<i>Az ember és a magyar</i>	115
A kavaró, a kígyó	135	<i>Összefoglalás</i>	130
A keresztút, az elő kereszt	136		
A két kör	138	– <i>A holtak könyve I, Papyrus Ani</i>	
A Ló	143		
A nád nemzete	143	Ebben a legutóbb megjelent írásban kifejezetten	
A nem	144	az ősi hitvilág rejtelmait kutattuk. Komoly meg-	
A nem(zet) nedűje	144	lepetésünkre az ősi papiruszon sorozatosan a hon-	
Az őskeresztények	144	foglalás kori méltóságok neveivel találkoztunk.	
A Szám	145	• Geb/Árpád személyében a <i>Nagy Kilencek</i>	
A Szám arája, a Szám ura	148	egyik oszlopos tagját ismerhettük meg.	
Az udvar és a csillag-szoba	148	• A tekercsen az 5. lap 2484-2485-ös jelében	
A viruló	149	az őszanya, a másoló (<i>msj</i>), az ősmagyar nyelv-	
Valamint:		ven nevezett <i>Szüle-anya</i> → EMESE neve ol-	
Gondolatok Árpádról	337	vasható.	
Csaba a megváltó?	345	• Férje, ÁL-MoS, aki az éLő-MáSa, legendá-	
Csaba nyomában	372	ink szerint ő volt népünk <i>Szüle-atyja</i> , ősatyja.	
<i>Egy az Isten</i>	375	• Unokájuk pedig az egyiptomi teremtés-	
<i>Az egytől a körig</i>	383	történet szerint Oziris!	
– <i>A magyarok Istene</i>		Itt kezdődik a következő <i>kál-vár-ia</i> ...	
Isten	8	• Ozir nevét az egyiptológusok — tiszteletből	
AN	13	— fordítva olvassák, hátulról előre! A negye-	
A VAN szó védelmében	21	dik lapon félreérthetetlenül a I/J - S/Z - Úr	
Hogyan került a 'v' hang AN neve elé?	28	hieroglifái láthatók. Ebben a kötetben bemu-	
Az eddigiek áttekintése	31	tattuk, hogyha helyes sorrendben olvassuk,	
Mit tudunk az ŐSTaNról?	32	akkor nem az általánosan elfogadott U/O-sZ-	
Gyermekvers, „kiszámolódsi”	34	IR, hanem <i>J-Sz-Ű</i> → azaz <i>JéSZUs</i> neve áll az	
A magyar szó származása	35	ősi tekercsen!	
– <i>Az Egyiptomi Ősmagyar Nyelv, A Szentpétervári</i>		• Nőtestvére, felesége szintén ezt a nevet vi-	
<i>Papirusz 1115 megfejtése</i>		seli I/J-Z-IS!	
Gondolatok a <i>mag-gam</i> párosról	653	• Fiuk, az egyiptológusok szerint Horus, a ki-	
Az oltár	659	rályfi, akinek közreműködésével történik a	
Gondolatok Árpádról	861	megméretés, valószínűleg az ország irányítása	
Az ember és a magyar	869	is. Magyarul ő a Horka!	
– <i>A magyar név eredete, a PI bölcsője</i>		• Tekintve, hogy korábban a <i>gyú-úrral</i> , Gyu-	
Áttekintés	104	lával és a <i>herényekkel</i> is találkoztunk, el-	
A magyar név Nílus-parti jelentései	105	mondhatjuk, hogy az ún. honfoglaló magyarok	
		az ősi hitükből merítették tisztségviselőik ne-	
		veit.	
		• Tetézi mindezt Ozir/JeSZU ítélete, aki az	
		arra érdemesnek talált lelket a túlvilági útjára	

irányítja: (2153-as jel) *MENJ!* Kövesd a *menjek útját!*

Természetesen ez a félelmetes felsorolás a hieroglifákkal írott tekeres bizonyító ereje nélkül így csak a levegőben lóg. Kétkedőknek a könyv aprólékos tanulmányozását, és az erről tartott előadások megtekintését ajánlom.

Sőt! Tisztában vagyok azzal is, hogy az elmondottak akár suttogása is sokak szemében nem kívánatos...

ad 4.) A *Szent Korona* egyiptomi méretei és mondanivalója.

Bizonyára többekben felmerül a kérdés: mit keres itt a Szent Korona?

A válasz ismét egyszerű: *A Szent Korona őrizi, mind méretében, mind képi mondanivalójában az ősi múltunk egyiptomi gyökereit.*

Tetszik vagy nem, elfogadják vagy elhallgatják, a Szent Korona vázrendszerének alpmérete az *Abüdoszi kettős láb*, a nemzetközi egyiptológusok által meghatározott *NBj* → AN lábAl. Nagysága 63,83 cm → száz egység.

Ez a méret az abroncs hossza, azaz annak az aranypántnak a hossza, melyből az abroncsot hajlították!

A tizedelt, illetve századolt értékei, azaz 6,383 cm és 0,6383 cm, valamint ezek egész számú többszörösei mérhetők a Szent Korona vázrendszerén.

- A négyszerese a sokat emlegetett hüvelyk, bizonyára nem véletlenül, $4 \times 0,6383 \text{ cm} = 2,5532 \text{ cm}$.
- A Szent Korona vázának mért magassága 12,7 cm, azaz $2 \times 6,383 \text{ cm} = 12,776 \text{ cm}$.

Hozzáfűzzük, hogy ez a lábméret Földünk közepes átmérője is, alkalmasint számos 0-val megsokszorozott alakban → $12.756,3 \text{ km} \approx 20 \text{ millió Abüdoszi Kettős Láb} \approx 40 \text{ millió Abüdoszi Láb!}$

- A Szent Korona méreteinek meghatározását az 1983-ban végzett szemlén az ún. aranyműves csoport közvetlenül mérte, bővebb leírását az alább felsorolt könyvekben találhatják.

De mégis, honnan származik ennek a több ezer éves méretnek a század mértékű pontossága? Hasra ütés, gurítás? A kétkedőket megnyugtathatom: ezt a méretet, a 63-83-as számokat nemcsak Elke Roik egyiptológus gyűjtötte össze, szá-

molta ki, hanem a Szent Korona pártázatára rá is írták! A háromszög alakú belső elemeiben állnak az egészek, a 63, és a mellette lévő kupola alatt a törtek. Ők jelzik a 83 egységet. A partvonalon állóknak segítségül: mindezt akkortájt még hieroglifás számokkal írták. Ez tehát az abroncs és a Szent Korona mindenki által követhető léptéke!

- Megismétlem: *a Szent Korona léptéke a kettős Abüdoszi láb, ill. annak cm-ben is ráírt nagysága.*

Mielőtt bárki is anakronizmussal vádolna, tudnia illik, hogy a *lábakban* meghatározott átmérőjű kör kerülete *méterben* követhető nagyságú. Lásd Földünk esetében, az átmérője kerek lábakban határozható meg, míg a kerületén mért távolság (délkör) 1790-es évek óta is a *méter*. Viszont ez csak az ősi adatok felismerése volt. A *láb*at és a *méter*t ti. a π köti össze. *Egy láb^{Ab} átmérőhöz egy méter* kerület tartozik. Lásd alábbi hivatkozásainkat.

Következésképpen megállapíthatjuk, hogy a *méter olyan idős mint maga a kör*.

- Vonatkozik ez a Szent Koronára is. Az abroncs, tehát alul, *láb* méretű, a felső fedőlemez viszont *méter* méretben készült (50x50 mm). A két részt a pártázat köti össze.

Belátom... ismerkedésnek sajnos már ez is sok, pedig csak a félútnál tartunk.

Nevezetesen a keresztpántok filigránjai, valamint gyöngy és kőrendszere, az apostolképek, illetve a két Pantokrátor kép is egyiptomi hieroglifákkal őseink ismereteit és az ősi hitvallásukat örökítik tovább.

Csodálatos ötvözetet képeznek az ősmagyar gondolatokkal és a Szent Korona díszítésének idején még új-keresztény hitvallással. Ezért van két Pantokrátor kép a Szent Koronán.

Elmondhatjuk, hogy a Szent Korona tárgyi mivoltában őstörténetünk és kultúránk ma is közöttünk lévő megtestesítője.

A Szent Korona egyiptomi vonatkozásait több írásomban találják.

– *Királykörök, A Rhind Matematikai Papirusz királyköreinek magyar olvasata*

XII. kör kulcsa és a magyar számsor	205
XIII. A Szent Korona egyiptomi méretei	213
A Szent Korona mai méretei	214
Gondolatok a Szent Korona méreteiről	215

A Szent Korona vázának területe	221	A Szent Korona apostolképeinek eredeti helyzete	53
További geometriai összehasonlítások	221	A Szent Korona népei	63
Gondolatok a Szent Korona arányairól	226	Az apostolképek „díszítéseinek” elemzése	66
A párta titka	229	A kettős körök és madarak	66
Mi a Nbi helyes magyar olvasata?	234	A fogazott rombusz és az oroslánok	77
Összefoglalás	236	Indák, agancsok	82
– <i>A Magyarok Istene</i>		A Szent Korona apostolainak ábrázolása	88
Az abroncs és a pártázata	39	Az elsődleges jegyek	88
Újabb gondolatok a Szent Korona vázrendszeréről	39	A könyvek	94
Az útravaló	41	A harmadik vizsgálat eredménye	95
A kupola építése	43	Összesítés	96
Az abroncs származásának gondolatköre	51	A glóriák	97
A „barbár” párta	60	Az ún. szakadás	100
A két Pantokrátor	66	A másod- és harmadlagos jelek	102
• Az oromzati Pantokrátor kép, felirata szerint IC-XC 67	67	A Pantokrátor képek	105
• A fedőlemez Pantokrátora, jelképei a Nap és a Hold	71	A kereszt rögzítése	122
A Szent Korona szentségéről	73	Összefoglalás	133
		Végezetül	137
„Megítélésünk szerint a Szent Korona üzenete az ősi abroncshoz kötődik. Ahhoz az abroncshoz, melynek mérete Abüdoszba, a nagy ősök temetkezési helyére vezethető vissza, melyben rejlő ismeretek az élére helyezett pártán, de mindkét Pantokrátor kép jelrendszerében, hieroglifákkal írva, magyar nyelven ma is olvasható.” p.79.		„Decsy Sámuel a koronakutatás örök érvényű alapját 1792-ben a következőképpen vetette papírra: „Igy az igasságot fzerető elme is addig vizsgálódik, ’s addig nyughatatlankodik, míg annak nyomába akad. Én is azért:	
– Ősi Gyökér XXXI: <i>A Szent abroncs</i>	9	1. Rövideden elő befzéllem, és meg is rostálom a’ régi Tűdősoknak fzent Koronánk eredetéről való értelmeiket.	
– <i>Az Egyiptomi Ősmagyar Nyelv, A Szentpétervári Papirusz 1115 megfejtése</i>		2. A’ mennyire ez a’ fzövevényes tárgy engedi, azon igyekezem, hogyha fzinte meg nem határozhatnám is azt minden kifogás nélkül, legalább utat mutathassak tudós Hazámfiainak annak további nyomozására.	
A Szent Korona és a Méter	787	3. Meg mutatom azt a’ kűtföt is, mellyből fzármazott e’ tárgyról való értelmeinek külömbisége.” Ezek az intelmek mutatták az utat gondolataink lejegyzésekor.	
– <i>A Magyar név eredete, A PI bölcsője</i>			
Az ős-méter és a láb	83		
– <i>A kikelet, huni fáraótól a Szent Koronáig</i>		Megismételjük:	
A feltámadás Nílus parti hieroglifái	12	<i>Miért nevezzük a Szent Koronát szentnek?</i>	
A kikelet jele	12	• Az akadémiai szemlélet szerint a <i>szent</i> nevet a pápai ajándékozásnak köszönhetjük. Szokásos hivatkozásként Thietmar érsek leírására, ill. a Hartvik-féle Nagy~ és Kis legendára utalnak.	
Az arató	22	Egyik értelmezése szerint angyali sugallatra II. Szilveszter pápa Szent István királyunk koronázására a magyar küldöttségnek ajándékozta a Szent Korona kupoláját. Szerintük az abroncs, feltevé- sükben Dukász Mihály bizánci császár ajándéka,	
A feltámadás	33		
A Szent Korona keresztpántjainak és fedőlemezének hieroglif jelei	38		
Összefoglalás	43		
Az apostolképek nyomában	48		
Az előzmények	48		
A tények	49		

csak 72 évvel később érkezett a Kárpát-medencébe.

Ez a történet száz sebből vérzik, s bár itt nem feladatunk ennek részletesebb kifejtése meggyezzük, hogy ezen az alapon több tucat koronát is *szent*-nek kellene nevezni. Viszont... Szent Korona néven csak ez az egy korona ismeretes.

- Másik változat szerint a rajta látható szentek seregének, és a Pantokrátoroknak köszönhető a *szent* — eredeti nevén — a *sacra* jelző. A bemutatottak értelmében ezt a feltevést is elvetjük. Az apostolképek, s velük együtt mindkét Pantokrátor kép — a fejüket övező dicsfénytől eltekintve — teles-tele van ősi egyiptomi írásjelekkel. Ezek pedig a középkori keresztény szemlélet szerint nem nevezhetők *szent*-nek.

- Korábbi munkáinkban már bemutattuk az abroncs, de ezen keresztül a teljes korona alapméretét.

Ez a Földünkön csak egy ponton, nevezetesen az egyiptomi Abüdoszban mérhető.

Mint azt már a *kikelet* jelének tárgyalásakor megjegyeztük Abüdosz a Nílus-partiak szent temetkezési helye volt, az említett hosszúság az Ozíríz/ŐSÚR/USÍR/ [JeSZU] feltámadásának szentelt ősi épületek alapméretéből származik. Azonos a Nbi, azaz AN-LáBaI, vagy más néven a *Kettős Láb* méretével, melyet az egyiptológia 63,83 cm-ben határozott meg. Ez a méret egyúttal a Szent Korona abroncsának számított és mért hosszúsága, egyúttal a Szent Korona vázrendszerének alapmérete! A jelzett tizedmilliméteres nagyság az abroncs külső felületén közvetlenül nem mérhető, belső kerületét az ún. aranyműves szemle 1983-ban 63,5 cm-ben határozta meg. Az általunk említett szent méret viszont az abroncs hieroglifákkal írt pártázatán mindmáig olvasható, tehát a ***fenti századcentiméter nagyságban megadott hosszúságát magáról a Szent Koronáról származik***. Sőt! A Pantokrátor képek jelen vizsgálata alapján ez az olvasat újabb alátámasztást nyert, nevezetesen a felső Pantokrátor feje mellett ábrázolt Nap és Hold képeihez hasonlóan lábai is kiemelt fehér színben tündökölnek. Ezeket neveztük tehát Nbi-nek → AN-Lábai-nak.

A szent/sacra/istennek szentelt nevet a Szent Korona eredetében és méreteiben hordozza.

Miért nevezzük a Szent Koronát magyarnak?

- A koronakutatás történetében ez az egyik legkényesebb kérdés. Szent királyaink, de minden koronás királyunk csak akkor nevezhető magyar királynak, ha ezzel a koronával avattak királlyá. A Szent Koronát nemcsak különleges tulajdonságai, hanem az általa képviselt eszme emelte a mindenkori uralkodó fölé. A két koronarész eredetéről ma sincs egységes vélemény, valamint az uralkodó történelmi adatok ismeretében, sem Géza fejedelem/király, sem Szent István nem nevezhető biztonssággal a Szent Korona első tulajdonosának. Ezek ismeretében nagyon gyenge lábakon áll az a szándék, mely az abroncson ma is látható, Geobitz-ás feliratú, vitatható eredetű lemezhez köti a Szent Korona magyarságát.

- A Szent Korona múlt századi vizsgálatai alapján bebizonyosodott, hogy nemcsak az ún. Dukas Mihályt ábrázoló kép, hanem vele együtt a Kon(stantint) ábrázoló lemez, és Geobitz-as képe sem fért volna eredeti állapotában mai keretébe. Következésképpen ezek közül egyik zománckép sem tartozott az eredeti díszítéshez.

- A *magyar* jelzőt őseink, s rajtuk keresztül mi is, a Nílus-partjáról örököltük. A szó származását korábbi munkáinkban már részletesebben elemeztük. Bemutattuk, hogy a hívó egyiptomiak nagy halottaikat ún. igazmondóvá avaták, majd melléjük helyezték bizonyítványukat, a papirusztekercset. *Így indultak el túlvilági útjukra a mármaradók, a madjarok*, vagy ha úgy tetszik a *markarok*, de a papirusztekercsek *óbírodalmi hangzósítását is figyelembe véve a magyarok*...

- A bemutatott jelek csak őseink nyelvén, *ősmagyarul olvashatók*, így nemcsak a Szent Korona mérete, de a kupolán látható ún. szentképek apró részletei is csak *magyar nyelven* olvasva kapnak értelmet. Kettős körének egyiptomi jelképrendszerét jelen munkáinkban mutattuk be.

- Mindezt tudták, ismerték szent királyaink, hiszen nemcsak a saját eredetüket, de a korona népeit, őseik nyelvét, ismeretanyagát és hitvilágát, sőt a feltámadás magyar útját őrizte, és mindmáig közvetíti a Szent Korona. A Szent Koronát avatásukkor viselve királyaink a nagy elődök sorába emelkedtek. Ezért viseltek háborút, fizettek hatalmas összegeket az egyetlen és legszentebb magyar erekleje megőrzésére, ill. visszaszerzésére.

Úgy érezzük, 'az igasság nyomába akadtunk', amikor feltételezzük, hogy a *Nílus-parti hieroglifás írás több évezredes diadalútja az ún. Naqada kultúra idején kezdődött, és a Szent Korona kupoláján fejeződött be.*" p.137.

III. Rész

Az a feltett szándékom, hogy gondolataimat a Napnál világosabban, hieroglifás alátámasztás nélkül, gördülő állító mondatokba öntsem, természetesen nem sikerülhetett. Komoly, részletes feldolgozások nélkül hiba a felelőtlen állítgatások puffogatása. Másrészt ezeket a feldolgozásokat nem lehet büntetlenül lerövidíteni sem.

Felteszem ismét a kérdést: közelebb jutottam-e olvasóimhoz, segített-e a Nílus-parti hieroglifák megismerésére irányuló összefoglalóm az esetleges követőimnek?

A válasz Önökre vár...

Az alapgondolatok felsorolását már írásom elején bemutattam, végezetül most megismételem őket...

„A Nílus-parti ősi képírás a kezdettől a Későkorig mindvégig ugyanarra a rendszerre, azonos alapokra épült. Nevezetesen... a lerajzolt képeknek kimondható hangértéke volt. Ezek a hangok szabták meg a hieroglifák/hieratikus képecskék sorrendjét! A képeknek hármas feladata volt:

- látványuk esetenként önálló szót, esetleg mondatot közvetített,
- gyakran hangtestükkel szótagként szerepeltek,
- számos közülük csak az első hangjaival járult a szóképzés, ragozás ősi rendszeréhez.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy az ősi írás alapja a hieroglifák kép és hangértékének megbonthatatlan egysége volt, rendszerük összetett, fonetikus képírást eredményezett.

Természetesen a szavak ragozása, képzése, a mondatok szerkezete, azaz a mindenkori szórend is az ősi nyelvhez igazodott. Következésképpen a Nílus-parti írást csak és kizárólag az akkor beszélt nyelven lehet/lehetett olvasni. A képírás megvédte az ősi kultúrát minden alapját érintő, feltételezett változástól, mert nyelvcsere esetén megszűnt volna maga az írás is.

Mi — magyar anyanyelvűek — kivételes helyzetben vagyunk, mert számunkra nemcsak a magyarul kimondott hieroglifák látványa és nemzetközi hangértéke esik egybe, hanem a többi között szavaink képzése, ragozása, nevezetesen a párját ritkító igeragozásunk, a tárgyaset, a többes szám kezelése, a birtokviszonyok, a számneveink, valamint mondatszerkezeteink építkezése is azonos az ősi, Nílus-parti használatukkal.

A közvetlen olvasáshoz mégsem elég a hieroglifák transliterációs értékeinek felkeresése, és a mai magyar nyelv ismerete. Ha a siker reményében kísérletet kívánunk tenni a hieroglifás/hieratikus írás/olvasás elsajátítására, akkor a mássalhangzós képírás alapjait, tehát a képjelekben gondolkodást, a rébusz rendszert, az akrosztikus elméletet stb., azaz az ősi írás elemeit kell megismernünk, megtanulnunk.

Az általunk magyarul olvasott piramisfeliratok, matematikai papiruszok, sírfeliratok, valamint jelen munkánkban bemutatott papirusztekercs írásjeleinek tanúságaként megállapíthatjuk, hogy édes anyanyelvünk (egyik) gyökere a hieroglifás írás bölcsőjéhez nyúlik vissza.

Kereken: a Nílus partján, az írás kialakulásától kezdve a kultúrájukat elsöprő Későkorig nyelvünk ősen, azaz az *ősmagyar* nyelven beszéltek, énekeltek, írtak és számoltak.

Könyvünkben a közvetlen olvasáshoz szükséges ismeretek általunk eddig felderített alapjait, bizonyítékait fektettük le. Következésképpen munkánk nem a hieroglifás/hieratikus írás szabályainak, az ősi kultúra megismerésének a befejezését jelenti, ellenkezőleg, a jövő kutatásaihoz nyújt útmutatást, segítséget.

„Hatalmas feladat áll előttünk, hiszen egyedül ránk — magyar anyanyelvűekre — vár a Nílus-parti képírás valós tartalmának elolvasása, az ősi, teljességében mindmáig ismeretlen kultúra feltárása.”

Az Egyiptomi Ősmagyar Nyelv, A Szentpétervári Papirusz 1115 megfejtése, 887. oldal.

Az első lépéseknél még fogom a kezüket, de a hieroglifák olvasásához Önöknek is meg kell tanulniuk *ősmagyarul*...

Végh Tibor

Megszólt a Szent Korona

Az „Ősi Gyökér” a 2009/3-as számában adott helyet annak az írásomnak, amelyben ismertettem a magyar Szent Korona abroncsán hátul közepén kicserélt 2 kép eredetijére vonatkozó feltételezésemet annak indoklásával együtt. Ebben az írásban rámutattam arra, hogy — más feltételezésektől eltérően — feltételezésem nem csupán önmagában álló gondolat, hanem a Szent Korona — eddig láthatatlan, de a zománcképek névünnepi dátumának segítségével általam javasolt láthatóvá tételével megjelenő — szerkezetébe helyezve elkezdti ontani magából azoknak a bizonyítékoknak a seregét, melyek igazolásként hatnak vissza a feltételezés megalapozottságára.

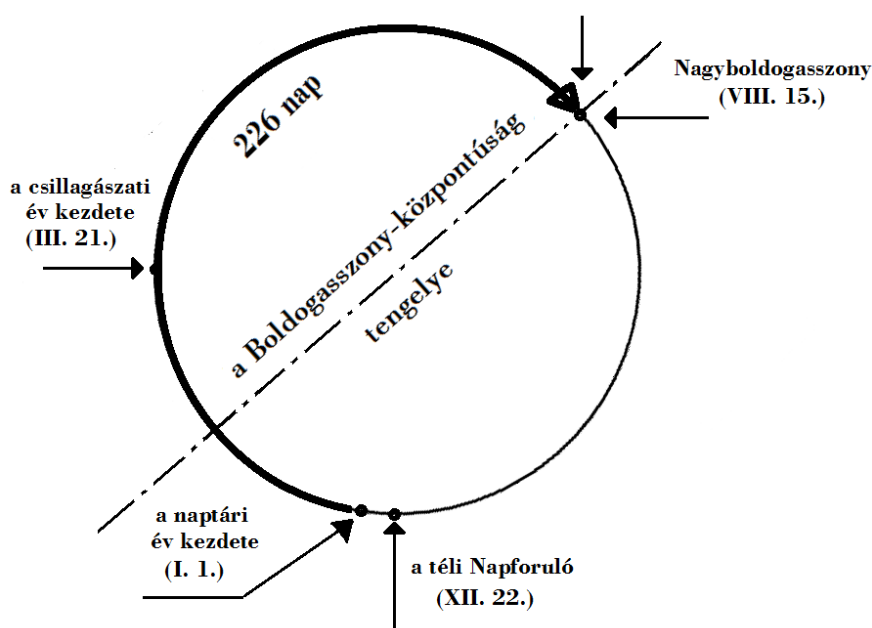
2009/3-as írásomban kilátásba helyeztem, hogy ezeknek a bizonyítékoknak az előterjesztésére remélhetőleg a továbbiakban még sor kerül. Az azóta elmúlt években az „Ősi Gyökér” példamutató bátorsággal közölte jó néhány írásomat, melyek — a hivatalos „corona graeca - corona latina” (görög korona - latin korona) dogmával szemben — mind-mind a Szent Korona szerkezetének egységességét, tudatos megtervezettségét bizonyítják, és így kizárják, hogy 2 helyen készült

részekből lenne összeállítva. A bizonyítékok közreadásában azonban mindeddig még nem kerülhetett sor arra a 4 észrevételre, ami ugyan már a 2000-es évek legelején rendelkezésre állt, de mindegyik annyira egyedi jellegű, hogy nem nagyon illett az azóta a Szent Koronáról megjelent tematikus írásaim egyikének tartalmába sem. Ezt az elmaradást szeretném most pótolni, egyúttal köszönetet mondva az „Ősi Gyökér” Szerkesztőségének írásaim közléséért.

1.

Írásaimban sokszorosan feltártam a Szent Korona u.n. „Boldogasszony-központúságát”, ami a zománcképek névünnepi dátumaiból vett naptári időadatok alapján kialakuló évköri rendszerben augusztus 15-ére, Nagyboldogasszony napjára mutat. De augusztus 15-e egyúttal a január 1-gyel kezdődő év arany metszési pontja is! ($365 \times 0,618034 = 225,6$ és január 01. \rightarrow augusztus 15. = 226 nap.) Márpedig az arany metszés a műben — Einstein szerint is — elősegíti a jó létrejöttét és kizárja a rosszét. *Lásd az 1. sz. ábrát.*

Az év arany metszési pontja

1. sz. ábra

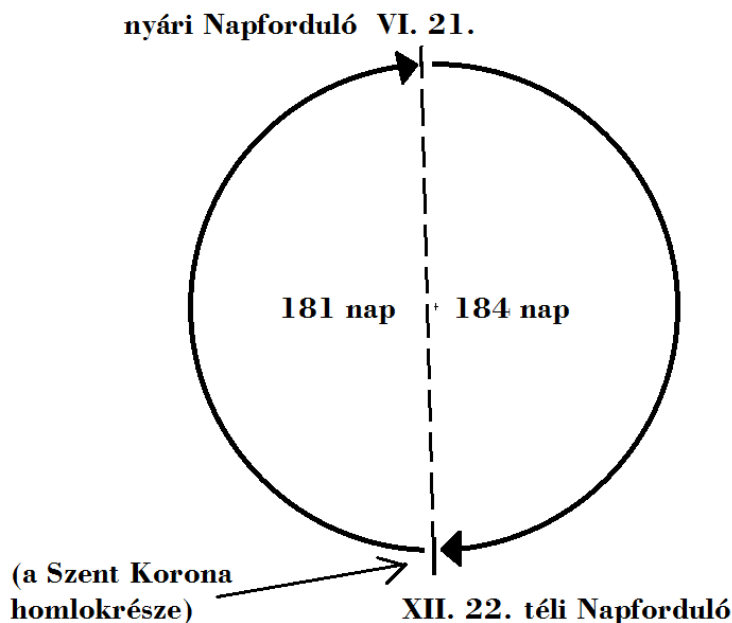
2.

Dr. Ferencz Csaba műegyetemi professzor „Szent István király koronája” c. könyvében (Heraldika 2002) nemcsak azt bizonyította be, hogy a Szent Korona abroncsa aszimmetrikus, hanem azt is, — és ez a fontos! — hogy ez nem szakmai ügyetlenségből származik (ahogy pl. Kopáry Dénes állítja Püskínél kiadott kis könyvében), hanem tudatos tervezés eredménye, és mesteri módon van úgy elrejtve a Szent Korona szerkezetében, hogy alig vehető észre. De Ferencz Csaba fel sem teszi azt a kérdést, ami pedig elkerülhetet-

lenül előtolakszik minden érdeklődőben: miért akarták ilyennek?

Pedig a válasz egyszerű: az abroncs az Eget, az égi Egyenlítőt (is) jelképezi. Márpedig a csillagászati év egyik fele hosszabb, mint a másik. (XII. 22. – VI. 20. = 181 nap, VI. 21. – XII. 21. = 184 nap.) *Lásd a 2. ábrát.* (A Szent Korona homlokrésze — felülnézetben — megfelelően az évkörön a téli Napfordulónak.) És az abroncs asszimetriájának mértéke megegyezik a csillagászati félévek napjai számának arányával.

A csillagászati félévek

2. sz. ábra

3.

A régi magyar gazdálkodási év Szent György napjától (április 24.) Szent Mihály napjáig (szeptember 29.) tartott. Még az 1900-as évek elején is így fogadták meg a számadó juhászokat. Ez a 2 szent viszont a maga képével a Szent Koronán a Boldogasszony-központúság eszmei szerkezetében kimutatott tengelyhez képest tökéletesen szimmetrikusan helyezkedik el, és a köztük levő naptári időtávval mintegy körüljárhatjuk az évet. *Lásd a 3. sz. ábrát.*

A szakrális királynak gondoskodnia kellett a népe jólétéről. A mérsékelt égöv alatt földművelésen és állattenyésztésen alapuló gazdálkodás

mellett nagy jelentősége van ezeknek az időadatoknak.

4.

A Szent Koronát Decsy Sámuel a XVIII. században így szólítja meg:

„Angyali Korona, szent csillag!”

A csillagászok a nagy égitestek pályájából, fényességéből ki tudják számítani azok élettartamát. De vajon a Szent Korona tartalmaz-e valamilyen utalást a saját élettartamára vonatkozólag?

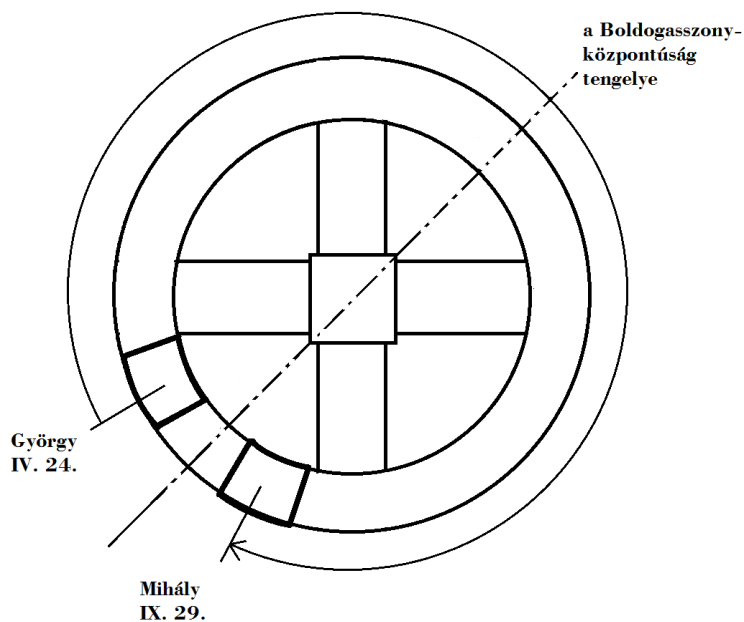
A Szent Korona március 24-én, Gábor arkangyallal kezdődő képsorrendjében (nálam, azaz az abroncson kicserélt 2 kép eredetijére vonat-

MAGYAR SZENT KORONA

kozó feltételezés szerint) Szent József az utolsó: március 19-én. És a Szent Korona fennhatóságának érvényesülése (nem az érvénye, hanem csak az érvényesülése!) épp Szent József napján 1944. március 19-én, azon az emlékezetes hűvös tavaszi vasárnapon szakadt meg, függesztődött fel, amikor a német hadsereg lerohanta országunkat. Ha a Zodiákus jegyeinek az évkörrel ellentétes, és

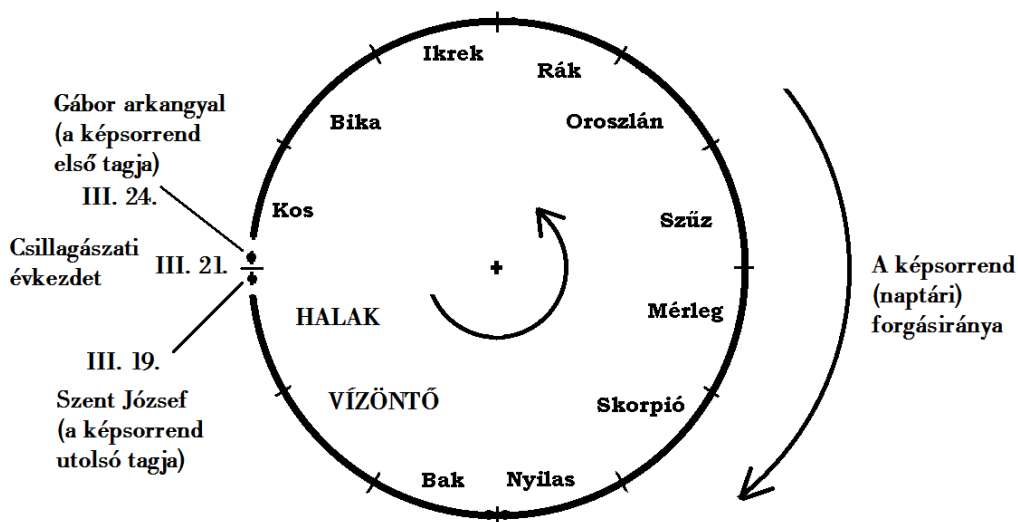
az évnél hosszabb időszakra érvényes u.n. „precessziós” mozgását nézzük, akkor Szent József (Halak) után már csak a Vízöntő kaotikus kiüresedettsége következik. (Ennek fényében elgondolkodhatunk azon is, hogy vajon mit jelent az Európai Unióba történt belépésünk?) *Lásd a 4. sz. ábrát.*

Szent György és Szent Mihály képének helye a Szent Korona sematikus felülnézetében

3. sz. ábra

A Zodiákus és a precesszió forgásiránya

4. sz. ábra

Fister Mária Magdolna

II. Lajos király halála

Székely Bertalan: II. Lajos holttestének megtalálása

„Dicsőséges felemelkedés az osztályrésze azoknak a nemzeteknek, melyek az ősök tengernyi véráldozatával megszentelt tanulságok szerint élnek.

Átkozottak azok az unokák, akik az ősapák áldozatos életével nyújtott tanulságokat nem igyekeznek a legmesszebb menően hasznosítani nemzetük életében, hanem az ősök könnyével és vérével megírt útmutatásokat semmibe véve, vak önzésük szerint élnek és ismételten elősegítik, vagy lehetővé teszik azt, hogy a nemzet életében megismétlődjenek ugyanazok a hibák és nyavalyák, amelyek már egy ízben súlyos zavarokat idéztek elő, vagy romlásba döntötték a nemzetet.”¹

Történelmünkben „mind a mai napig Mohács jelenti az egyik legnagyobb tragédiát, amelyet sohasem tudunk teljességgel feldolgozni” — mondta Pálffy Géza történész, a Történettudományi Intézet tudományos tanácsadója, a csata 490. évfordulója alkalmából rendezett konferencián. Egy

másik történész, Szakály Ferenc pedig etnikai szempontból már évtizedekkel ezelőtt Trianon török kori gyökereiről beszélt.²

II. Lajos király természetes halálában a mohácsi csatát követően szinte azonnal kételkedni kezdtek a kortársak. Felmerült annak híre, hogy életben maradt, de fogságba esett. A gyilkosság gyanúja is gyorsan lábra kapott. Gyilkosként azt a Szapolyai Györgyöt jelölték meg, akinek oka és érdeke lett volna gyilkosságot elkövetni.

A TUDOMÁNYTÁR 1840. évi 8. füzetében jelent meg a II. Lajos király' halála. Egy kortárs' eltérő előadása c. közlemény. Ennek bevezetőjében a szerkesztő elmondja, hogy:

„A' bécsi császári udvari könyvtár' kéziratai között egy illy című is találtatik: *Historia rerum ungaricum a Georgio Sirmiensi, Regis Ludovici et Joannis Regis sacellano scriptitata*, melly az 1484-1540-ki dolgokat beszéli el. Ebben, valamint egy külön levélben II. Lajos király' haláláról,

¹ Orbán Árpád: Nimrud király népe – a magyarok őstörténete, a székelyek eredete, Csíkszereda 1942.

² <http://hvg.hu/kultura/20150901>

minden eddigi előadásokkal, és, mint több belső okok mutatják, az igazsággal is merőben ellenkező elbeszélés találtatik, mely az academiával *Cévy Antal* I. tag által közöltetvén, itt, leginkább különöségeért, de a' részletek érdekességeért is, mint a' mellyek a' kor' erkölcsi 's módjaira némi világosságot vetnek, a' közönség elébe is terjesztetik."

A kézirat szerzője, Szerémi György, egykor II. Lajos király és később Szapolyai János király udvari káplánja volt. Ahogy elbeszéléséből kitűnik, maga nem volt jelen sem a csatában, sem a gyilkoságnál, sem a holttest megtalálásánál, csupán mások, általa szavahihető emberek elmondására alapozza, amit leír³. S ez így van a krónikájához csatolt, később Erdélyi László által Thatai Miklósnak tulajdonított levél esetében is.

A magyar közvélemény először 1840-ben szerez tudomást a kéziratról és benne a gyilkosság leírásáról. Ekkor csupán két rövid részlet jelent meg latin nyelven.

A Magyar Történelmi Emlékek sorozatban 1857-ben Wenzel Gusztáv szerkesztésében és előszavával napvilágot lát a teljes mű. Wenzel Gusztáv előszavában „felette nehezen olvasható”-nak mondja a kéziratot. Elmondja még, hogy a szerző sajátkezű feljegyzéséről van szó, amelyben később más kéztől eredő több helyű törlések, beírások és oldaljegyzetek találtak. Ez a kézirat 120 oldal. Csatolmányként tartalmaz még egy 5 oldalas levelet, amelyet valaki, valamely főpaphoz intézett, de a levél írójának és a címzettnek is a neve vastag tollvonásokkal később kitöröltetett. Ez a levél eredetileg magyar nyelven íródott, azt latinra Szerémi György fordította, úgy csatolta kódexéhez, amelynek nyelve szintén latin.

Szerémi György nevében a vezetéknev származási hazáját jelenti, szülővárosa a szerémsvármegyei Kamenica volt. Azt a vidéket abban az időben túlnyomó részt magyarok lakták, de éltek arra felé szerbek is, így György káplán ismerte a szerb nyelvet, a szerb emberek mentalitását. A munka nyelvezet, latinsága, a közreadó véleménye szerint hanyag, rossz. „Úgy látszik, hogy Szerémi György a latin nyelvet csak gyakorlati úton tanulta, és a grammatikai szabályok szükségessé-

géről legkisebb sejtelme sem volt.” Alkalmanként magyar szavakat használ, a szóösszetételek gyakran csak magyarra visszafordítva értelmezhetőek. Wenzel Gusztáv mindezeket Szerémi György származásával, hányatott életviszonyaival, a kor szokásaival igazolja: „...mert mutatványát adja azon „latin vulgár” nyelvnek, mely a XVI. század kezdetén Magyarországon is a míveltséget affectáló alsóbb rendűeknél a társalgás egyik vehiculuma volt.” Elmondja továbbá, hogy: „Elbeszélési módora oly eleven, és annak, ki folytonos és számtalan nyelvtani hibái által vissza nem ijesztetik, figyelmét egész végig olyannyira leköti, hogy minden szabálytalanságok dacára a munkát még e tekintetben is különösen dicsérheti. Oly benyomást tesz az az olvasóra, mintha Györgyöt élő szóval hallaná dolgát elbeszélni... Az irodalmi kritika szempontjából tehát kedvezőleg nem nyilatkozhatunk róla, de mint emlékirót tekintve őt, dicsérnünk kell azon egyszerű őszinteséget és természetszerű naivságot, melylyel mindent úgy mond el, mint ő azt tudta vagy hitte.”

Majd Erdélyi László: Szerémi György és emlékirata, címmel 1892-ben kiadja gondos kutatásainak eredményét. Ebből merít az 1901-ben megjelenő MENDEMONDÁK Tóth Béla gyűjtésében és magyarázatával. Napjainkban — a mohácsi csata 490. évfordulója kapcsán — került ismét a titokzatos történet a figyelem középpontjába s jelent meg az Újvidéki Forum Könyvkiadónál magyarul Szerémi György Emlékirataiból címmel több részlet. A II. Lajos meggyilkolására vonatkozó rész és a levélmelléklet viszont az interneten hozzáférhető dokumentumban nincs benne. Ennek fordítását a Mohács emlékezete (1987) c. könyvben találtam meg.

A Forum Könyvkiadónál a Mohácsi csata fejezetcím alatt a szerző elmondja (kivonatolva),

— *hogy a templomoktól elszedték a keresztet, a kelyheket, a tömjénezőket és más kincseket, hogy a király adószedői ebből gazdagodtak, hogy a királyi felség vitézei és udvari emberei szétosztották a keresztet és a kelyheket a budai rossz nőknek, a király széttörette darabokra ezüsttányérait és kimérette márkára felbecsülve. Így fizették az elasszonyosodott katonákat, akik nem voltak hozzáértők a harcra.*

— *hogy Bárdi Istvánt, aki híres s jó vitéz volt, s híve János vajdának és a királynak is, s akinek a*

³ Sajnos, a kéziraatra hivatkozó későbbi szerzők ezt a tényt semmibe veszik és Szerémi Györgyről, mint szemtanúról beszélnek.

király egy cseh kardot ígért, hogy ha valakinek az orrához kellene döfni, legyen mivel, s akit György pécsi püspök úgy tetetett el láb alól, hogy Oláh Miklós jegyzővel levelet íratott az elfogatására s ezt a levelet a királlyal úgy íratta alá, hogy alulra tette, fölötte pedig a vármegyéknek szóló ugyanazon szövegű más levelek voltak, amit látván a király, hogy azonosak, mivel éppen vadászatra sietett, hát aláírt és Bárdi Istvánt Tomori Pál elfogatta és lefejeztette.

— hogy a király ifjú volt, mint bárányt vitték a mészárszékre, vigyázatlan és gyakorlatlan volt a harcra. Hogy a király, amikor látta, hogy a török császárnak nagy hadai vannak, akkor mondta, hogy azonnal hívják János vajdát, de a körötte lévő mágnások ezt megakadályozták, azt mondták a királyi felségnek, hogy a királyné már küldött Budáról hadinépért Németországba, s jön már az emberek sokasága. Azután pedig a mágnások levelet írtak Ferdinándhoz, hogy nem szükséges jönniük, mert elég hadinépük van, csak pénzt küldjenek.

— hogy Lajos király gyermekkorától fogva mindig gyakorolta a lányokkal való feslettséget, mert azok a lator udvari emberei inkább rosszra tanították, mint jóra. Mária királyné bordélyházzá tette a várat udvarhölgyeivel. A király, mondják, rút halállal egy mocsárban elmerült lovával.

Mint ebből az elbeszélésből látjuk, a mohácsi csatánál Szerémi György nem volt jelen. Levonult ugyan Budáról II. Lajossal Mohácsra, de a csata előtt visszautazott. Budán volt, amikor a vesztes csata híre oda megérkezett.

S most lássuk a II. Lajos meggyilkolására vonatkozó részt és utána az erről szóló levél-mellékletet, mivel a kettő nem mindenben azonosan írja le az eseményeket. Megint csak kivonatosan.

II. Lajos király Szapolyai Györggyel, Tomori Pállal, Czetrich Ulrikkal átkelt a mocsáron, Bába mezőváros mellet egy faluban megpihent. Szepesi György azt mondta a királynak: Te király, bestye táncos király, elvesztetted Magyarországot s a mi jogunkat, s az igazságos ítéletet Lőrincz herceg birtokára, bizony Te meghalsz. György kihúzta cseh kardját (háromélű kard) és megszúrta több mint háromszor. Amikor Tomori Pál megtudta, hogy a király meghalt, nekirentott Szepesi Györgynek és mindjárt megölte. Szepesi

Györggyel volt egy csapat, akik azonnal Tomori Pálra rontottak és megölték.

Ily módon hárman feküdtek holtan.

Györgyöt és Pált a falusiak templomában sírba fektették. (Később ezt a sírt feltárták, de a földi maradványokban sem Szapolyai Györgyöt, sem Tomori Pált nem azonosították.) Lajos királyt ruhájából kivetkőztették s így vitték a tóhoz. De nem bocsáták le a tóba, hanem a tó partján lenn ástak sírt, s otthagyták. Ily módon láttam én a három szúrást testén; aranykereszt függött a nyakán, vékony ruhában és ingben volt, amint levetkőztették, és az ujján jegygyűrű volt még tanúságul. Czetrich Ulrik lóra pattant és Szekesfehérvárra vágatott. Ott meghallotta, hogy Mária királyné Budáról Bécsbe távozott, utána lovagolt. Amikor a királynénak elmondott mindent, az megparancsolta, hogy fogják őt el és a városházába zárják be. És gonosz halállal meg is ölték őt a németek.

S most Thatai Miklós levele szintén kivonatosan:

Lajos királyt Szapolyai György és Tomori Pál maga közé vette és békésen vezették a Csele mocsáron át s elvitték Szekcső faluba, a plébános házába. A plébános szobája meleg volt, s ott Lajos királyt kivetkőztették ércpáncéljából és sisakjából. Míg Lajos király fáradtan ült, hamar készítették neki egy kis ennivalót, hogy már egyék. Mondta Tomori Pál: Egyék hamar királyi felséged, mert a törökök gyorsan utánunk sietnek. — És Szapolyai Györgyhöz szólt: Nagyságod menjen szállására, én is hasonlóképpen az enyémre. — Én kész vagyok — mondta György — menjen csak tisztelendő uraságod a szállására, én bizony a királyt megvárom. Tomori Pál elment szállására szolganépével, lámpásokkal. Azután pedig György mondja Lajos királynak: Te táncos király! Te parázna király! Te igazságtalan király! Elvesztetted Magyarországot s a mi atyai jogunkat Lőrinc herceg összes birtokaira, aki lekötötte magát magtalanságra, s így a mi atyánk is viszont neki. — Lajos király mondja: Nem az én akaratom, hanem a mágnásoké és a főpapoké. — Megragadta a királyt dühösen hajánál, s mindjárt jobb oldalába három helyen beledöfött a háromélű cseh karddal. Czetriz Tomori Pál szállására rohant segítséget kérni, jöttek is, megölték Szepesi Györgyöt, Szepesi György katonái megölték Tomori Pált. Az

öldöklés a két csapat között majd két órán át tartott, házakat gyújtottak fel, úgy mondják Lajos király halálának órájában több katona esett el, mint Mohács mezején. György csapata megmaradt, Tomori Pálból kevesen menekültek el. György hadnagya és népe a nevezett György és Pál főembereket ugyanott a falu templomában egy márványsírba tette. A királyt lepedőbe göngyölték, mezítláb és fedetlen fejjel, a királynétól készített aranyos ingében, nyakában vékony aranyláncon függő kis kereszttel, s a házassági hűség aranygyűrűjével ujján; mindezt rajta hagyták jelül a megismerésre. Azután beburkolták vértől ázott saját ruháiba, s mint valami vértanút vitték éjfélkor vissza a tó partja alá, közel a Csele faluhoz. És kis gödröt ástak neki éjjel, lámpák fényénél, s őt ott hagyták. És ott feküdt a szegény Lajos király Keresztelő János fővételének napjától szent Márton hitvalló napjáig.

*

És ezután az udvari emberek között terjesztették, hogy egy halász megtalálta testét egy gödörben elmerülve a Csele-tó mellett. És János vajda elküldött minket két káplánt érette kocsiával, s így találtuk meg őt ugyanazon módon, mint meg van írva róla fent. És testét szag nélkül vittük Székesfehérvárra a temetésre. János vajda tisztességgel temette el, mint királyt illik Szent Márton hitvalló napján, szombaton.

Mindkét leírás tényeit több tekintetben is hihetetleníti több más dokumentum. Ilyen például az a tény, hogy Tomori Pál a csatatéren esett el, fejét levágták és a török szultánhoz szállították. Szekeső faluban csakugyan találtak a templomban két férfi holttestet, de egyik sem volt azonosítható sem Szapolyai György, sem Tomori Pál testével. Továbbá az, hogy Czettrich Ulrik részt vett — tehát nem végezték ki a budai németek — a Sárffy Ferenc által vezetett kutatásban, amikor a király holttestét megtalálták. Ebben a jelentésben a királyt nem a királynétól készített aranyos ingében, nyakában vékony aranyláncon függő kis kereszttel, s a házassági hűség aranygyűrűjével ujján találták meg, hanem a lábán lévő jeleről és a fogai alapján azonosították. Ebben a jelentésben csak egy aranyérme nagyságú seb volt a király ajkán, egyébként nincs szó külsérelmi nyomokról, a rom-

latlan test hiedelme is csak feltételezés lehet. Sárffy Ferencet a királyné bízta meg a holttest felkutatásával, Szerémi elmondásában viszont a megbízó Szapolyai János. A temetés napja is pontatlan lehet Szerémi jelentésében. Mert ő Szent Márton napjára — november 11. — szombatra teszi a temetést és utána vasárnapra a király koronázását. Szapolyai saját levele szerint, amelyet Lengyelországba küldött, a temetés Szent Márton napja előtti pénteken történt. További érdekes ellentmondás, hogy abban az évben november 11. vasárnapra esett. Meglehet, hogy Sárffy Ferencék is találtak és Székesfehérvárra hoztak egy tetemet, amelyet II. Lajosként azonosítottak és Szerémi két káplánja is talált egy tetemet, amelyen a cseh kardtól származó három szúrt seb volt látható, s amikor ezt megtalálták, ők is II. Lajos tetemének hitték. A holttest eltemetéséről szóló további hír, hogy a pecsétgyűrűt, amellyel II. Lajos az okiratait hitelesíttette, azoktól a jobbágyoktól kérte s kapta vissza Mária királyné, akik néhai Lajos király úrnak az öltözékét a mohácsi mezőről magukkal vitték. Ebből arra következtethetünk, hogy a királyt mintegy tisztességből a környékbeliek temették el. Egy másik kém jelentése alapján arról szerzünk tudomást, hogy a királyt a vízben találták meg, egy kis gyűrűt is találtak mellette, amely a királyné ajándéka volt urának. A bőrt lenyúzva húzták ezt le a halott király ujjáról s levágták szakállát, ezt kendőbe tették és megmutatták a királynénak. A király testén nem találtak sebet. A holttestet kátránnyal bevont ládában hozták Székesfehérvárra. Mindez Antonio Boemo cseh származású velencei követ jelentésében olvasható.

Mint a fentiekből látjuk, se szeri, se száma II. Lajos halálával és megtalálásával kapcsolatos változatoknak.

A történetekkel kapcsolatosan azt gondolom, hogy akár gyilkossággal, akár szerencsétlen véletlen folytán, akár a csata hevében, de II. Lajos királynak ott és akkor meg kellett halni. Galibázott!

Nem azért, mert Szapolyai Jánosnak ez volt az érdeke. Nem azért, mert I. Ferdinándnak ez volt az érdeke. Nem azért, mert a csatához eleve felkészületlenül fogott a királyi sereg. Nem azért, mert a mágnások praktikai kizárták Szapolyai János seregét a csatában való részvételből. Nem

azért, mert Lajos gyakorlatlan lovas volt és nem tudott páncélban a mocsáron átgázolni. Nem is azért, mert számtalan rossz ómen és közeli halálát hirdető jóslat és mise alatti prédikáció (!) jelezte vesztét. Hanem mert galibázott. Egyrészt mert bankház-váltás zajlott Európában, amelynek következménye és kísérő jelensége volt a reformáció, másrészt azért mert a kereszténységet rosszul védő Károly — német-római császár — és az iszlámot sikerrel hatalomra juttató Szulejmán csatája zajlott körülöttünk, harmadrészt azért, mert már szállingóztak vissza Amerikából az új világot hirdető vértől és aranytól bódult csapatok, negyedrészért azért, mert élt a *szereződés!* Szerződés arról, hogy ha a magyar király fiú utód nélkül hal el, akkor a korona a Habsburgokra száll. A Károly Róberttel és a fiorinói aranyakkal (innen a forint neve) Magyarországra érkező Medici bankház uralmát már felváltotta az észak magyarországi Thurzó családba benősülő Fugger bankház. Már Mátyás király halálánál is ez a bankház-csere játszhatott szerepet. Ez is lehetett oka annak, hogy Corvin Jánost a hűségére felesketett főurak és főpapok cserbenhagyták. Ez is lehetett oka Corvin János családja gyalázatos kiirtásának. Ez is lehetett oka, hogy Henig (Török) Imre nem engedte a Szapolyai család és a Hunyadiak összefogását⁴. De csak itt, e földi létben akadályozhatta. Csak, ha földi síkon vizsgáljuk a történeteket. *Most nem az a lényeg, hogy hogyan halt meg II. Lajos, most az a lényeg, hogy most vele üzennek a Hunyadiak, a Szapolyaiak, a Corvinok, a Frangepánok és Fráter György felfeszül a szivárványra... Üzennek, hogy figyelj, javítsd ki és tedd helyre!*

Szerémi György is foglalkozik krónikájában a Hunyadi ággal. Így is érzékelteti a történések folyamatosságát és szoros egybefüggését.

A mohácsi csatavesztés hírére Budáról menekülő királyi párt pedig egy egész éjszaka csomagolja és viszi a „Thurzó kincsét” — mondja Szerémi György, aki ennek viszont a szemtanúja volt.

Bár arra nincs utalás, de mi tudhatjuk, hogy a Hunyadiak esetében a Vereb nemzetségről van szó, annak időbeli legelején pedig ott van egy

Borbála!⁵ A Szapolyai családban is van egy Borbála! Pont abban a korban élt, amikor mindez történt. Mindkét nemzetség, a Hunyadi is, a Szapolyai is különleges szerepet játszott a történelemben.

Különösen Mátyáshoz kötődően. Ennek oka lehet az oklevéli utalással bár nem támogatott, de részemről feltételezett valamiféle Hunyadi – Szapolyai ősi (meg a Honfoglalás előtti időből való) együvé tartozás. Szapolyai Istvánt — János, György és Borbála apját — egy oroszánon állva öröközték meg a szepeshelyi Szapolya kápolnában ma is látható sírkövén. Tán Nimródi a vérvonal? Tán a Borbálai vér átmentése volt az érdekegyesítő magatartás oka s ennek megakadályozása a Hunyadiak elleni és a Szapolyaiak elleni összefogás?! A király köré csoportosuló mágnások azért rekesztették ki a hareból Szapolyai Jánost, nehogy a nimródi vér ismét⁶ megmentője legyen (!) a nemzetnek, amely fogalom alatt abban a korban a királyi Magyarország összes nemzete értetett!

A Szapolyai családról pedig a szintén 1840-ben, a Tudománytárban közölt, nyírfakéregre, huns-cytha betűkkel rótt szövegből arra következtethetünk, hogy annak őse pedig egyike lehet az ott felsoroltaknak. (A 8. sorban előforduló Zebora nevet Jerney János Zaborszky-ként azonosítja. Úgy vélem ez a Zaborszky magában hordja a Zapolsky nevet. Csak a b/p és a r/l változik. Tehát a horvát/szlovén (tót) származású Szapolyai nevet. A nyírfahéj, amelyen a Zebora név felirat látható, már akkor foszló állapotú volt, amikor vélhetően megőrzése végett a XV. században papírhártyára ragasztották. Az ott felsorolt nevek pedig a kor tudósai szerint — bár e kérdést a Túróczi regestrum tárgykörébe utalják s azzal én nem vettem össze — lehetnek honfoglaláskori —, de szerintem lehetnek honfoglalás előtt ott lakó kelta-szkíta-etruszk-hun-székely-avar-magyar maradék nemzetségek nevei.

Szapolyai János későbbi uralkodására a kivárá, a nem cselekvés és az elodázás volt jellemző. Ugyan miért gondoljuk, hogy a gyilkosság tekintetében aktív és cselekvő lett volna? I. Ferdinánd lett volna a felbujtó? Lehet, de nem való-

⁴ Corvin János lánya és Szapolyai György jegyesek voltak. Ezt a jegyességet bontotta fel Henig Imre, aki Corvin János halála után a gyermekek gyámja lett.

⁵ Jézus nemzetségéből. Szántóné Veréb Irén: Szentborbála. (internet letöltés, Aranyi László honlapjáról)

⁶ mint Hunyadi János és Mátyás király

színű. Őt csak a korona megszerzése érdekelte. A Mohácsi csata napja a dunai Habsburg Monarchia „születésnapja” lett. A nemzet, az ország érdeke, megmentése, felvirágoztatása egy cseppet sem foglalkoztatta I. Ferdinándot. Uralkodása idején ígéretet, sarcolt. Uralkodásának keserű eredményét a felvidéki magyarok máig érzik. Mert magyar királyként űzte, irtotta, rabolta, sarcolta az északi megyék (és mindenütt, ahol **nem volt jelen a török, mert a törökkel nem csatázott!**) minden nemű, rendű és rangú lakosságát. Így az ott akkor még elő magyar tudatú szkíta, hun népeket és az akkor már számottevő tót, mára szlovák népességet is. Sok esetben találkozom ma (árva-, liptó-, túróc-, szepes-, sáros vidékén) múzeumi, várbeli tárlatvezetés közben azzal a (téves) magyarázattal, és az ebből eredő barátságtalan, ellenséges, megvető magatartással, hogy ott akkor a **magyar király harcolt a szlovák nép ellen.**

I. Ferdinánd király uralkodásának ez a máig ható káros következménye!

Mindegy. Maradjunk Borbálánál és a háromélű cseh kardnál, amely inkább lehetett tőr. Nem is az a lényeg, hogy kard volt-e vagy tőr, hanem a háromélűség. A háromélűség azért lényeges, mert a háromélű nyílhegygel — amely hun fegyver volt — látok benne időn-téren átnyúló azonos gyökérre utaló folytonosságot. Az én lelkemben a szkíta-hun-kelta-cseh (bohemia, amely nem szláv) folytonosság egyértelmű. Több napi mérlegelés és több száz oldalnyi szakirodalom áttanulmányozása után is ezt a két jegyet, amely a hír első olvasása után „beugrott” — a Borbálát és a háromélűséget —, vélem egyedül jelentéssel valónak, üzenethordozónak. Mindkettő az idő mélyébe mutat. Nem ezeréves, hanem több ezer éves Kárpát-medencei folytonosságra utal. Olyanra, amelyet 1526-ban még tudtak, éltek a kor szereplői! Isten áldja emléküket! II. Lajos báb volt a Római Birodalom rabszolgatartó erkölcsére épült korabeli Nyugat-Európa hatalmi játszmáiban. A hun-szkíta erkölcsöt visszahozni, érvényre juttatni vágyó érdekszövetség sem vette kezébe a gyilkos fegyvert, de a háromélű tőrrel sok mindent mesélt.

Mert II. Lajos mindenkinek útjában volt. Azoknak is, akik úgy gondolták, hogy ha nincs király, akkor több jut nekik. A korabeli főurakat egyaránt a harácsolás, mint legfőbb életelv jellemezte. Akit nem, az találkozott a „vadkannal”,

vagy egy méregpohárral⁷. Azoknak is II. Lajos halála volt az érdeke, akik I. Ferdinándtól várták a hűségadományokat. Azoknak is, akik Szapolyai Jánossal a hun-szkíta értékrendű —, mint Mátyás idejében, — Magyarországot akarták visszahozni.

II. Lajos akkor is áldozat, ha a vesztes csatából menekülve szerencsétlen véletlenek egybeesése okozta a halálát. Akkor is áldozat, ha megölték. II. Lajos ifjú és tiszta lelke a Magyar Szent Koronával való koronázás által nagy lélekké vált. Nagy lélekké, amely felelős népéért, felelős a nemzetért. Ez a felelősség nyugtalanítja most is, nagy lelke nem tud nyugodni, látja, hogy most is elhatalmasodott a nemzetben a harácsolás, hogy sokak életét a pénzszerzés kizárólagos érdeke mozgatja. Üzent, hogy tanuljunk, okuljunk 1526-ból!

Miért gondolom mindezt? A dátumok miatt. Igaz, hogy a történések évfordulója nem kerek, de a naptári napokhoz kötött történések felidézük a 466 évvel korábban történeteket.

1551-ben Lippát is a török birtokolta. Fráter György maga vezette a csatát. Győzött. A várvédők megadták magukat. Fráter György szabad elvonulást engedélyezett. Korábban egy másik vár esetében, amelyet a töröktől a császári csapatok vettek vissza, a török hadifoglyokat a császáriak leölték. Ez a rabszolgatartó és a szkíta erkölcs közötti különbség! A török foglyok császáriak általi leölését a török csapatok később a magyar és a nem magyar lakosságon torolták meg. Mert a császári csapatok a magyar király (aki viszont nem volt magyar) nevében harcoltak.

1551. december 13-án volt a Lippai vár bevételének, a török hadifoglyok békés elengedésének napja.

1551. december 15-16-án Fráter György már Alvincon volt. Készült a nehéz diplomáciai munkával összehozott hármass osztrák-magyar-török békekötési tárgyalásokra.

Megtaláltam azt a forrást, amely elmondja, hogy az a császári küldöttség, amely névleg a békétárgyalásokra, illetve Fráter György bíborosi ki nevezésének ünnepségére érkezett Alvincra, de a valóságban már a barát megölésére készült, cso-

⁷ Szerémi György krónikájában olvashatunk arról is, hogy Mária királynő szerezte be az udvari chirurgustól azt a mérget, amelyet Henig Imre adott be Corvin János kisfiának.

dálkozva nézte a koradélutáni fényekben az alvinci kastély fölött tündöklő szivárványt!!!!

December 17-én reggel a barátot megölték.

A hármás békekötésre egészen 1606-ig kellett várni!

És már megint Lippa! És már megint Fráter György! És Alvincra is el kéne menni! Lélek szabadítani! És már megint a Szapolyaiak és a trencsényi vár! És már megint a szepesi vár! És

már megint jelentkeznek a Frangepánok, a Corvinok és György barát! Nyugodni nem tudó lelkük most II. Lajost küldte követként, hogy foglalkozunk a korral, tegyük már helyre az igazságukat! S legfőképpen: hogy okuljunk, ahogy Orbán Árpád mondja!

Aki jobban tudja, mondja jobban! Aki máshogy tudja, mondja máshogy!

IRODALOM

TUDOMÁNYTÁR. Közlemények. Jerney János: A' hún-scytha betűkkel írott Turócz vármegyei régiségről. (Tanulmány) 1840. Értekezések. 8. k. 8. füz. 109-129.

TUDOMÁNYTÁR. Közlemények. II. Lajos király halála. Egy kortárs eltérő előadása. (Tanulmány) 1840. Értekezések. 8. k. 9. füz. 167-175.

Kiss Károly – Katona Tamás (szerk.) Mohács emlékezete, Budapest, 1987.

Erdélyi László: Szerémi György és emlékirata, Budapest, 1892.

Mendemondák – gyűjtötte és magyarázza Tóth Béla, Budapest, 1901.

Szerémi György Emlékirataiból – Fórum Könyvkiadó (internet)

[http:// napitortenelmiforras.blog.hu](http://napitortenelmiforras.blog.hu)

Bárdossy László: Magyar politika a mohácsi vész után, Budapest, 1943. (internet)

Lissák György: Az aranykígyó, 1998.

Szántóné Veréb Irén: Szentborbála. (internet, Aranyi László honlapjáról)

MOHÁCSI NEMZETI EMLÉKHELY (Internet)

Fister Mária Magdolna

Makrától Jeruzsálemig

2017. tavaszi napfordulója ünnepére meghívást kaptam a „Végekről”, Barkó Béla barátunktól a somogyvári Szentescica forrásnál tartandó ünnepségre. Kérte, beszéljek Koppányról egy rövid előadás keretében. Mivel én Koppánnyal mindig csak mások kutatásai nyomán foglalkoztam, de visszautasítani sem szerettem volna a felkérést, megegyeztünk, hogy Koppány somogyi néphagyományairól fogok beszélni. Könnyű dolgom lesz, gondoltam, mert Karádon nőttem fel, ahol Koppánynak — illetve, ahogyan itt nevezik: Kupának vára is volt, a néphagyomány szerint. Elég összeszednem még pár községet a megyéből, és olyan történeteket mondok el, amelyek nincsenek benne a köztudatban. Szerettem volna beszélni Török-koppányról, Nagycsepelyről, Kötcséről, a Nezde és a Csillagó hegyekről, Babócsáról és Berzenéről, Kerekiről, az elfelejtett Kupafalváról és Koppánymegyerről, és még sorolhatnám.

Mivel abból indultam ki, amit már amúgy is tudok, nevezetesen Karádról, azért elkezdtem kutakodni tudományosabb megközelítések felé. Magam sem gondoltam volna, hova is jutok. Ahogy a címben is megfogalmaztam: eljutottam Makrától¹ Jeruzsálemig.

Karád ősidők óta lakott település, régészeti leleteiből következtetve mindig is az volt. De, ahogyan az egész megye, úgy Karád is egy „kőtelen”² település. Ha valahol nyomát találjuk mégis a kőnek, azt valahonnét úgy hozták ide, és abból valaha valami épült, aminek aztán már csak a nyomait találjuk a nem új keletű újrahasznosítás jegyében.

Gyerekkoromban gyöngyvirágozni a Kupa (Guba) várhoz jártunk. Nem volt ott vár, csak pár kő. A néphagyomány szerint: „...az öregektől hallottam többször, hogy Kupa vezér, vagy ahogyan írásosan mondták Koppány³ legerősebb harci ál-

lása a Karád melletti kupavári domb tetején volt, ahonnan a balatoni térséget szem előtt tarthatta. A harcosok és hozzátartozóik a Karád nevű alvezérről elnevezett faluban laktak. A kupavári domb oldalában egy alagút bejárata volt, és amikor a királyi csapatok körülvették az erődöt, Kupa azon az alagúton menekült el katonáival.”⁴ Emlékszem, titkos izgalommal beszélünk mindig arról, hogy kiássuk az alagutat, megtaláljuk a (szerintünk) ott elásott kincseket...

Magáról, a várról a mondán túl tudjuk, hogy felvetődött annak a ténye, miszerint középkori kolostor is lehetett itt, ami a török időkben elpusztult. Területén az 1880-as években gyertyatartót és kardokat találtak egy pincyszerű lyukban.

Ismerünk feljegyzéseket Makráról⁵, ahol a vár állt⁶. Viszont Makra nem azonosítható be jelenleg sem anélkül, miszerint a fennmaradt hagyomány alapján ki ne jelentenénk, ott bizony valamikor vár állt.

1108. körül Álmos herceg a dömösi prépostságnak szőlőbirtokot adományozott a Somogy megyében található makrai várnál. Ez egy tény. Történések a beazonosításnál eljutnak addig, hogy a birtok jelenleg a Karád határában álló Makrai hegy lehetett, mert az adományban szerepel Csepely⁷ falu is, amely Karád mellett fekszik, de a vár nem értelmezhető, makrai vár nincs. Ilyen nevű vár se Somogyban, sem Magyarországon nem

⁴ Magyar Kálmán régész feljegyzése (Magyar Bakay Kornél ősellensége)

⁵ Makra, FánCSI, Vaskóhegy, Kenézhegy, Újhegy, Csiszár stb. Karáddhoz tartozó szőlőhegyek, erdők, rétek, szántók, berkek.

⁶ A Hosszú-kopasz hegy DNY-i lejtőjén lefelé ott a Kupavári völgy. Északi irányban Csepely felé nyílik, nyílását védi a száraz szelektől a teleki és szemesi halomcsoport. A völgy még nyár derekán is hűs, párás, az út két szélén bükk-erdő. Botanikai Közlemények

⁷ Csepel, Csepely, Sebhely szintén Kupa birtoka, középkori kolostorral. Mellette Kötcese, Köccse, Költség falu, amely név szerint Koppány több kötséges utazásokat tett

¹ Makra: jelenleg Karád községhez tartozó szőlőhegy.

² Csánky

³ Egyes források szerint Kupa vezér török származású volt, nem volt köze Koppányhoz, Somogy urához.

volt. Gyórfy Esetleg Somogyvárral⁸ azonosítja, amely kb. 17 km távolságra fekszik onnét.

Makrától eljutottunk tehát Dömösig, ahonnét Jeruzsálem még nagyon messze van. Kb. 85-90 évre.

1193-ból maradt fenn III. Béla király megerősítő adománylevele, miszerint a makrai várnál levő szőlőket, berkeket⁹, földeket a jeruzsálemi Szent Theodosius görög monostornak adományozza. Ezt erősíti meg III. Honorius pápa 1218. január 29-én kelt bullája, ami a laberrai Szent Theodosius coenobiarcháról nevezett jeruzsálemi bazilita monostor, ill. lavra javainak összeírása. Ebben a 16. tétel Makra¹⁰.

Az első Szávaszentdemeter, amelyben VI. Kelemen pápa 1344-ben kiadott bullájában megemlíti, hogy monostorában alapítása óta görögök, magyarok és szlávok éltek egymástól elkülönítve. Ez a tény azért érdekes, mert más források szerint „Palesztínában, nevezet szerint Szent Theodosius monostorában három szentegyházak valának, mellyekben az istentisztelet különbféle nyelveken tartatott, elkezdődött a szent mise is, de az evangyelion felolvasása után mind nyájan összegyűltek a Görögök szentegyházában, hogy a szent írás felolvasására a prédikáció következék. ...A prédikáció alatt nyitva állott a szentegyház mindenkinek, még a hitetleneknek is.”¹¹

A Szent Theodosius lavra a középkori Jeruzsálem legnagyobb egyházi intézményeinek egyike. Szent Theodosius alapította 460 k. Jeruzsálemtől 7 km-re, DK-re, azon a helyen, ahol a legenda szerint a napkeleti bölcsek megpihentek, és ahol Theodosius egy ideig remeteéletet élt. Utóda a monostort bővítette, és a remetebarláng fölé felépítette a nagy Theotokos templomot. A szaracénok többször feldúlták, ennek ellenére a kereszties hadjáratok idején a zarándokok egyik célpontja maradt. 1106-1107-ben felkereste az orosz Dániel igumen is, aki útleírásában a monostornak csupán

falait és a mágusbarlang kriptáját említi. A XV. században a kolostort a baziliták elhagyták, romjait az arabok Der: Dösi-nek nevezik¹². (A kolostor ma is áll, a Hamasz által őrzött területen.)

III. Bélát anyja, Eufrozina révén szoros kapcsolatok fűzték Jeruzsálemhez. Eufrozina Misztiszlár kijevei nagyfejedelem lánya, II. Géza felesége, aki férje halála után beleavatkozott fiai trónviszályába. III. Istvánt sikerült trónra segítenie, majd ennek halála után fiatalabb fiát, Gézát támogatta az idősebb (III.) Bélával szemben. Emiatt Béla Barancs várába záratta, majd Görögországba száműzte. További sorsáról három forrásból tudunk. Az egyik, lányának, Erzsébet cseh hercegnének egy 1186-ban kelt oklevele. Ebben egy csehországi egyházat és birtokot adományozott a keresztiesek jeruzsálemi rendházának, amelyben anyja szerzetesi ruhát öltött. A másik egy a Szt. Theodosius monostorból származó legenda, miszerint 1173-ban a jeruzsálemi Szent Száva kolostorban meghalt, és a monostorhoz tartozó Theotokos templomban temették el. Sírhelye később üresen állt, mert a hagyomány szerint visszavitték szülőföldjére. Ennek ellentmond V. István 1272-ben kelt oklevele, melyben említést tesz arról, hogy meglátogatta a székesfehérvári keresztiesek egyházát, amelyben III. Béla anyja, Eufrozina van eltemetve. Ami tény, Eufrozina Jeruzsálemben szerzetesnő lett és a monostorban temették el.

Kupa herceg Guba-varából, Makrából eljutottunk tehát Jeruzsálembe.

A történetnek azonban még nincs vége. Pár évvel ezelőtt Sean Kingsley oxfordi kutató arról írt¹³, hogy a jeruzsálemi Templom kincseit nagy valószínűség szerint a „Szentek Városa”-ként is ismert, Szent Theodosius monostor közelében rejtették el...

⁸ A falvakat egymásmellettségében ne a jelenlegi úthálózatuk alapján azonosítsuk, mert tévutakra visznek, mások lesznek a távolságok, a szomszédságok. Karád és Nagycsepely pl. a makrai erdőn keresztül földúton közel van, jól megközelíthető, de közúton Karád-Visz-Őszöd-Szólád-Kötse-Nacsepely távolság kb. 30 km, és még több volt az autópálya és a 67-es gyorsforgalmi út megépítése előtt.

⁹ közel a Balaton!

¹⁰ Gyórfy közlése

¹¹ Fleury

¹² Gyórfy

¹³ [http://hetek.hu/hit_es_ertekek/200610/szent_kincsek_nyomában](http://hetek.hu/hit_es_ertekek/200610/szent_kincsek nyomában)

L. Kecskés András

A MAGYAR ZENE ÉVEZREDEI I. rész

HANG és TEREMTÉS

A világ teremtését egy isteni gondolat, egy belső SZÓ, azaz HANG előzte meg: „és monda Isten...” (Móz. I. 1,3-28) A mindent megelőző isteni szándék, az IGE volt a teremtő cselekvés elindítója, ezért figyelmünket a belső és a külső hanggal összefüggő jelenségek felé kell fordítanunk! A hang sajátosságaival először a nyíregyházi Balla Antal (1739-1815) foglalkozott hazánkban „A hangról és természetéről” című, 1774-ben megjelent munkájában.

Noha egyes elméletek szerint több ősrobbanás létezett, az általánosan elfogadott, az egyetlen NAGY BUMM hangja ma is hallatszik, rezeg, reszket, „hullámoz”, s tágul tőle az egész világ. De mi előzte meg a hosszú, de termékeny CSENDET, az Ős némaságot? A muzsikások számára az egyik legfontosabb munkafázisról beszélünk, a szünetről, mely nélkül nincs zene. A világ születésének egyik lehetséges magasztos és a végtelenbe ékelődött pillanata az emberi számítások szerint kb. 13,75 milliárd évvel ezelőtt történt. A csupán pár évtizedre visszatekintő elmélet gondolkodásra készítet: miként lehetett, keletkezhetett-e ekkor egy őshangok özöne, hiszen csak valamely anyagi közegben terjedhettek a hullámok? Vagy nem is volt Nagy Bumm, csupán hangtalan megadás: az anyag néma, állóhullámos kitarulkozása az „Isteni akarat” előtt? Ne felejtjük: a szilárd anyag is átveszi a rezgést! A térrel együtt a sok milliárd évvel ezelőtt megszületett galaxisok atomszerkezetben összeállt anyaga lehetett az első HANG-hordozó. Meg kell jegyeznünk, hogy az állandó fény létrejöttét mintegy 100 millió évvel megelőzte a REZGÉS, a HULLÁM, amely földi viszonylatban a HANG léfeltétele is eGy/ben. Pl.: az ún. „gravitációs hullámokat” csupán manapság kezdik megfelelő technikák birtokában észlelni, mérni, vizsgálni. A gondolat, az iGe háromdimenziós megvalósulása a HANG, s ez nem véletlen. Az ÉGI IGE pároson keresztül istenadta nyelvünk igazolja, hogy az

iGe, az éG, az eG/ész, az eGy, az aGY s így az aTYa szóalaki és fogalmi / szemantikai összefüggése létezik. Még a H/eGY szavunk is az Isten közelségét jelzi, ha a csúcs irányába igyekszünk. Érzelmi állapotunk sokban függ a rá/HaNG/olódástól, az azonos lelki HuLLÁM/ hosszától, a ReZoN/áló képességünktől, mások ReZG/éseinek felfogásától. Itt hívjuk fel a figyelmet a HuLL/ám, a HúR és a HúRoK közeli rokonságára, mely utóbbi HuLL/ámokban rezegve hangot ad, s amelyről később bővebben szólunk. Túl a divatos, holografikus világműködés elméletén: bebizonyosodott, hogy az Univerzumban emberi létezés nem lehetséges „asztrális rezgés” nélkül, amely hullám gerjesztést föltételez. De milyen?

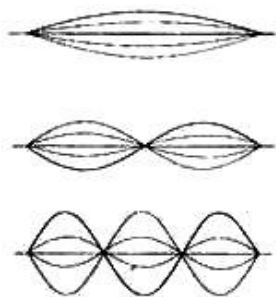
Az élet mozgás, hullám, vibrálás

Az élet maga a mozgás. Mozgás az egymásnak ütköztetett légnemű- folyékony- és a szilárd test-részecskék keltette hullámok hozadéka. Mindez a háromdimenziós hangkeltéshez elengedhetetlenül szükséges, maga az élet. Ugyanez a mikrovilágra is érvényes. A tudomány mai /változó!/ eredményei alapján elmondható: rezgés nélkül nincs anyag, nincs hang, nincs fény, mindennek azonban a fordítottja is igaz.

Az ősrobbanásunk keltette (hang és fény) hullámokat az anyagban magában, és rajta kívül kell keresni; a gigantikus hullámok utórezgéseit még ma is lehet fogni ismeretlen űrbéli rádióhullámok lüktetésén/pulzálásán keresztül, de újabb meg újabb hang- ill. rezgésforrások is születnek. Talán a világűrből érkező, fel-felvillanó rádiójeleinknek is ez a születési helye és energiája. Minden anyag a világ, a tér keletkezésétől fogva mozgásban van; mindezeket tudományos tények bizonyítják. De ez az ismerethalmaz napról-napra változik; ma már a fény terjedési sebességének a 4,7-szeresét ismerjük; mikor e sorokat írjuk, a tudomány már ezt az adatot is túlszárnyalta; nem beszélve arról, hogy az ún. Ős-bumm-ot, mint a világ keletkezésének egyik lehetőségét, sokan

már megkérdőjelezték. Mi a tér? Mottól meddig terjedhet az Univerzum? Hol az eleje és hol a vége? Sokan tündöttek már ezen a talányon az ún. civilizáció évezredek alatt. Számunkra, a „háromdimenziósok” számára felfoghatatlan; hiszen a végtelenben semminek nem lehet kezdete, eleje, de vége sem: semerre nem lehet határ, tehát minden végtelen, s ezáltal örök. Tudósaink (BME-csoport a Wiegner Intézetrel együttműködve) 1dm^3 nagyságú, 54 órát napelemmel működő mérőegységet küldtek föl a darmstadti űrközpontból a Földünktől 500 millió kilométerre a ROSETTA nevű üstökösre, amely 2016. nov. 12-én a -85°C fokban, légüres térben kissé ugrálva, de leszállt. A magyar szonda méréseinek egyik eredménye: az égitest lassú, kattogó hangokat adott ki magából, mely fölgyorsítva, az emberi fülnek is jobban hallhatóvá vált: dalolt.

Vannak gondolkodók, akik más utakra terelik figyelmünket: a hullámmozgáson alapuló hét alaphang és a szivárványskála hét színének rokon voltára, és hogy „az anyagi világ megértésének kulcsa a zenében van elrejtve”, melyből az állóhullámok alkotta anyag, és egy energiaadó léte egyenesen kikövetkeztethető.

Zenei húrok álló-rezgése

A legfontosabb kérdés sok mindenre választ adhat: Mi vagy Ki tartja fenn, s működteti e végtelen hullámmozgás-rezgés csodáját? 1963-ban **Balogh Béla**, a Svédországba menekült/emigrált, erdélyi mérnök gyűjtötte össze ez irányú külső és belső megfigyeléseit — megkérdőjelezve magát a NAGY BUMMOT — és összegezte az eddig tudottakat, mely szerint az anyag léte, az egész anyagi világ örök/permanens hullámok összessége. A mag körül keringő, örökmozgó elektronról tudható, hogy állandóan energiára van szüksége, hogy rezgésszámát és szimmetriáját megtartsa. Részekre oszlik: *protonokra* – *neutronokra*. Ezek még parányibb részecskékre szakíthatók: *mezonokra* és

bárionokra, azok meg a még kisebb, létükben csak föltételezhető *kvarkokból* állnak. De mi rezgetti őket? — Honnan az energia? Már a XX. században kimutattak egy még kisebb parányt, melyet „neutrino”-nak neveztek el. A tudósok úgy szereztek róla tudomást, hogy látni nem látták, de azok életjelt: *HaNG*/ot adtak, ezért a kutatók „szuper *húroknak*” keresztelték el, hiszen a hangadás hanghullámot föltételez. Nem véletlen, hogy azóta már a szuper-HÚR is három, tömeggel rendelkező részre /exagon/ bontható, melyből kettő ismert, a harmadik pedig szintén egy rejtekező, bújó, ismerős-ismeretlen; a szóban forgó harmadik egy, még nem bizonyított: sem megfogható, sem meglátható, de... egy föltételezett hangadó. Az emberiség eddigi nagy szerencséjére az ember gondolatainak hullámai ma még nem mérhetők, csupán a gondolkodás megtörténtét jelzik az e célra tervezett műszerek. Visszatérve a „szuperhúrokra”, elgondolkodtató: még e parányi és láthatatlan létező még pirinyóbb harmadrésze is *HaNG*/ban jelentette magát: **vagyok!** Vajon kijelenthetjük-e: *HaNG nélkül nincs lét?* Vagy kimondható-e: *A teremtés ősz-káoszában már benne volt nem csupán a HaNG, hanem a muzsika is, az arányok és a matematikai rend tudásával, a Ő-val, a ZÉRÓ-val, a ZÁRÓ-val, a dolgokat elválasztó semmivel, a szünettel, — mely, mint korábban említettük — a zenének egyik fontos „alkotó-eleme”.* Mindebből egyenesen következik:

A káoszban hallatszóló zeneműben rend uralkodik.

Kijelenthető-e? — ***A káoszban rend van.***

Mindez a valóság szintjén füllel hallható s föl/fogható lesz, ha Bartók, Kodály, Lajtha, Farkas, Durkó, Kocsár, Ligeti, Dubrovai, Rostetter stb. hazai szerzők modern műveit értőn hallgatjuk. Számptalan teremtett állat létezik öntudatlanul a biológiai vagy az ösztönélet szintjén, mely hangokat ad ki. Viszont az ember az a kiváltságos lény, aki a teremtésben gondolkodással megáldott, s mindezt fölfoghatja; sőt, még az állítás ellentettjét/antitézisét is felvetheti kérdés formájában:

Rendben is lehet káosz?

A megállapítás még egy állítással is megerősíthető:

KÁOSZ NÉLKÜL NEM LÉTEZHET REND.

Mi több: **SZÜKSÉG VAN RÁ.**

Az ember alkotta muzsikában ezt a jelenséget: a „sehová nem tartozást”, a **Káosz/t**, a **KoSZ/t**, a **rendetlenséget**, a **késleltető-átmenő szűkített akkordok** testesítik meg. Ők az összekötők: a feszülő szilárdságú híd a dúrok-mollok **TiSZTa** **rendje** fölött és között. Mindazonáltal a **rend** halálából, megbontásából származik a **KÁOSZ**, de belőle kell a **rendnek** ismét megszületnie s összeállnia: halálból élet, bomlásból egység, sötétből világosság. E gondolat sor már az ókorban megvolt, jele megtalálható számos pogány szertartás zenei mozzanatában. A modern zenei gondolkodásban ugyanezek a jelenségek uralkodnak, csupán nem a klasszikus összhangzattan, hanem egy egyéni/individuális alap, egy mesterséges rend keretein belül zajlanak a hangi események. Figyelmünket ne kerülje el, hogy a **KaoSZ**, a **KoSZ** és a **SzűK** szavak mássalhangzós keretei egymás tükörképei: **KSZ – SZK!** Ami számunkra rossz, az már kissé **SoK**, mert **SZoK/atlan**.

Ami a magyar néptánc zenéjét illeti, az szervesen kapcsolódik az előbbi gondolatokhoz. A barokk, a klasszikus és a romantikus zenei hatásokból alakult ki a mai népi táncok zenekíséretének zöme. Cigány és paraszti muzsikusok hagyományozták reánk a **TiSZTa**, a csak dúr-akkordokkal kísért, ún. „vad barokk zenét”, de ugyanúgy gyakorolták később a klasszikusból és a „vad romantikából” származó, a szűkített, az átmenő akkord használatát a Kárpát-medence egész területén:

KOSZBÓL A TISZTÁBA.

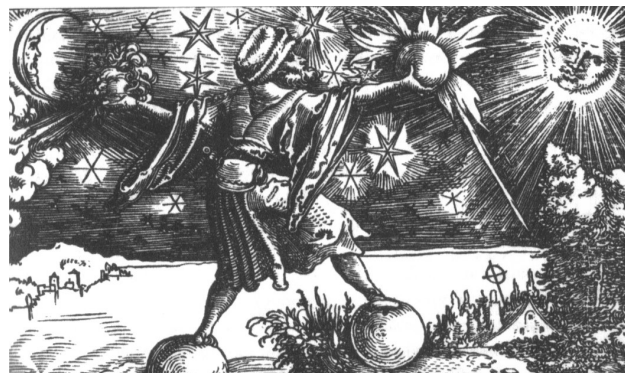
Mindazonáltal gyorsan változó világunkban mindezen ismérveinket megváltoztathatja a kvantum vagy atomfizika várható csodája: a kvantum számítógép, melynek gyakorlati haszna pár tucatnyi évtized múlva várható. Létrejött a „jövő zenéjére” minden bizonnyal nagy hatással lesz.

„Az **ember**nél nincs semmi csodálatosabb”: ugyanis az **embri**óból kifejlődött, párhetes kismember szíve ütéséből tudjuk, hogy él. Hangot ad, és ritmusra **DoBog** a szív, tehát él és zenél; **DoBog**, üt életünk végéig. A kismama szívénel a kismemberé sebesebben ver. A **DoBog**ások — modern zenei módon — néha együtt tartanak, néha ütköznek/interferálnak. Mi ez, ha nem a muzsika; a hang és ritmus, a tiszta és a fejlődésben lévő **KÁOSZ** váltakozó ütemű dobogása, kamarazenéje, minden ember első zeneélménye: önfelelt várako-

zás, egy húron pendülés, együttringás; a lét mennyi sajátja.

A kórógyi teremtmésmonda

Az ős óceán, az őstudás birtokosa volt ez a nép — jegyezte meg a Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy Lajos Király Magánegyetemének egyik közös kutatói megbeszélésén Hervay Tamás költő. Mindezekről a mesében nyíltan vall, s idéz egy kórógyi /ma Horvátország/ regöséneket: „egyik lába a tengerbe, másik lába az erdőbe”, mely arra utal, hogy az őstudás és a tengerből való származás őseredete ismert volt a turáni nép tagjai, s így a magyarok között. Véleményünk szerint az alkotás, a négy őselem összefogóját, a Szent Lelket, a szeretetet hordozó embert, mint az ismert világ összekötőjét láttatja.

H. Weiditz fametszete Plinius Naturalis Historia c. művének 1582-es frankfurti kiadásához

Kórógyi regösének

Édös uram, én jó uram,	sej, regélők, regélők
Napot láttam én felkelni,	„
Hódat láttam én lemenni,	„
A kettő közt vadat láttam,	„
Egyik szarva a napba vót,	„
A másik meg a hódba vót,	„
<i>Egyik lába az erdőbe</i>	„
<i>A másik mög a tengörbe,</i>	„
Jobb oldalán nagy szem/tűz/ égött,	„
Bal ódalán köd sötétlött,	„
Szöme előtt hajnal verradt,	„
Utánna meg éjjel szakadt,	„
Hannál engöm, édös uram,	„
Mennél inkább a vad után,	„

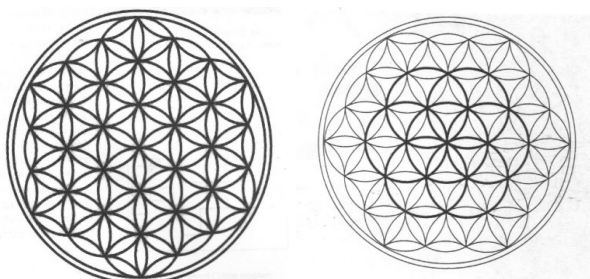
Lába nyomán fakad a víz, „
 Az erdőbe, ha vettőnél, „
 A víz mellett meglönnél, „
 Napfelkőtig ébrön lennél, „
 A vadat is elejtenéd, sej, regélők, regélők.

A természet örök változása, az élő-élettelen örök körforgása már a sumér utazás-toposzokban mutatják magukat. Az Enmerkar-eposzban erről így regélnék:

„Egyik lábával a csónakban áll, a másikkal a meredek partra lép.”

MINDENSÉG, KOZMOSZ, HANGOK, ZENE

E ponton kell hírt adnunk arról az őstudásról, amely már a Kr. születését megelőző évezredekben az emberiség birtokában volt. Egy *tetraéder*-ből kiindulva — minden szerkesztéshez való segédeszközt nélkülözve — eleink ismerhették az összes fő és mellékhangok beosztását, azok egymáshoz viszonyított arányszámait. Az ógörög monochord/egyhúros hangszer, mely a magyar *citerának* hasonlóképpen működött. Annak elmélete, a világon az első hanglétra beosztás, megdöntödni látszik csupán mértani módszerrel; szorosan kötődik az „élet virágának ősi titká”-hoz, mely az emberi test arányait csillagközi/kozmosz eredetűnek tudja és bizonyítani igyekszik.

A véletlent beleszámítva, mégis megdöbbenő, hogy a lantok és a kobzok formái, a kozmoszban a Tejút alakját utánozzák, amely a végtelen űr egyik alakzata. Ugyanis a NaPrendszerünk, mint egy óriás LaNT dallamhúrja /fr. chantarelle/ han-

golókulcsának található. A legújabb elméletek szerint a KáoSZban, melyből a KoZMoSZ is vétetett: ott is rendnek kell uralkodnia, hiszen teremtetett. Mindenképpen megemlítendő, hogy az ógörög KoZM/oSZ az Ázsiából származó KOB/oZ hangszerünkkel, mely a török nyelvben KoMüZ, a KáoSZ-szal és a KoZMoSZ-szal mutat hangzó és kevert mássalhangzójú, alaki, de távoli szomszéd-ságot. Ide tartozik még a sumér KiBiZ szó, mely valamely szerszámot jelent, s így hangadó esz-közre, egy zeneszerszámra is gondolhatunk.

Egy hangszer építésére az utasítást az aTY/a, az aGy adja, a GoND/olat, az iGe — v.ö. még: KoND/íció (az erőnlét bármi működtetésére) — KóD annak megszólaltatására aD parancsot, az azon előadás mikéntjének parányi/mikro elemeire. Különbözik a GoNDolatot a belső HaNG/gal szokták azonosítani: lelkiismeret HaNG/ja, belső HaLL/ás. Ezek működése a levegő/HuLL/ám/ot nem érzékeli ugyan, de a régen KóD/olt hang/HuLLá/mokra emlékezve aGy/unK GoND/ozza a bejövő információkat, mint pl. Beethoven tette ezt süketen, akinek számos jelentős alkotását a világ Magyarországnak köszönheti. Minthogy a belső hallás „nem e világból való”, ezért minket elsősorban a földön terjedő hullámok érdekelnek, különösképpen a levegőben, a vizekben lebegők s a szárazföldön dobogók, morajlók; leginkább e közegekben jön létre a fülünknek érzékelhető hanghullámok zöme. A földfelszíni, állati és emberi hang adásához-vevéséhez leginkább LEVEGŐ kell. Ez normális körülmények között földünkön a hangkeltés és hallás alapvető feltétele, a terjedő HaNG sebessége kis túréssal/toleranciával kb. 330 m/sec.

Az élet nehezen felfogható titkát/misztériumát egy csodamalmot emlegető népdalunk szövege őrizte meg, melynek, noha „nincsen köve”, mégis (búza)„lisztet”, azaz „életet” jár, tehát az ún. anyagi semmiből, a gondolatból, igéből valami csakúgy „terem”; persze, a szegénynek csak búbánatos lélek. Erre egy másik népdalunk úgy rímel, hogy az ember /lelki/ fájdalmát őRLi, illetve, /tájnyelvi/ őLi meg, összezúzza. Egy középkori virágének Moldvából és Bukovinából, hajdan a Kárpát-medence egész területén ismert lehetett.

A malomnak nincsen köve, mégis lisztet jár, mégis lisztet jár,
tiltják tőlem a rózsámat, mégis hozzám jár, mégis hozzám jár.

A vers magyarázata:

A mal/omnak nincsen köve,
 //: Mégis lisztet jár. ://
 //: Tiltják tőlem a rózsámat,
 Mégis hozzám jár://
 //: Forduljunk egyet. ://
 //: Aztán menjünk ki a kertbe,
 Ott szedjük meggyet: //

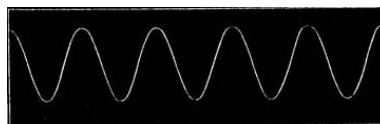
Lelki máll/asztó
 Bűn nélküli lélek fehér színe, tisztasága
 Természet ellenzői
 A szerelemnek nem vethető gát
 Szerelmi gúzsbakötés - Tánc - Udvarlás
 A szerelem kiskertjébe
 Magot adni és kapni = Beteljesülés.

HANG- és FÉNYHULLÁM

A perzsa nyelvből eredő HANG szavunk tartogatja számunkra a legnagyobb meglepetést, ugyanis náluk a szó a zenei hangadást, az éneklést jelöli, dallamként. Nálunk a nép így gondolkodik: „A szavát már elfelejtettem, de a hangját még tudom.” — mondták sűrűn a több száz dalt tudó, de a szöveget néha felejtő, idős „nótafáink”, akik a HaNG szavunkat: Szó, Dallam és Beszéd értelemben is használják. Nem lebecsülendő az a tény, hogy az ír-kelta nyelvben a *Szó* - HaNG - *SCiuCH* alakban van jelen, amely Japánban is „hangzást” jelent Só küllemben. Ez utóbbi őshangjel eredetét csak sejtjük. Pl. a Kaukázusból vándorolt ajnó nép, lehetett talán a közvetítő? A végeredményen viszont csodálkozhatunk; vajon mi módon juthatott a szó tucatnyi ezer kilométeren és ugyanannyi évezreden át a Konfucius Sárga-tengerétől Szent Patrik szigetéig?

Visszatérve HaNG szavunkra — mely kétség kívül földi jelenség, és az énekes muzsika alapanyaga — megállapítható: a gondolat hanggá válása csupán eszköz arra, hogy az imént felsoroltak az anyagi világban is valami módon kézzel / „füllel” foghatók legyenek. Nem csupán a „szuper HúRok” azaz a szuper /ReZ/gők ténye és annak nemzetközi hír elnevezése — mint a rezgésre leginkább alkalmas földi szemléltető eszköz rokonsága —, hanem maga a rezgés- illetve a hul-

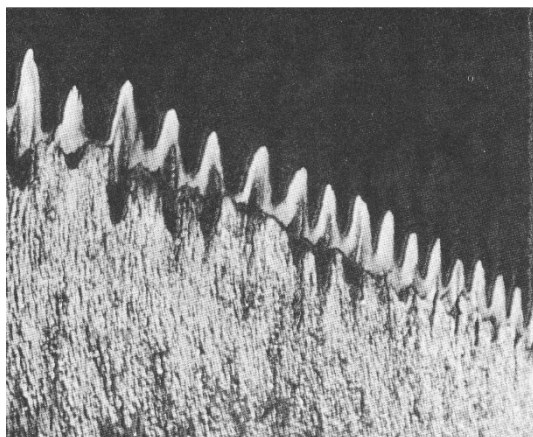
lámvilág szóbokori adottsága hívja fel magára a figyelmet, s érvel évezredek őstudása mellett. Ezzel kapcsolatban figyelemre méltó, hogy az ősaNYa/got, — azt, amiből még ma is minden kézzelfogható valami lesz, születik — a sumerkáldeai emberek teremtéstörténetükben/mítoszokban egy hullámzó testű, női minőséget jelző kígyóval /Tiamat/ ábrázolták, a kígyózó mozgást érzékeltetve, mely egyben a tenger, a víz hullámozása, a föld ősi közegének sajátossága. Ezt a jelenséget tökéletesen szemlélteti a megütött hangvilla mozgása, mely egy odatartott, bekormozott üveglapon látható. A Biblia Teremtés könyvének kezdő mondatai közt ez olvasható: „...Isten lelke lebegett a vizek felett”; e lebegésből áll az anyaggá vált iGe, a SZÓ és az ÉNEK.

A rezgő villa nyoma. A hullámokat a villa rezgései idézik fel: minden teljes rezgés egy teljes hullámot.

Mindennemű lüktetés, változás — a zenei kettőséget / a dualitást is beleértve — *magas-alacsony, rövid-hosszú, csendes-hangos, halk-erős, lassú-gyors, lassul-gyorsul, méltósággal-élénken* stb. az ember alkotta *muzsika* meghatározó építőelemei; miként az ókori filozófusok fogalmi és gondolati párjaiban / a dialektikában föllelhető. A tenger-

parti hullámok kígyózó mozgásáról szól egy ősi kiszámolósunk: Egyedem-begyedem TeNGeR tánc.../ DiNGiR az égbolt sumér általános isteneve, mely mássalhangzói hasonlóságot mutat a török népek TeNGRi /isten szavával.

*Hullámvonal*al jelezhető a hullám, amely nem más, mint a fenn-lenn, föl-le vonalas ábrázolása. Szinte magától érthető az, hogy az egyiptomi

hieroglifák közül a víz jele: , egy sor belőle pedig a létezésé, vagy valamely más folyamaté. Nem véletlen, hogy a magyar „folyam” szó is a nagy vízáramot jelenti.

A *hullám* állandó ismétlést, állandóságot és örök megújódást is példáz, amely — mint már említettük — egyben a sumér-akkád teremtéstörténetben szereplő, a bolygókat létrehozó őserő, a kígyótesttel ábrázolt, bújtatott, állandóan rezgő anyag — isten, Tiamat. A vizes tulajdonságú és női minőségű kígyó számos teremtéshagyományban/mítoszban maga a TeRMő és a TeReM/tő erő is. Az oda- és visszaadás, mint isteni tulajdonság, az isteni kétneműség, végtelenszámú képesség, a „színeváltozások két- és sokszínűség” szintúgy megmutatkozik a T – R – M mássalhangzós keretben.

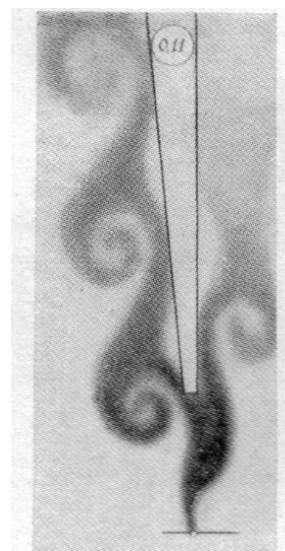
A mássalhangzósármas tükre az M-R-T, mely a MoLeTT = gömbölyded, kikerekedett, az „édes terhet” hordozó /a MeLL/es és MiL vagy a MoL/tej alaptulajdonságú nőiség eleve elrendeltetése. A szüléssel a visszaadás valósul meg, s ősi gondolkodás szerint a halálra születéssel, ui. „az élet magában hordozza a halált”; MáLL/aszt.

Ugyancsak összefügg a zenével az Úr és a HúR. Mindkét jelenség a rezgésben teljedik ki, hiszen az Úr a világrezgés működtetője, s a HÚR

az Úr akaratából hang HuL/LÁM. Az energia fennmaradásnak titka itt rejtekezhet.

Fény-hullám, mellyel a ViL/áGt szavunk áll rokonságban, számos gondolatot indít el; nem oly régen gyertyagyújtásnál mondták — Gyújts ViL/ágot! A szófejtések fonala magáért beszél: ViL/áG – WeL/T /ném./ – WoRD/WoRLD(!). Világlátott embernek mondják, aki sok országot bejárta. A ViL/ágnak hívjuk Föld/ünket is; ViL/ághíres a ViL/ágszerte kedvelt, az egész Földön ismert művész. A szanszkrit és a magyar nyelv közös szava a VaiL, VaiLL – villan. Közele rokon-ságban van vele a mozgást festőin kifejező BiLL/eg – BaLL/ag = a ritmikusan ide-oda düllöngélve járás. Az utóbbiak betű és hangalaki egyezéséből következik a ViL/ágosság, a FéNY és H/uLL/ám ezredéves magyar nyelvi rokonsága. A német-angol/indogermán szóhasonlások terén a kelta nyelv lehetett a közvetítő.

Tovább szöve a fonalat: ViL/áG/os ott van, ahol a FéNY/ rég= FíN, ViLLÁM, melyből a ViLL/an, nemkülönben a ViLLoG és az újkeletű ViLLaNY szavunk származik, mivel a BMPVF hangzók rokonok. A KöRKöR/ös szavunkban az örök egymásba fonódást, a képi lüktetést érzük tetten csakúgy, mint a lefényképezett zenei hang-HuLLÁMban. Nem véletlen, hogy a régi magyar népek nagy tudású ősvalláspapjai mind énekeltek, ritmust, lüktetést gerjesztettek hangszereikkel; máguspálcáikkal köröket róttak: földre, égre és az emberekre. A hanghullám fényes igazolása egy orgonásíp hangjának füstben formálódott „futókutya” alakja:

A FÉNY az Alfa = α kezdet, és a FiN/e/olaszul, franciául, ViN/VéN = öreg, a vége felé járójt jelent. Benne értendő a meg/ViLÁG/osult, bölcs öregség. Görög betűje az oMeGa = Ω = magyarul az „ó”, régít jelent. Érdekes, hogy az öReG/ből az öRök is kiolvasható, mint a magyarok őSZ, öReG ill. öRök iSTeNe. Ezzel a Magyar ősvallás öReG ISteNét / őS/TeNN/i tudóját lehet még párhuzamba állítanunk. Az alfa= α egy zárt kör, de oldalt a füleknél egy kis erőfeszítéssel szétnyithatóságot jelez, mint egy MaG/ot rejtő csonthéj, az élet reménységét. Mindebből következik, hogy az alfa és az omega Isten jele lett. Jézus szavainak: „Én vagyok a kezdet és a vég”

újszövetségi kinyilatkoztatását az iménti „emberi okoskodás” igazolni képes.

Az alfa = α 90° szögben jobbra fordított nagybetűs formája az omega = ω , ahol már a fülek szétnyíltak, s ami benne volt az kiesett, ki/HuLL/t belőle. A termés ki/HuLL a Hal/ál és a HuLLa szavunk közös eredőjeként. Nem meglepő, hogy az európai kultúra alapjait lerakónak mondott görögség első és utolsó betűje egy idegen nyelven, pl. a MaGYaR/ral MaGYaR/ázható. Értelme van. Az újabb kutatások eredményei az irányba terelik figyelmünket, hogy a magyarok számos hagyománya régebbi a görögnél.

Ének az életfáról Nyitra vármegyei Pogrányból

Gyűjtő: Vikár Béla

Ma-gos a ru-ta-fa, á-ga el-á-ga-zik,
Se-lyem sár ha-ja, Ma-gyar I-lo-na,
Ha-ján fő-lü gyöngy, ko-szo-rú-ja gyöngy.

Noha a kutatások minden képzeletet felülmúló eredményt hoznak nap mint nap, a milliommillió fehér folt feltárása ellenére a kutatandó ismeretlen nem fogy, szaporodik. Lehet, hogy igazuk volt a görög szkeptikus filozófusoknak: „az emberi elme kétségtelen bizonyosságra soha nem juthat”. Így a szellemi és az örökké mozgó, rezgő anyagi világ nem ismerhető meg, csupán az örökkévalóságnak parányi, múlt pillanat-töredékei ragadhatók meg, midőn valamely szép muzsikával élünk.

Sűrített értelemben:

„A zene az élet az élettelen fennsíkon, ez az az életerő, ami megragadja és élettellel tölti meg a sziklákat, növényeket sarjast a kövekből. A zene a tárgyak szellemi húsa, érzéki aurája, az élet bűvös titka, az ősi szél maga. Mindannyian a zenéből — jöttünk.” — írja közismert csillagászkunk Grandpierre Attila, ki nem melleleg író és énekes.

Mindebből következik, hogy honi szellemi táplálékaink egyike — mely lelkünket élteti — csak az ősi zenében, pl. az ázsiai zenében, keresendő.

Erre rezdül, gyógyul és töltekezik bensőnk egészséggel, hiszen ősidőktől kezdve erre vagyunk HaNG/olva.

„Állítják, hogy a csillagbirodalom Nagy Könyvében már mindent megírtak. Mondják, hogy csupán a kiválasztottak, a beavatottak hívhatják le földi létre a Világlélek szent tüzei közül a muzsikát, kellő lelki és anyagi előkészület után. Ez az ihletettség: a sugallatra, a hallásra kész állapot.”

Bartók Béla szerint „Az igazi népzene a természet tüneménye, minden külső befolyástól mentes”, tehát /Isten teremtette/ természeti erőt lát az igazi zenében, mely ezért varázslatos/mágikus. Befolyásolhatatlan. Szinte hihetetlen titok/misztérium, de a zene tiszta időbeliség, mely az időtlenség érzetét erősíti. Az egymást kizáró fogalmak közössége: paradoxon. A zenehallgatás közben az idő megállítható vagy múlása felfüggeszthető, tehát csillagbirodalmi ugyanúgy, mint a föld vonzerejét megszüntetni képes, úri körülményeket létrehozó, magasröptű repülő teszik ezt. A zene a

Földön teszi mindezt hangszerek megszólaltatásával. Ugyanígy a tánc, a hozzátartozó zenével, a mozgás is megszentelődik, s varázslatossá válik.

Sokak által ismert történet a következő: Kodály Zoltántól, a nagy, magyar zeneszerző pedagógustól egy ízben megkérdezték: Kedves mester, hány éves korától lehet a kisgyermeket a zenére tanítani? Kodály pontos felelete így hangzott: „Arra a kérdésre, hogy mikor kezdődjék a gyermek zenei nevelése, azt találtam felelni: kilenc hónappal születése előtt.”

Tudomásunk szerint erre azért van szükség, mivel a lelki szerveződésnek már a méhen belül megvan a gyökere. Pedagógus had foglalkozik a zenei orvoslással / zeneterápiával, melyre — az emberiség jövőjét tekintve — nagy szükség lesz. Reméljük, hogy egy fél évszázad múltával már zenetudományunk szerves részének tudhatjuk.

FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS JEGYZETEK

National Geographic: Galaxisvadászok.

In: Az első fények. Budapest, 2003. 1. évf. 2. sz.

Kiss Dénes: Az ős-egy titka és hatalma, avagy a magyar nyelv tana. Bp., 1955.

Jan van Rijckenborgh: Az egyiptomi ős-gnózis. 1. Haarlem, 1996. 37, 136-137. Internet: Kutatási anyag – 2005.

Dr. Vass József: Szent Ágoston vallomásai. Bp., 1924. 227-230.

Tud. hírek a MR l. Kossuth Rádió, Tér és Idő c. 2016. 10. 27. 3.30^h

Balogh Béla: A végső valóság. Kalocsa, 2001-2003. VI. kiadás 24-42. Első kiadás: Balogh, Béla: Den yttersta verklinghete. Stockholm, 1999.

Tarnóczy Tamás: Zenei akusztika. Bp., 1982. 17-25.

Fehérvári Krisztina – Szentei Anna: A káoszban rend uralkodik. In: Magyar Demokrata. Bp., 2012. XVI. évf. 14. sz. 28-30.

(A svéd Ábel-díjas prof. dr. Szemerédi Endre /2012 év/ alaptézise)

Lexikon der Magischen Künste. Wiesbaden, 2001. 145.

Döme Izrael - Penavin Olga kórógyi népdalgyűjtése. (1935-1972) In.: Bori Imre: Idő, idő, tavaszidő. Újvidék. 1975. 147.

Komoróczy Géza: A sumer irodalmi hagyomány. Bp., 1979. 667.

Ősi Gyökér: Tibold Makk Szabina: Sámán dobok. A táltosok szívdobbanása. Miskolc, 2008. jan.-márc. 58-60.

Drunvalo Melchizedek: The ancient secret of the flower of life. Sedona, 1998. 241-243.

Drunvalo Melchizedek: Az élet virágának ősi titka: Bp., 2013. 57-60.

Klengel-Brant: Utazás az ókori Babilonban. Leip-zig. 1970.

René Labat: /Sumer/ - Akkád - francia szótár. Paris, 1946.

Tarnóczy Tamás: Zenei Akusztika: Bp., 1982. 73., 107-115.

Tibold Makk Szabina. In.: ÓGY, Miskolc. 2008. 1-3, 56-58.

Dobszay László: A magyar dal könyve. Bp., 1984. 272.

Szomjas Schiffert György: A finnugor zene vitája. 1. Bp. 1976.

Kárpáti János: Kelet zenéje. Bp., 1981. 78.

Timaru - Kast Sándor: Kelta Magyarok - Magyar kelták. Bp. 1999. 149.

Sir James Jeans: Zene és természettudomány. Dorking, 1937. 22.

M. Boda Edit - Kecskés András: Tengertánc. Bp., 1984. 8.

Götz László: Keleten kél a nap. Altötting, 1981. I. 85.

ÚSZ, Jel. 1,8; 26,6 Istenre az 1,17-18; 2,13 Jézusra utal.

Aczél József: Ósgörög eredetünk és a kun-szkíta nyelv. Veszprém, 1924.

Szepes Mária: A smaragdtáblák. Bp., 1994.

Grandpierre Attila: A lélek halhatatlansága. Bp., 2005. 145.

J. van Rijckenborgh: Az egyiptomi ős-gnózis. 1. Haarlem, 1996. 136.

Kodály Zoltán: Zene és társadalom. Bp., 1939.

Hang és lélek - Zenei nevelési konferencia. Bp., 2002.

Bagdy Emőke: Úton a zene és az emberek lelke felé. Bp., 2003. 62-68.

Fekete Anna: „Mindenik embernek a lelkében dal van...” In.: Óvodai nevelés, 56. évf. 6. sz. 115-129.

Juhász Zoltán: A népzene-tanulás hagyományos módja. 130-134.

A listát nem ábécé sorrendben állítottuk össze, hanem a tanulmány témáit követi!

Wohlfart Zoltán

A Maros (Nap) és az Olt (Hold)

A Maros (Nap) és az Olt (Hold). Ők a Székelyföld legendás folyói. Aranyosszék kivételével vizeik valamennyi szék területét hosszabb vagy rövidebb szakaszon mossák. Forrásaik is a Székely Tündérország szívében fakadnak.

Nevük viszont, nyelvészeink szerint, idegen eredetű. A Marosnak és az Oltnak állítólag a dákok voltak a keresztszülei, és szláv közvetítéssel kerültek a magyar nyelvbe.

Forrásvidékük helynevei azonban egyértelműen magyarok. A messzi távolból is megcsodálható Öcsém, Egyesekő, Nagybagmász vonulatának vagy a Fekete Rez méltóságteljes tömbjének miért nem adtak nevet a székelyek előtt állítólag itt élő népek? Ugyanakkor a *maros* és az *olt* értelmezhető magyar szavak.

Ha a furfangos székelyek nevezték először ily módon a két jelentős felszíni vizünket, akkor őseink örökségül hagytak a késői utókor számára egy rejtélyes találós kérdést: miért *mar* a Maros, és miért *olt* az Olt?

Milyen, számukra fontos képnek állítottak jelképes emléket, amikor a szívükhöz oly közel álló két folyónak nevet adtak?

Ahhoz, hogy a találós kérdésre feleletet találjunk, először idézzük föl emlékezetünkéből a Maros és az Olt legendás történetét.

„Valamikor réges-régen élt a Terkő hegyén egy szépséges tündéresszony, akinek a leányait Marosnak és Oltnak hívták. Maros, az idősebb csendes természetű volt, míg Olt lobbanékony, gyors mozgású.

Mikor a tündérlányok elhatározták, hogy felkeresik a Fekete-tenger mellékére száműzött apjukat, édesanyjuk folyóvízzé akarta változtatni őket, hogy egyesült erővel küzdjék le az út akadályait.

Az Olt viszont nem akart a nővére nevével utazni, és a rövidebbik utat választotta.

Amint anyjuk megérintette őket varázspál-cájával, abban a pillanatban a két leány csörge-dező patakká vált, de nem egyesült erővel indultak el, hanem ketten kétfelé, egyre távolodva egymástól.

Míg a Maros csöndesen folydogált, addig az Olt szilajon próbálta átvágni magát a hegyeken. Alig ért a Vöröstoronyi szorosig, kimerült és félt, hogy nem fog célba érn. Egyszer csak morajlást hallott, és egy feléje hömpölygő nagy folyóból meghallotta nővérenek, Marosnak a hangját:

— Jer, tarts velünk! Engem magába fogadott a Duna, ő elvisz édesapánkhöz, de ha akarsz, elvisz téged is.

— Ó, vigyél el engem is — kiáltotta akkor Olt.

Abban a pillanatban a vén Duna hátára kapta Oltot, ki bezzeg most már szeretettel ölelte magához testvérét, Marost. Így látták meg végül édesapjukat, aki ott állt a Fekete-tenger partján, azon a helyen, ahol a Duna beléje szakad.”

Legendánk a Maros és az Olt folyásának a következő jellegzetes vonásait emeli ki:

- Forrásaik egymáshoz közel törnek a felszínre;
- Vizeik eleinte távolodnak egymástól, de végül az Olt vizét befogadja a Duna, melynek medrében már a Maros is folyik;
- Az Olt folyása gyors, míg a Maros lassan, csöndesen folydogál;
- Úgy tűnik, a legendával együtt kiegészítő kérdéseket is örököltünk. Az eredeti találós kérdés kibővített formában így hangzik: melyik az a páros, mely közül:
- Az egyik *mar*, a másik *olt*;
- Az előbbi lassú, míg az utóbbi gyors;
- Egymás mellett, egyszerre indulnak, előbb távolodnak majd közelednek egymáshoz;
- Végül az előbbi befogadja az utóbbit.

Ha ezután sem sikerül összeraknunk a képet, hát próbáljunk puskázni a székelység jelképtárában előkelő helyet elfoglaló székely kapuból vagy Erdély címeréből. Találunk-e rajtuk olyan párost, melynek tagjaira ráillenek a kérdésben felsorolt tulajdonságok?

Bizony, igen!

Mindkét emblematikus szimbólumon látható ugyanaz a páros: a Nap és a Hold. És, mint tudjuk:

- A Hold gyorsabban halad az égbolton, mint a Nap;
- Az újhold születésekor eltávolodik égi társától, majd fogytában közelít hozzá;
- A fogyó Hold elvékonyodott sarlóját végül befogadja a Nap;
- A Nap látszólagosan marja a fogyó Hold testét, míg a *maradék* égi vándor magjával *be-oltja* a tüzelő társát.

A Hold, alakváltozása és a Naphoz viszonyított helyzete következtében többször is „súghattott” elődeinknek, nem egy szavunk megalkotásakor.

Például:

- A Hold *halad*, míg a Nap poroszkál;
- A fogyó Hold (h)-*olvad* az „ég vizében”;
- Napfelkeltekor a fogyó Hold feloldja alsóvilági fogságából a fény hordozóját, miközben *feláldozza* magát a Nap tüzeiben;
- A hal formájú égítést *halálakor* elődeink feltehetőleg *hálából* (h)-*áldozatot* mutattak be;
- Naplementekor a fogyó Hold kioltja társa tüzét.

Az ókori görögök által szkítának nevezett székely ősök, akik lenyűgöző műalkotásaikban a stilizálás, a torzítás és az ötletesség mesterei voltak, előszeretettel ábrázolták a Holdat „maró” Napot jelképes formában.

1. Maros és a Hold. Részlet a nagyszentmiklósi kincs 2. számú korsójáról (3. sz.)

2. Jávorbikát markoló griff. Paziriki szaka nemezzrátét, i. e. 5-4. sz.

3. Az újhold (nyilas), Nap (griff), fogyó Hold (szarvas) hármassá ábrázolása a jászberényi Lehel kúrtról. A nyíl nem üthet sebet az állatban.

4. Halat (fogyó Holdat) markoló napmadár. Szkíta díszlemez i. e. 450 körül

A pompás Duna-kanyarban megcsodálható Nagymaros dombján feltehetőleg a „nagy Napot”, a nyári napforduló ünnepekörét ünnepelték egykor.

Talán nem délibábos kísérlet *Mária* nevében felfedezni a Nap *mar* szógyökét, hiszen a napba-öltözött Boldogasszony elmaradhatatlan kísérője a holdsarló. Ez esetben a Maros forrását akár Mária-forrásnak is nevezhetjük.

5. A "turisztikai" forrás, a tábla szerint a Mária forrás

Miközben megpróbáltuk megfejteni a székely nép számára oly kedves két folyó nevének rejtelmét, egy újabb talánnyal találtuk magunkat szembe.

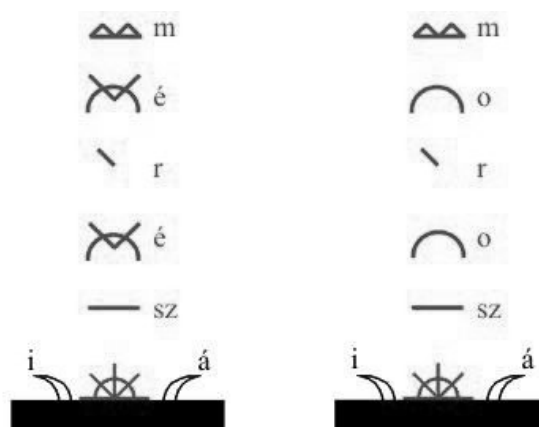
A régmúlt időkben melyik lehetett a fogyó Holdhoz köthető életbevágóan fontos esemény őseink számára, hogy a balsorsú égi vándornak oly sokszor jelképet állítottak. A Nap bal oldalán domborodó fogyó Hold ott látható Erdély címerén, megcsodálható a székely kapu jobb felső kis tükreben, jelképesen a szkíta szarvas fején. Sőt, nemegyszer még az áldozati fehér ló koponyájára is felkerült agancs vagy szarv formájában.

De ez már egy másik történet.

6. A Maros igazi, földrajzi forrása, a Fekete-rezben

Mivel a felkelő Nap magánhangzói az *é* és a rövid *o*, ezért a maros eredeti formája a *mérész* (merész?) és a *morosz* lehetett.

i-mér-á
mérész (merész)

i-mor-á
morosz (maros)
mária

i-mérsz (mercy - angol - irgalom)
i-mérsz (merry - angol - vidám)
i-mérsz (merci - francia megköszönési forma)

Az alsó világból kimerészkedő, a Holdat maró Napmadár a rovásbetűk szerint így lett az angol nyelvben az irgalom, a vidámság, a francia nyelvben a megköszönés jelképe.

Gyárfás Ágnes

A kék liliom (Meseelemzés)

Ismerünk kék liliomot. Erdők és lápos, mocsaras erdőszélek virága. Szelídített, kiskerti formája a sárga Írisz. Ha szelídül, elveszti kék színt, megfakul, megsárgul. Így is szép, reprezentatív tavaszi virág, de az az indigó és búzakék szín között váltakozó bűvölet, amit a vadon termő kék liliom áraszt, utánozhatatlan szépségű.

Ilyen csodálatos kék színe lehet a Boldogasszony köpenyének.

Ez a liliom a mese történetében a temető árkában, sáros, vizenyős helyen, a Kati oda temetett testéből és a koporsójából nőtt elő. Így, a kék liliom Kati újjászületésének nemcsak szimbóluma, de szakrális valósága.

A mese ugyanis két Katiról szól. Egy falusi lányról és egy királyi jegyesről. A falusi lány mátkája az ördög, a halálon túli égi földön újjászületett lány növényyszerű, még hozzá az Írisz féle virágok gumójából való növény családjához tartozik. A gumó őrzi a legtartósabban a növény lényegét. A kazettás templomaink női életfái vagy szívből, vagy gumóból nőnek ki. Katinak a szíve volt az a tartós gumó, amelyből újjászületett, személyisége kisarjad. Minden más, ami a régi világhoz kötötte elporladt. A tiszta szíve őrizte az igazi Katit, akire a jegyese rácsodálkozott a temető mellett elvezető útjában.

A régi Kati szép falusi lány volt, eljárt a főnöbba, de nem akadt mátkája. Egyszer bújában azt találta mondani, hogy az ördögnek is szívesen lenne a mátkája, csakhogy pártában ne maradjon. Erre jól rászólt, mert másnap egy jóképű legény ült le mellé, akinek azonban lólába volt.

Tudott dolog, hogy mondáink, népmeséink ördögének patája van, hol ló pata, hol szamar pata. És, ahol ezt a falra teszik, meg is jelenik az ördög.

Amikor a lány észrevette, hogy ördöggel mátkásodott el, lélekszakadva elfutott, de az ördög nem adta fel. Ő már belajstromozta a Kati lelkét, és mint ma is itt élő sok-sok pereputtya „meg akarta találni a számítását”.

Az ördög a temetőben lakott, ezt Kati kikutatta. Ott is a föld alatt. Kati nem került a te-

metőbe, csak az árkába, ahol az ördögnek már nem volt hatalma.

Miért kellett Katinak meghalnia? Mert az ördög kiirtotta az egész családját, csak a kis öccse maradt életben. A kisfiú temette el Katit, ahogy az öregasszony mondta, a temető árkába, úgy, hogy csak két lapát földet szórhattak rá. Már ebből is sejthettük, hogy nem a földből nőtt ki a kék liliom, hanem a Kati szívéből.

Érdekes, hogy a mesemondó nem szánakozott a szülők halálán, a bátyja elvesztését is pusztán tényszerűen vont le. A választ a temető adta meg. A temetőben lakott az ördög és elvitte, aki elvihető volt, vagyis odavaló. Ezt pusztán a logika diktálta, hiszen mind a szülők, mind a testvér bátyja, ártatlanok voltak a Kati mátkaságában, áldozatként is felfoghatjuk halálukat. Hogy hirtelen meghaltak, ez áldozattétel volt ezen a világon. De, hogy az ördög vitte el őket ez másvilági ügy, s azt a kérdést sugallja, nem szolgáltak-e rá itt a földön arra, hogy az ördög markába került a lelkük. Kik jutnak a pokolra? Semmiképpen nem angyalok.

A mese második része „egy királyfi” palotájában játszódik le. A kék liliomot ugyanis „egy királyfi” vette észre és az ő inasa szakította le ura számára.

Az inasnak fontos szerepe volt a mesében. Ő fedezte fel Katit a virágban. Ő látta meg az ágy alá bújva, amint megrázódik a virág és kilép belőle egy szép leány. Ő látta azt is, amint a virágleány jóízűen megeszi a királyfi vacsoráját.

Ezek után a királyfi könnyen keblére ölelhette a vígan lakmározó szép liliomlányt. Milyen volt a liliom, azt is megtudhatjuk. A királyfi arany pohárba tette, s nézte, nézte, gyönyörködött benne. De volt, ahogy volt nappal. Este következett csak az igazi gyönyörűség. Ahogy beesteledett, a kék liliom úgy ragyogott, de úgy, hogy a királyfinak a szeme is káprázott a szertelen ragyogástól.

Ez a tiszta ragyogás a Szent Katalinok és „egy királyfi” szerelmének fénye. Egy olyan kor emléke, amikor minden lélek ragyogott. Nem csak a mesében jelenik meg az aranykor valóságú, hanem csak Ovidius vagy Homérosz idézték meg

emlékét. Galeotto Marzio úgy beszélt a Szerém városában termő szőlőkacsként tekeredő arany indákról, mint napi valóságról. „Különbem nekem is van egy ilyen aranycserje-ágból készült gyűrűm”, fejezte be könnyeden a szerémségi aranyvilág leírását.

Ezek után már senki sem csodálkozik, hogy Katalin lelke úgy ragyogott a kék lilium szirmaiban, hogy örökre rabul ejtette az egyszeri királyfit. (58-59)¹

A kék lilium (népmese)²

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még a hármass üveghegyen is túl, kidőlt kemencének bedőlt oldalában — volt egyszer egy öregasszony. Ennek az öregasszonynak a házához télen át minden este fonóba járt tizenkét leány. A tizenkét leány közül tizenegyenek volt már jegybéli

mátkája, csak egynek nem, a legeslegszebbnek, akinek Kati volt a neve. No, ez igazán Isten csudája volt, de így volt, ha mondom, úgy láttam, mint ma, ott voltam, amikor beszélték, ott én.

Sokat kesergett, sírt a leány, hogy mindenkinek rendel társat az Isten, csak őneki nem, s nagy bújában, keservében azt találta mondani, hogy az ördögnek is szívesen lenne már a mátkája, csakhogy világ csúfjára pártában ne maradjon.

Ez így annyiban maradt, mondás: mondás, ahogy mondta, el is felejtette, de egy hét sem telt belé, hát amint a fonóba megy, s leül a székére, egy szép, ügyibevaló legény melléje telepszik, kelletti magát szép szóval, a leánynak megtetszik a legény, a legénynek is a leány, s ott mindjárt elmátkásodtak.

¹ Galeotto Marzio könyve. Pest. Lampert kiad. 1901.

² Gyűjtötte: Benedek Elek. Magyar mese- és mondavilág 3. kötet.

Hát ez így jó volt, ahogy volt, a leány énekelt nagy vígan a többivel, pergett az orsója nagy frissen, s egyszerre csak kiperdült a kezéből. Szól a mátkájának, hogy vegye föl, az le is hajol, a leány is lenéz a földre s hát uramteremtőm, akkor látja, hogy az ő mátkájának lólába van!

Hej, édes Jézusom, szörnyen megijed a leány, elfehéredik a színében, mint a gyócsévirág, de szólni sem tudott, úgy megfogyott a szava, csak kitámolygott a szobából. Utána megy az öregasszony, s kérdi:

— Hát neked, édes leányom, mi nagy bajod esett?

— Jaj, lelkem, öreganyám, ne is kérdezze, lólába van a mátkámnak!

— Bizony ha lólába van — mondta az öregasszony —, akkor ördög a te mátkád. Hanem azért csak várd meg itt az ereszben, hadd kíséren haza. Mikor a kapuban elbúcsúzik tőled, a fonálnak, amit ma este fontál, a végét kösd a dolmány gombjára, s amint jó messzire távolodott, menj utána, hogy lássad, tudjad, hol van a szállása.

A leány csakugyan úgy tett, amint az öregasszony tanácsolta: mikor a legény elbúcsúzott, a fonálnál fogva messziről kísérte, végig a falun, ki a mezőre. Jaj, Uram Jézus hol állott meg a legény! Éppen a temető kapuja előtt. S ím, csak mormogott valamit magában, egyszeriben megnyílt a temető kapuja, azon bement, s úgy elnyelte a föld, mintha nem is lett volna.

De majd megszakadt a szíve a leánynak, amikor ezt látta! Nagy sírva-ríva ment haza, nem aludott egész éjszaka, s ahogy pítymallott, ment az öregasszonyhoz.

— Jaj, lelkem, öreganyám, igaza volt kened: ördög az én mátkám. A temető földjében vagy a szállása.

Mondotta az öregasszony:

— No akkor, édes lányom, többet el se jöjj hozzám a fonóba, maradj otthon, jól bezárd a házatoknak ajtaját, ablakát, mert különben elvisz az ördög.

Bezzeg jött az ördög este a fonóba, kérdi, hol a mátkája; mondják: nem látták, nem tudják. Meg sem állott, kiszaladt, s nagy mérgében akkora fürgeteget csinált, hogy a házak csak úgy recsegtek-ropogtak, azzal ment a mátkája ablakára, s bekiáltott:

— Nyisd ki az ajtót, Kati!

— Nem nyitom én, eredj a pokolba! — szólta ki a leány.

— Nyisd ki, amíg szépen kérlek!

— Bizony nem nyitom ki.

— Nyisd ki, különben reggelre meghal az apád!

— Azt én nem hiszem!

No, ha nem hitte akkor, elhitte reggel, mert reggelre csakugyan meghalt az apja.

Másnap este megint bekopogtatott az ördög, de a leány akkor sem eresztette be. Bizony, ha nem, reggelre meghalt az anyja.

Harmadnap is elment az ördög, s merthogy a leány nem eresztette be, reggelre meghalt a leánynak a testvérbátyja.

Megy reggel a leány nagy sírással-rívással az öregasszonyhoz:

— Jaj, lelkem, öreganyám, mit tegyek, merre forduljak, mondja meg, ha lelke s Istene van! Apám, anyám, testvérbátyám meghalt, most az öcsém a sor, s azután bizonyosan én következem.

Azt mondta az öregasszony:

— Rajtad van most a sor, édes leányom. Holnap reggelre neked is meg kell halnod. De ne búsulj, jó az Isten, jót ád. Eredj haza, s mondd meg az öcsédnek, hogy ha meghalsz, ne tegye a koporsót a gerenda alá, s ha indulnak a temetőbe, ne vigyenek ki se az ajtóküszöbön, se az ablakon, a temető földjébe se temessenek, csak az árokba, ott is csak egy-két kapa földet vessenek reád.

Mondja a leány az öccsének, hogy mit csináljon vele, ha meghal, s hát csakugyan meg is halt reggelre. Egyszeriben felöltöztetik szép fehér ruhába, koporsóba teszik, de a legény a koporsót az ágy alá dugta, s mikor elkövetkezett a temetés órája, a küszöb alatt egy nagy gödröt ásott, azon keresztül tolták ki a koporsót, a temetőnek meg az árkába tették a koporsót, vetettek rá egy-két kapa földet, s azzal otthagyták.

Na, eltelik egy nap, eltelik kettő, megvirrad a harmadik is, s hát a leány sírján harmadnap reggel egy gyönyörűséges kék liliom nyílt ki. Történetesen éppen arra járt egy királyfi, erősen megtetszett neki a liliom, leszakasztotta, hazavitte, aranyphárba tette, s nem tudta levenni a szemét róla, nézte, nézegette egész nap. De volt, ahogy volt nappal, este következett csak az igazi gyönyörűség. Ahogy beesteledett, a kék liliom úgy ragyogott, de úgy, hogy a királyfinak a szeme is káprázott a szertelen ragyogástól. Fél éjszaka elült a virág mellett, csak akkor vette észre, hogy nem is vacsorázott. Közben bejött az inas.

— Felséges királyfi, mért nem vacsorázik?

— Jó, jó — mondta a királyfi. — Hozd a vacsorát a hálószobámba, majd vacsorázok.

Azzal a királyfi bement a hálószobába, de vitte a liliomot is, s nem is nyúlt a vacsorához, pedig az inas az ágya elé tette.

Hát lelkem teremtette, mi történt? A királyfi elaludt vacsora nélkül, s reggel mégis híre-pora sem volt a sok drága ételnek-italnak. Nem tudta elgondolni, pedig ütötte fejét a gond erősen, hogy ki ehetette meg az ő vacsoráját. S másnap reggel megint csak arra ébredt, hogy volt vacsora, nincs vacsora, pedig ő egy befaló falás nem sok, annyit sem evett este.

Szólítja az inast:

— Hé, Jancsi, ki eszi meg az én vacsorámat?!

Égre-földre esküdjözik az inas, hogy ő nem tudja, honnét tudná, mikor nem járt a szobában.

— De így meg úgy, neked tudnod kell, s ha holnap reggelre urát nem adod, karóba kerül a fejed.

Hej, megijed Jancsi, a hideg is kirázta, hogy neki most majd meg kell halni nagy ártatlan! Mit gondolt, mit nem, nem egyebet a nagy semminél, megleste, mikor elalszik a királyfi, s bebújt az ágya alá. Hát még jóformán meg sem lapult ott, megrázkódik a kék liliom a pohárban, s gyönyörűséges szép leány lett belőle, azzal egyenest megy az asztalhoz, megeszi a királyfi vacsoráját, vacsora után meg lehajol a királyfira, simogatja, cirógatja, még meg is csókolja, aztán hirtelen visszazállott az arany pohárba, kék liliom képében.

Bezzeg örült Jancsi! Reggel, ahogy felébredt a királyfi, mondja neki, hogy mit látott.

— No, Jancsi, meglátom, hogy igazat beszéltél-e. Ma éjjel megfogd azt a leányt, ha kedves az életed!

Eltelik a nap, beesteledik, a királyfi lefekszik, s addig nézte a kék liliomot, hogy elnyomja az álom. De bezzeg nem aludt el Jancsi! Várta, hogy leánnyá váljék a liliom. Hiszen egy fertályóra sem telt belé, a liliom megrázkódott, leány lett belőle, leült az asztal mellé, megette a vacsorát, aztán szépen a királyfi fölé hajolt, cirókálmorókálta az arcát s még meg is csókolta.

Na, csak ez kellett Jancsinak. Ahogy a csók cuppant, megragadta a leányt, az meg akkorát sikoltott, hogy a királyfi egyszeriben fölébredt.

Nézi, nézi a királyfi a leányt, dörzsöli a szemét, hogy még jobban lássa, s egyszerre csak azt mondta lelkes szóval:

— Hallod-e, te leány! Sok országot-világot bejártam, de hozzád hasonlatos szépet nem láttam. Te az enyém, én a tied!

A leány bizony egy szóval sem mondta, hogy nem, s még abban a minutában elmátkásodtak, másnap meg a királyfi kihirdette ország-világ előtt, hogy házasodik, négy hét múlva lesz a lakodalom, aki jöhet, ne jöjjön, aki nem jöhet, jöjjön el a vendégségbe, mert lesz ott minden, ami jó, enni- s innivaló, csak hozzanak magukkal a vendégek.

No, jól van... de a leánynak nem volt nyugalma: félt az ördögtől. Elment az öregasszonyhoz, elmondja, hogy járt, mint járt, hogy lett holtból eleven, csak most az ördög meg ne rontsa.

Azt mondta az öregasszony:

— Ne félj, édes leányom. Mondd meg a mátkádnak, hogy csináltasson olyan hintót, mely csak a templom ajtaja előtt áll meg, másutt nem, s abból csak az oltárnál lépjetek ki.

Visszament a leány örömmel, mondta a mátkájának, amit az öregasszony tanácsolt. Úgy lett, ahogy kellett, semmi bajuk se lett, a pap szépen összeadta, s az órától fogvást úgy éltek, mint két gilicemadár.

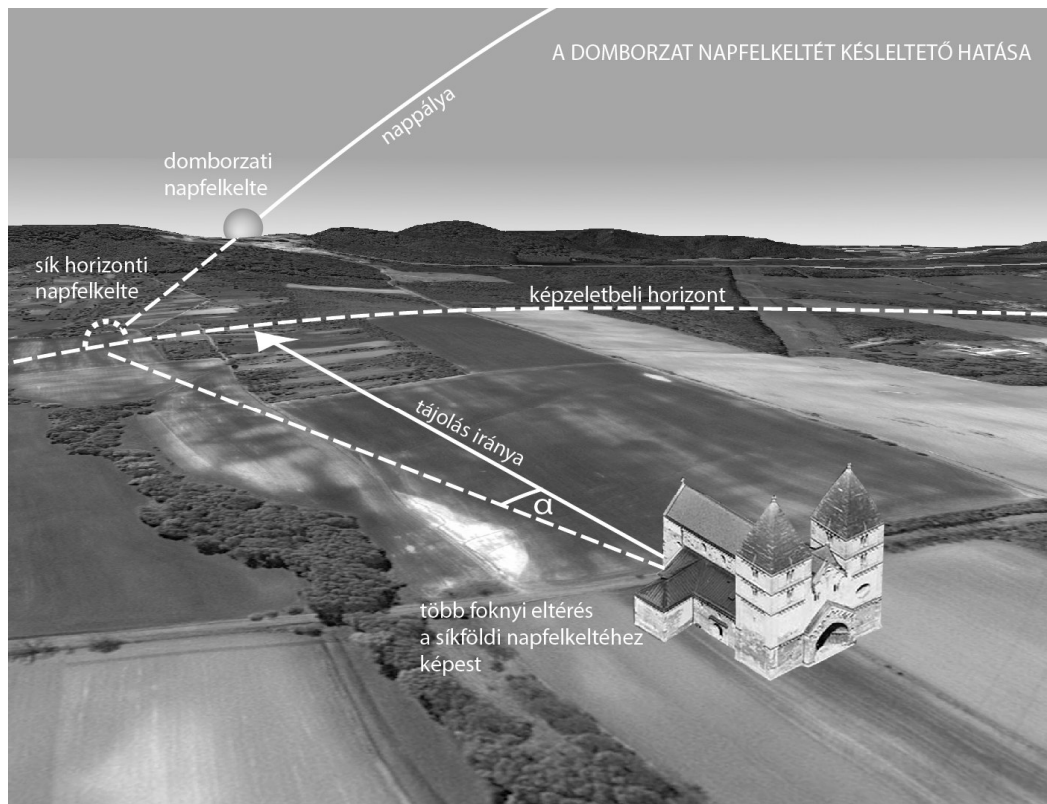
Úgy bizony! Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Scheffer Miklós

TÁJOLÁSOK ÜZENETE

Néhány középkori templom keletelésének egyháztörténeti vizsgálata

A KELETELÉS EREDETE, EGYHÁZTÖRTÉNETI FORRÁSAI

A középkori templomokat bemutató művészettörténeti, régészeti ismertetőik általános bevezető formulája szerint a „templom keletelt”. A szövegek rendszerint megelégszenek ennyivel, nem részletezik, mit takar ez a homályos mondat. Általában arra gondolhatunk, az épületet úgy tájolták, hogy hossz tengelye kelet felé mutasson. A helyzet ennél jóval összetettebb, a mérésekből kiderül ugyanis, hogy az állítás csak az esetek töredékében igaz. Nagyjából kelet felé állnak ugyan az egyházak, de a legtöbb észak vagy dél felé, néha több tíz fokos kitéréssel „hibázza el” a tényleges keleti irányt. Miből adódik ekkora eltérés? Az alapokat kitűző mesterek túlzott nagyvonalúsága hozható fel indoknak, vagy van valami mélyebb értelmű, rejtett tudatosság a látszólag pontatlan tájolások mögött?

A szakrális célokat szolgáló építmények vagy sírok helyzetét már sok évezreddel a keresztény-

ség megjelenése előtt is az égtájak, égitestek mozgása szerint határozták meg. Az erdélyi Klódon feltárt 6000 éves sírok nagy többségének hossz tengelye keletre állt.¹ Az írországi Newgrange híres, 5000 éves halomsírjának bejárata a téli napforduló napján felkelő Nap irányába néz. Az angliai Stonehenge nevezetes kőkörének fő tengelye a nyári napforduló idején felkelő Napra mutat.² A gízai szfinx arccal pontosan kelet felé néz, a szfinx melletti piramisok oldalait igen nagy pontossággal tájolták az égtájak irányába.³

¹ BARTHA, L., *Csillagászat a történelemtudományban* (A Berzsenyi Dániel Főiskolán tartott előadás szövege, Szombathely, 2005. április 13.) in *Ponticulus Hungaricus* XVIII (2014/6), <http://members.iif.hu/visontay/ponticulus/rovatok/hidverok/bartha-lajos-csillagaszat-a-tortenelemtudomanyban.html> (Utolsó ellenőrzés: 2017. 03. 19.).

² A kőkörökről ld. BARLAI, K., *Csillagászat és kultúra*, Konkoly Observatory, Budapest 2010, 23-30.

³ Vö. PONORI TEWREWK, A., *Nap fia*, Magyar Csillagászati Egyesület, Budapest 2007, 15-16.

Newgrange

A judaizmus és a keresztény lelkiség körében is konkrét utalásokat találunk a keleti égtáj fontosságára. A Teremtés Könyvében olvassuk, hogy Isten keleten alkotta meg az Édenkertet (Ter 2,8), ahonnan a bűnbeesett ember ugyan kiűzetett, de újra és újra visszavágyik oda.⁴ A Leviták Könyvében található engesztelés napi szertartás egyik mozzanataként az áldozati bika véreből hétszer kell hinteni az engesztelőhely felé, napkelet felé (Lev 16,14). A végítéletet is keletről várták a zsidók, ezt illusztrálja Zakariás próféta jövendölése: „Mert az Úr kivonul és harcba száll azokkal a nemzetekkel, mint ahogy harcolt a küzdelem napján. Lábával azon a napon az Olajfák hegyére áll, ami Jeruzsálemtől keletre van...” (Zak 14,3-4a). Ezért sem lehet véletlen, hogy a jeruzsálemi templom kapuja kelet felé nézett, s ez előképként szolgált a kereszténység számára.⁵

A szertartásszerű kelet felé fordulás szokása megmaradt a keresztény vallásban is, de más tartalmi háttérrel. Nem a Templom, nem az Éden, hanem Jézus Krisztus személye lesz a középpontban. „Mert amint a villám napkeleten támad és napnyugatig látszik, olyan lesz az Emberfiának eljövetele is” (Mt 24,27), írja Máté.

⁴ KATONA, V., *Az irányított-tengelyes szerkesztés kortárs reneszánsza Európa katolikus templomépítészetében*, in *Magyar Egyházzene XXI* (2013/2014), 404.

⁵ GUZSIK, T., *A középkori keresztény templomok keleteléséről*, in *Meteor Csillagászati Évkönyv 1997*, Magyar Csillagászati Egyesület, Budapest 1997, 180; Ld. még: KATONA V., *Az irányított-tengelyes szerkesztés kortárs reneszánsza Európa katolikus templomépítészetében*, In *Magyar Egyházzene XXI* (2013/2014), 404.

A Napot mint Isten jelképének ősi felfogását a kereszténység szelíden a maga képére formálva beépítette kultuszába. Nem lehetett ez másként, hiszen Jézus így utalt önmagára: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ engem, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). Az evangéliumokban több helyen is olvashatunk Jézus Krisztusról, mint az élet világosságáról. Néhány további példa:

„... mert látták szemeim üdvösségedet, melyet minden nép színe előtt készítettél, világossággul a nemzetek megvilágosítására és dicsőségére...” (Lk 2,30-32)

„Az igazi világosság, aki minden embert megvilágosít, a világba jött.” (Jn 1,9)

„Amíg a világban vagyok, világossága vagyok a világnak.” (Jn 9,5)

„... minden, ami napvilágra jut, világossággá válik. Innen a mondás: »Kelj fel alvó, támadj fel a halottak közül, és Krisztus rád ragyog!«” (Ef 5,14)

E sebbnél szebb evangéliumi képek az őskeresztények számára biztos hitbéli alapot teremtettek arra nézve, hogy a keleti égtájat, a Nap támadatának helyét — elsősorban eszkatológikus várakozástól vezéreltetve — kultikus szereppel ruházzák fel. Szír vértanúakták szerint a korai keresztények közös szertartásra összegyűlve keresztet festettek az imahelyiség keleti falára és előtte naponta hétszer imádkoztak. A keresztelés szertartásában a jelöltnek kelet felé fordulva kellett kifejeznie megtérését. Tertullianus a II. században ősi hagyományként utal a kelet felé történő imádkozásra. Hippolitosz az Egyház életét kelet felé való hajózásként jellemzi.⁶

Origenész a III. században így ír az imádkozás módozatáról:

„A földkerekségnek 4 része van: észak, dél, nyugat, kelet. Ki ne tudná, hogy napkelet nyilvánvalóan mutatja érzékeinknek, hogy arra felé fordulva kell imádkoznunk, s jelképesen a léleknek az igazi világosság felkeltét kell megpillantania.”⁷

Érdemes Szent Ágoston szavait is szó szerint idézni:

„Amikor felállunk imádkozni, kelet felé fordul-

⁶ Art. *keletelés*, in *Magyar Katolikus Lexikon VI.* (Főszerk. Diós, I., szerk. Viczián, J.), Szent István Társulat, Budapest 2002, 465.

⁷ De oratione, 32, in *Magyar Katolikus Lexikon.*

*lunk, ahol fölkelnek a csillagok. Nem mintha ott lakna Isten, s elhagyná a többi égtájakat, hiszen Ő mindenütt jelen van, nem térbelileg, hanem fölséges hatalmával. Azért fordulunk kelet felé, hogy a lélek figyelmeztetést kapjon arra, hogy a magasabbrendű, azaz Isten felé forduljon azáltal, hogy teste, ami földi, a magasabbrendű test, az ég felé fordul.*⁸

A konstantini fordulat (Milánói Edictum 313.) és a kereszténység államvallássá válása után (Theodosius császár által 380-ban) megindulhatott a már Konstantin idejében is államilag támogatott templomépítés.⁹ A kelet felé imádkozás szellemiségét vette át (vagy őrizte meg) a szakrális építészet. Kialakult az ókeresztény bazilika épülettípusa, mely az egész középkor számára meghatározó erővel bírt. Benne a hosszanti tér három fő részre tagolódott: előcsarnok, hajó, szentély.¹⁰ Az effajta térrendezés sajátossága volt, hogy az épület hossz tengelye kelet-nyugati irányba volt igazítva.

Athanasius így ír a IV. században: „...a templomok fekvése többnyire olyan, hogy az imádkozó hívek arccal az oltár felé fordulva a felkelő Napot, Krisztus jelképét látják, aki az Igazság Napja és a Világ Világossága”.¹¹

A VI. században pápai rendelet erősítette meg a keletelés szokását: „Habár az Isten mindenütt jelen van, mégis a papnak az oltárnál az isteni tisztelet alatt Vigilius pápa rendelkezése szerint kelet felé fordulva kell imádkoznia.”¹²

Nagyon fontos adatot olvashatunk Sevillai Izidornál (VII. század), aki pontosan megnevezi, mit is kell érteni a kelet felé való irányuláson: „... ha valahol és valamikor templomot építenek, a napéjegyenlőségi¹³ Nap felkelését vegyék figye-

lembe, úgy, hogy a keletről nyugatra húzott vonalak az égboltot jobbról és balról egyenlő részre osszák, hogy aki imádkozik vagy könyörög pontosan keletre nézzen”.¹⁴

A XII–XIII. századra megszorodnak a keleteléssel foglalkozó szerzők. Kétfajta gyakorlatra találunk említést. Az egyik a napéjegyenlőségi, a másik a napfordulós napfelkeltéhez való igazodás szokását követi:

Jean Belet (+1202): „... kelet felé, azaz a napéjegyenlőségi Nap felkelése, nem pedig a nyári napforduló Napja felé, mint ahogy némelyek akarják és csinálják is”.

Sicardus de Cremona (+1215): „Keletnek, azaz a napéjegyenlőségi Nap felkelésének, nem mint egyesek csinálják, a nyári napforduló Napja felkelésének”.

Guillaume Durand (1230-1296): „A napéjegyenlőségi Nap felkelése felé, jelképezve, hogy az egyháznak, amely a földön küzd, egyenlően kell mérsékelnie magát a szerencsében és a szerencsétlenségben, és nem a nyári napforduló irányába, mint ahogy egyesek csinálják”.¹⁵

Pierre de Roissy 1200 körül nemcsak a nyári, hanem a téli napfordulóhoz való igazítást is megemlíti: „A templomot kelet felé kell építeni, a napéjegyenlőségi napkeltevel, nem pedig a nyári vagy téli napfordulóival szemben.”¹⁶

A keletelés szimbólumának legteljesebb összefoglalását Aquinói Szent Tamás adta meg a XIII. század második felében: „Kelet felé fordulva imádkozunk ugyanis először az isteni hatalom ki nyilatkoztatása miatt, amely nekünk az ég mozgá-

napfelkelte helye nem állandó, az év során a keleti látóhatár egy bizonyos szakaszán vándorutat jár be, vagyis minden nap az előző felkelteponthoz képest kb. 0,4 fokkal arrébb bukkan elő. A földrajzi keletponthoz viszonyított legészakibb felkelést a nyári napfordulón (június 21.), a legdélibb felkelést a téli napfordulón (december 21.) figyelhetjük meg, és csupán két alkalommal, a tavaszi (március 21.) és az őszi napéjegyenlőség (szeptember 21.) napján láthatjuk pontosan keleten kelni a Napot. (A dátumok nem állandóak, évente 20. és 23. között ingadoznak.) A nyári és téli napforduló felkelte közötti éves naputat *szoláris ívnek* nevezzük. (BARLAI, K., *Csillagászat és kultúra 9.*, Konkoly Observatórium, Budapest 2010.)

¹⁴ GUZSIK, *A középkori keresztény templomok keleteléséről*, 181.

¹⁵ ERDEI – KOVÁCS, *A váraszói román kori templom feltárása és helyreállítása*, 215.

¹⁶ TARI, E., *Pest megye középkori templomai*, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szentendre 2000, 220.

⁸ PL 34, 1277, art. *keletelés*, in *Magyar Katolikus Lexikon*.

⁹ GÁRDONYI, M., *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel kiadó, Budapest 2012, 61.

¹⁰ GUZSIK, T., *Keresztény liturgiák építésze – I. rész: Róma és a keresztény kelet*,

<http://www.eptort.bme.hu/doc/szakral/szakral1.html#2>

(Utolsó ellenőrzés: 2017. 02. 10.).

¹¹ ERDEI, F. – KOVÁCS, B., *A váraszói román kori templom feltárása és helyreállítása*, in *Az Egri Múzeum Évkönyve II.*, Eger 1964, 214.

¹² GUZSIK, *A középkori keresztény templomok keleteléséről*, 181.

¹³ Talán nem hiábavaló, ha röviden összefoglaljuk az említésre kerülő csillagászati fogalmakat is. A Föld forgástengelye 23,5 fokkal eltér a függőlegetől. Ebből adódóan a

sában mutatkozott meg, amely kelet felé esik. Másodszor a keleten alkotott Paradicsomkert miatt. Harmadszor Krisztus miatt, aki a Világ Világosságának és napkeletnek nevezetik és aki felment a mennyekbe kelet felé. És keletről is leszen eljövendő Máté szerint: »Mint a villám keleten támad és nyugatig ellátszik, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is.«¹⁷

Jeruzsálemi templom

KUTATÁSTÖRTÉNET

A középkori templomok tájolásának magyarországi kutatástörténetében a mai napig nem született nyugvópont. Egyrészt a téma valamilyen oknál fogva mostohagyermeknek számít a történettudomány képviselői között¹⁸, másrészt az említett források ellenére sok kutató úgy gondolja, hogy nincs tudatos szándék az épületek keletelése mögött. Pedig ennek korszerű és körültekintő kutatása nemcsak történelmi ismereteink árnyalását jelentené, hanem fontos egyháztörténeti adatokkal is szolgálna. Másfelől teljesebb fényben láthatnánk a középkor emberének hitvalló lelkiségét, az Isten felé törekvés hétköznapi gyakorlatát.

A jelenség tanulmányozása a XX. század elején indult. Az első publikációt 1903-ban Lakits Ferenc tette közzé C. V. L. Charlier svéd csilla-

gász elméletére alapozva, mely szerint egy adott templom hajójának tengelye a védőszentje ünnepe felkelő Nap irányába áll.¹⁹

Kovács Béla 1964-es írásában publikált vizsgálatai szerint nem igazolható ez a kitűzési elv. Az említett középkori szabályoknak (napéjegyenlőségi, vagy napfordulós orientáció) is kis számú bizonyítékát sikerült találnia. Mivel az általa tanulmányozott legtöbb templom a február és május hónapok közé eső napfelkelték irányába néz, véleménye szerint a tavaszi munkakezdés első napjának felkeltéje adta meg a templom irányát, függetlenül a védőszentje napjától.²⁰

A téma legelkötelezettebb és legalaposabb kutatója Guzsik Tamás építészettörténész (1947–2002) volt. Kutatásai során a következő fő orientációfajtákat különítette el:

- Napéjegyenlőségi tájolás
- Napfordulós tájolás
- Védőszent-napi tájolás
- Speciális tájolás, pl.: mozgó ünnephez rendelt
- Nem keletelt templomok.²¹

Guzsik Tamás fontos befolyásoló tényezőként értékelte a szűkebb-tágabb környezet módosító hatásait. Síkvidéken könnyű a helyzet, a kijelölt időpontban a horizonton látható felkelő Naphoz tűzték ki az egyház irányát. Más a szituáció dombos, vagy hegyvidéki terepen. Mivel a nappálya a mi szélességi körünkön sohasem függőleges, hanem ferde szögben emelkedik az égbolton, központi csillagunk a keleti látóhatár esetleges hegyei miatt később lesz látható. Egy domborzati napfelkeltéhez igazított templomtengelynél több foknyi eltérést lehet egy síkvidéki, de azonos típusú épületéhez képest (lásd magyarázó rajz!).²²

Tari Edit régész is foglalkozott a keletelések kérdésével. Tanulmányában 83 Pest megyei templom keletelési adatait gyűjtötte össze. Megfigyelése szerint a Cegléd környéki falvak középkori templomai mind ÉK-DNy-i helyzetűek. Mindez a középkori birtokhatáron belül eső épületeknél észlelhető. Felveti annak lehetőségét, hogy a hasonló irányulások a birtokhatósági hova-

¹⁷ GUZSIK, *A középkori keresztény templomok keleteléséről*, 181.

¹⁸ Idézem Tari Edit régész ezzel kapcsolatos megjegyzését: „A régész kollégák templom tájolással kapcsolatos elutasító magatartása számomra érthetetlen. A temetkezések vizsgálatában számos korszakban elfogadott dolog a sírok tájolása alapján akár keltezni is azokat vagy hitvilági tartalommal felruházni az égtájakat.” (TARI, i. m. 222.)

¹⁹ TARI, *Pest megye középkori templomai*, 221.

²⁰ Vö. ERDEI – KOVÁCS, *A váraszói románkori templom fel-tárása és helyreállítása*, 218.

²¹ Vö. uo. 182-183.

²² Uo. 185-187.

tartozás miatt azonosak. A birtokhatárt átlépve már egészen más szögű orientációkat tapasztalt.²³

A templomok tájolásának magyarországi kutatásában fontos mérföldkövet jelent Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta munkája. A kilencvenes és kétezres évek folyamán 1083 középkori templom tájolási szögét mérték meg és értékeit tették közzé.²⁴ Tevékenységük felbecsülhetetlen értékű adatbázissal szolgált. Ám tanulmányukban közölt legfontosabb megállapítás szerint a keletelés tényét nehéz tudatosan választott egyházi ünnepekhez, védőszentekhez kötni. Statisztikai elemzéseik arra vezettek, hogy csak elenyésző esetekben igazolható a köztudatban élő napfordulás, napéjegyenlőségi, védőszent-napi irányulás. Nézetük szerint legtöbb esetben a vizsgált épület helyzete semmi kapcsolatot nem mutat a hozzá rendelt titulussal, vagy a korábban említett, keletelésre vonatkozó írott forrásokkal.²⁵

A kutatástörténeti áttekintésből látható, hogy az eredmények ellentmondásosak. Kovács Béla nem túl nagy mintavétel alapján cáfolja a keletelés ünnepekhez rendelt tudatosságát, Guzsik Tamás viszont éppen ezt bizonyítja. Keszthelyi Sándor pedig igen nagy adatmennyiség elemzése alapján csatlakozik Kovács megállapításaihoz. Mi tehát az igazság?

SAJÁT VIZSGÁLATOK

Saját számításaim során arra a véleményre jutottam, hogy Keszthelyi Sándor a mérési eredményekből helytelen módszertani logikával vont le következtetéseket. Ennek részletezésétől most eltekintenek, ehelyett néhány konkrét példán mutatnám be, hogy inkább Guzsik Tamás eredményei bizonyulnak helytállóknak, illetve az ő nyomán érdemes tovább kutatni. A bemutatandó templomok keletelési elvén keresztül egyháztörténeti háttérükbe is bepillantást nyerhetünk.

Az építészettörténetész irányadó útmutatásai alapján, adott templom tájolási napjának meghatározásakor figyelembe vettem a keleti látóhatár

domborzati viszonyait. A konkrét számításokat navigációs alkalmazás tereadatai alapján végeztem, a napfelkelte napokat csillagászati szoftver segítségével határoztam meg. Persze nem a mai, hanem az egyház építési éveinek vagy évszázadának napjársát modelleztem. Az épületek keletelési adatait a Keszthelyi Sándor-féle adatlistából nyertem.²⁶ A számítások segítségével meghatároztam a naptári napot, amikor a templom hossz tengelyének látóhatárra mutató irányszöge és a napfelkelte pontja egybeesett.²⁷ Ezután megnéztem, hogy a középkorban melyik szent, vagy szent esemény ünnepe volt azon a dátumon. Az elsődleges célom annak igazolása volt, hogy valóban létezett a védőszent-napi tájolás, de mint látható lesz, az eredmények ennél sokkal izgalmasabbak és összetettebbek lettek.

A bemutatandó példák egy része a *Medium Regni*²⁸ területéről, a Magyar Királyság szívéből került ki, de mindegyikre igaz, hogy királyi birtokon, vagy királyi adományozású területen álló egyház. Ennek jelentőségére is fény derül majd. A másik közös vonásuk, hogy mindegyik szerzetesi közösség temploma, két pálos, egy ciszterci és egy ferences egyházzal lesz szó.

Pilisszentlászló

A középkori Kékes falu határában állott, Szent Lászlónak szentelt pálos monostor alapításának éve bizonytalan. A rendi Inventárium szerint I. András (1015 körül–1060) vadászkastélya adományként került a szerzetesek birtokába, amit rendházzá alakítottak.²⁹ A jelenlegi kutatás I. helyett III. András (1265–1301) személyével számol.³⁰ A kolostor első említése a veszprémi püs-

²⁶ Uo. 9-44.

²⁷ Alkalmazott számítási módszerem nem egyedi, később bukkantam Zsembery Ákos régész írására, aki ugyanezt használta eredményesen az esztergomi Szent Lőrinc templomrom tájolásának vizsgálatánál. Ld. http://arch.et.bme.hu/arch_old/korabbi_folyam/21/21zsemb.html (Utolsó ellenőrzés: 2017. 02. 10.)

²⁸ A *medium regni* fogalmáról bővebben lásd: *In medio regni Hungariae. Régészeti, művészettörténeti és történeti kutatások „az ország közepén”*, Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet, Budapest 2015.

²⁹ *Magyarország régészeti topográfiája. A budai és szentendrei járás*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1986, 166-167.

³⁰ BENKÓ, E., *Udvarházak és kolostorok a pilisi királyi erdőben*, in *In medio regni Hungariae*, Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet, Bu-

²³ Vö. TARI, E., *Pest megye középkori templomai*, 224-226.

²⁴ KESZTHELYI, S. – KESZTHELYINÉ SRAGNER, M., *Magyarországi középkori templomok tájolása*, in *Országépítő*, 2012/1 (melléklet).

²⁵ KESZTHELYI – KESZTHELYINÉ SRAGNER, *Magyarországi középkori templomok tájolása*, 7.

pök 1291-es oklevelében fordul elő az elismert pálos létesítmények között.³¹ A középkori épület 1526-ban teljesen megsemmisült. A török kiűzése után a község új, barokk temploma a romok helyén, minden valószínűség szerint a régi alapfalak felhasználásával épült újjá.³² Ez szolgáltat jogalapot arra nézve, hogy a mai épület tájolási szögét a régiével megegyezőként kezeljük.

A keletelési szögérték és a domborzati viszonyok ismeretében modelleztem azt a napjárási időszakot, ami megfelel a templom tájolásának. A számítások szerint igazolható a védőszent-napi tájolás, tehát az épület szentélye a Szent László-napi (június 27.) felkelte irányába néz.

Pilisszentkereszt

Szent István király bencés kolostort alapított itt, de miután elnéptelenedett, III. Béla 1184-ben a cisztercieknek adományozta.³³ A templom háromhajós, egyenes szentélyzáródású, kereszthajós alaprajzú volt. Külön említést érdemel, hogy 1230 körül járt az épület falai között Villard de Honnecourt francia építész.³⁴

A ma már csak romjaiban létező monostor szentélye a Kopasz-hegy irányába néz. Ez esetben védőszent-napi (Szent Keresztnak volt szentelve³⁵) napfelkeltét nem tudtam igazolni. Ennek ellenére teljes pontossággal azonosítható a tájolás indoka, ugyanis szerencsénkre fennmaradt az apátság alapításának dátuma; 1184. május 27.³⁶ A számítások szerint egyértelműen e dátum napfelkeltéjére tájolták a kolostor templomát.

Keszthely

Az egykori ferences templom (Boldogságos Szűz patrocíniummal), a magyarországi gótikus építészet egyik legnevesebb alkotása, ma is közel régi pompájával büszkélkedhet. 1974-ben szentélyének renoválása során páratlan színvonalú és méretű freskók kerültek napvilágra.³⁷ A hagyomá-

nyos nézet Lackfi II. Istvánhoz köti a templom alapítását.

A tájolása egészen különleges. A templom helyét egy környezetéből enyhén kiemelkedő magaslaton választották meg, ami alkalmasnak bizonyult arra, hogy a hajdani gyér beépítettség miatt széles panorámát biztosítson keleti irányban. Számításaim szerint az épület tengelye abba az irányba mutat, ahol a középkorban augusztus 25-én, IX. Szent Lajos király ünnepén kelt fel a Nap. Az eredmény első pillanatban meglepő volt. Nem Szűz Mária-ünnep, ahogyan várnánk, nem napforduló, vagy napéjegyenlőségi nap, nem alapítási dátum, hanem egy szentté avatott Anjou lovagkirály emléknapijának hajnala adta meg a tájolás irányát!

Hogy az elsőre furcsa jelenség miértjére választ kapjunk, a templom építési körülményeit, egyháztörténeti és történelmi vonatkozásait kell közelebbről szemügyre vennünk.

LACKFIAK MINT ALAPÍTÓK?

Ahogy utaltam rá, majdnem minden leírás Lackfi II. István személyében látja a templom alapítóját, s azt a nemest, aki 1367-68-ban Keszthelyre telepítette a ferenceseket.³⁸ A templom építésének kezdetét is ez időtájról teszik, befejezését viszont hol 1385-86-ra³⁹, hol 1397-re⁴⁰ datálják. Azonban az alapító személyét tekintve újabbban máshogy értékeli a forrásokat. A kérdés tisztázása a különleges tájolás megértésének szempontjából nélkülözhetetlen.

Ki volt Lackfi II. István? A Lackfi család tagjai a XIV. század leggazdagabb és legbefolyásosabb főnemesei voltak. Sarjai közül is talán Lackfi II. István jutott a legmagasabbra, de ő is bukott a legnagyobbat. Tisztségei a teljesség igé-

dapest 2015, 746.

³¹ Magyarország régészeti topográfiája, 167.

³² Uo.

³³ Uo. 159.

³⁴ Uo. 164.

³⁵ KESZTHELYI – KESZTHELYINÉ SRAGNER, *Magyarországi középkori templomok tájolása*, 27.

³⁶ Magyarország régészeti topográfiája, 159.

³⁷ SZAKÁCS, B. ZS., *Mária születése a keszthelyi ferences templomban*, in *Omnis creatura significans* (szerk. TÜSKÉS, A.), CentrArt Egyesület, Budapest 2009, 123,

https://www.academia.edu/5264500/M%C3%A1ria_sz%C3

44

[%BClet%C3%A9se_a_keszthelyi_ferences_templomban](#)

(Utolsó ellenőrzés: 2017. 02. 10.).

³⁸ Müller R., *Keszthely története*, Keszthely Város Önkormányzata, Keszthely 2000, 73.

³⁹ VÁNDOR, L., *A Zala megyei ferences kolostorok kutatása*, in *Koldulórendi építészet a középkori Magyarországon*, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Budapest 1994, 106.

⁴⁰ MÜLLER, R., *A keszthelyi Fő tér*, in *Zalai múzeum*, Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága, Zalaegerszeg 2004, 195. Sőt csak a szentély elkészültét helyezik erre az időpontra, és a teljes hajó 1400-körüli elkészülésével számolnak (ld. uo.).

nye nélkül; dalmát-horvát bán, erdélyi vajda és nádor, Nagy Lajos király legbizalmasabb embere, első hadvezére volt. Részt vett a király olaszországi hadjárataiban, töretlen hűségét az uralkodó birtokadományozásokkal jutalmazta. Így került a kezére Keszthely is.⁴¹ Az uralkodó melletti odaadását jól illusztrálja egy történet. A második nápolyi hadjárat alkalmával Nagy Lajos súlyosan megsebesült. Egy nyílvessző fúródott a bal combjába, amit Lackfi — másodmagával — tizenkét rántással húzott ki. A kínoktól már teljesen elgyengült, a halál tényében megnyugvó királyt lóra kötözte, és körbe kísérte a táborban, hogy katonái bátorságát visszaadja, az ellenség reményeit letörje.⁴² Az erős fizikumú uralkodó szerencsére túlélte a sebesülést.

Nagy Lajos uralmát követően Lackfi II. István Zsigmond trónra lépését támogatta, de később szembefordult vele. Ez okozta erőszakos halálát. Zsigmond párthívei ifj. Garai Miklós és Kanizsai János, 1397-ben, tárgyalás ürügyén törbe csalták és megölték. A király utólagos ítéletével igazolta a gyilkosságot, az óriási Lackfi-vagyont pedig hívei közt osztotta szét.⁴³ Lackfi holttestét Keszthelyen a személyéhez kötődő ferences templomban helyezték örök nyugalomra. Sírköve a szentély déli falában ma is látható.⁴⁴

Az első kérdésünk tehát: valóban Lackfi István telepítette Keszthelyre a ferenceseket és ő alapította templomukat, ahogy azt általában olvashatjuk?

Szatlóczi Gábor okfejtése⁴⁵ szerint az uradalom Lackfiak általi birtoklását az 1350-es (másutt 1346-os) királyi adományozásból vezették le a kutatók. Tüzetesebb elemzéséből kiderült, hogy ekkor csak Csáktornyát és Muraközt kapták birtokul, Tátika vár és Rezi vár tulajdonjogát, melyhez Keszthely is tartozott, még nem. De mivel

a várak adományozására eddig külön oklevél nem került elő, úgy gondolták Muraköz mellett Keszthely is ekkor jutott a család kezére. A Lackfiak általi birtoklás első hiteles említése 1378-ból való. Viszont a ferences rend keszthelyi jelenlétének első írásos nyoma 1368-ból származik. Ezek értelmében, 1368-ban, a ferencesek említésekor még Anjou Nagy Lajos király lehetett Keszthely földesura. Vagyis a rend meghívása és letelepítése a király személyéhez köthető! Ebből az is következik, hogy a templom alapítása és építésének kezdete Nagy Lajos nevéhez fűződik és Lackfi a király szándékai szerint csak folytatta az építkezést.⁴⁶ A logikus következtetésnek egy adat mond ellent. Állítólag a templom falán a XVIII. században még olvasható volt egy — valószínűleg utólagos — felirat, mely arról tudósított, hogy az egyházat Lackfi fogadalomból építtette. A fogadalomról és a felirat eredetéről részletek nem ismertek.⁴⁷

Lackfi II. István

ANJOU LAJOSOK

A Lajos név igen jól csengett az Anjou házban, hiszen két szentet is adott a keresztény világnak; IX. Szent Lajos francia királyt (1219-1270)⁴⁸ és Toulouse-i Szent Lajos püspököt (1274-1297).⁴⁹ Ilyen rokoni háttérrel nem is csoda, hogy Károly Róbert és Erzsébet lengyel hercegnő fia

⁴¹ BONTZ, J., *Keszthely város monográfiája*, Keszthely 1896, 373.

⁴² DÜMMERTH, D., *Az Anjou-ház nyomában*, Panoráma, Budapest 1982, 412.

⁴³ http://www.keszthely.hu/ftp/telepulesi_ertektar/keszthelyi_magyarok_nagyasszonya_plebaniatemplom.pdf (Utolsó ellenőrzés 2017. 03. 19.).

⁴⁴ ANDA, J., *Keszthely Fő téri plébániatemplom*, Tájak, Könyvek, Múzeumok Egyesület, Veszprém 1985, 5.

⁴⁵ SZATLÓCZI, G., *Adalékok a keszthelyi ferences kolostor korai építéstörténetéhez*, in *Castrum IV.* (2006/2).

⁴⁶ A teljes gondolatmenet és további érveket lásd uo.

⁴⁷ A szóbeszéd irodalmi forrását egyelőre nem sikerült felcsempeszni.

⁴⁸ DIÓS, I., *Szentháromság élete I.*, Szent István Társulat, Budapest 2002, 627-629.

⁴⁹ Uo. 891.

ezt a nevet kapta. Védőszentjéül Toulouse város püspökszentjét választották.⁵⁰

A két nagy szent látszólag eltérő életpályával jutott a mennyek dicsőségébe. IX. Lajos vallásos buzgalma, jámborsága és igazságos természete miatt Franciaország a béke korszakát élte uralma alatt, mégsem csak a béketeremtő szándék fűződik a nevéhez. Harcos lovagkirály volt, leghíresebb tettei és kalandjai a Szentföld újralfelszabadításáért vívott csatákban estek meg.⁵¹

Magánéletét szinte szerzetesi magatartás jellemezte. Szentmisehallgatás, a papi zsolozsma végzése, szigorú, puritán életvitel, rendszeres böjtölés, és testének sanyargatása jelentették mindennapjait. Szolgált a szegényeket, saját kezűleg gondozta a leprásokat. Emellett gyengéd, szerető férj és tizenegy gyermek jó édesapja volt.⁵²

A krisztusi békét kereső életének mégis a háborúskodás vetett véget. Második keresztes-hadjárata alkalmával, Tunisz felszabadításakor a katonai táborban terjedő kolera őt is elérte. Utolsó kívánsága szerint hamuba fektetve halt meg 1270. augusztus 25-én. VIII. Bonifác pápa 1297. augusztus 11-én szentté avatta, ünnepének halála napját jelölték meg a liturgikus kalendáriumban.⁵³

Toulouse-i Szent Lajos V. István magyar király unokája volt. Jézus Krisztus követésében hasonló, mégis más étellel tett tanúságot az Evangéliumról, mint nagybátyja, IX. Lajos. Tizennégy évesen két testvérével túszként III. Alfonz aragóniai király udvarába került, ahol hét évet töltöttek. A fogságban két ferences testvér volt mellettük, Francesco Brun és Pietro Scarier. A rabság alatt Lajosban kialakult a papi hivatás utáni vágy, a ferences testvérek hatására pedig a szerzetesi élet felé is vonzalmat érzett. 1295-ben kiszabadult a fogságból, s ez évben a trónöröklés joga is reá szállt. Nápolyban lemondott a trónról testvére, Róbert javára, és pappá szentelték. A ferences rend iránti kötődése továbbra is megmaradt. Amikor a pápa Toulouse püspökévé akarta kinevezni, egy feltétellel vállalta el, ha beléphet a rendbe. Ez 1296 végén meg is történt. A következő évben hirtelen megbetegedett és meghalt. Rövid élete utol-

só hetére esett nagybátyja szentté avatása. Toulouse-i Lajost 1317-ben avatták szentté, ünnepét a ferences rend halála napján, augusztus 19-én üli.⁵⁴

A markáns életviteli különbség csak a földi hatalomhoz való viszonyukból adódott. IX. Lajos elfogadta a koronát, gyakorolta az uralkodást, hadjáratokat vezetett, megtestesítette a középkori lovagkirály eszményét, Toulouse-i Lajos elfordult a földi hatalomtól, lemondott a trónról és az egyszerű szerzetesi csuhát választotta a királyi palást helyett.⁵⁵

Emellett számos hasonlóság köti össze alakjukat. Az egyik a ferencesek iránti vonzalom. Toulouse-i Szent Lajosnál ez nyilvánvaló, IX. Szent Lajos királynál megmaradt lelki kötődésnek, de annyira szembetűnő volt, hogy egy szolgáló asszony egyszer nyíltan ezt merte a szemébe mondani: „*Fi, fi! Te lennél Franciaország királya? Inkább lenne egy másik király, mint te, mert te csak a minorita testvérek, a prédikáló testvérek, a papok és a klerikusok királya vagy!*”⁵⁶ Toulouse-i Lajos is fáradhatatlanul gondozta a szegényeket, betegeteket, elesetteket, általában puritán, evangéliumi életük, vallásos buzgalmuk is hasonló cselekedetekben nyilvánult meg.⁵⁷

Toulouse-i Lajos

⁵⁰ DÜMMERTH, *Az Anjou-ház nyomában*, 369.

⁵¹ Vö. DIÓS, I., *Szentek élete I.*, 627.

⁵² Uo. 628.

⁵³ Uo. 629.

⁵⁴ Vö. DIÓS, I., *Szentek élete I.*, 893-891.

⁵⁵ DÜMMERTH, D. *Az Anjou-ház nyomában*, 214.

⁵⁶ Uo. 17.

⁵⁷ Uo. 215.

Nagy Lajosnak tehát ilyen erkölcsi magasságokba emelkedett rokonai jó uralkodói és emberi példát jelentettek. Védőszentje ugyan a püspök szent volt, élete mégis a lovagszent mintáját követte. Ahogy Dümmerth Dezső fogalmaz I. Lajos királyról: „... még utoljára életet tudott lehelni a lovagság eszméjébe...”. Az uralkodó nagy eszményi példaképe Szent László volt, a lovagság szelleme tehát az Anjou szent rokon mellett a hajdani Árpád-házi szent király által is élt benne.⁵⁸ A példaképeknek nagyon is megfelelt. Az uralkodó, aki hadjáratokat indított, aki személyesen vezette katonáit az ütközetben, aki számos alkalommal megsebesült, aki közvitét mentett meg a halálból, méltó módon képviselte nagy elődeit.⁵⁹

A ferences kötődést a két szentnél láttuk, de vajon Nagy Lajosnál megvolt-e? Általában elmondható, hogy nagy pártfogója volt a szerzetességnek. Pálos kötődése talán a leghíresebb. Rábírta Velencét Remete Szent Pál testereklyéjének átadására.⁶⁰ Több monostoralapítása közül Máriaosztra a legkiemelkedőbb.⁶¹

A ferencesek támogatása az Anjou-ház családi hagyományává lett, ennek oka a fentiek alapján nem szorul különösebb részletezésre. Kötelességüknek érezték familiájuk ferences szentjének kultuszát ápolni és terjeszteni.⁶² A sorból a magyar Anjouk sem maradtak ki. Már Lajos király apja, Károly Róbert tett a nemes ügy érdekében, amikor a francia püspök szent tiszteletére megalapította a lippai ferences kolostort.⁶³ Nagy Lajos jóvoltából pedig gyarapodott a rend a nagyszombati, a bácsi és a váradi monostorokkal,⁶⁴ és ebbe a sorba illeszthető a keszthelyi alapítás is.

Azt sem szabad elfelejteni, hogy Lajos gyermekkori nevelője a ferences szerzetes Lackfi(!) Dénes volt, így az ifjú herceg már neveltetésénél fogva is kötődött a kisebbik testvérek lelkesítéséhez.

⁵⁸ Uo. 369-372. A szerző részletes elemzést ad IX. Lajos és Nagy Lajos személyének hasonlóságairól, hozzájuk társítva Szent Lászlót is.

⁵⁹ Uo. 411-412.

⁶⁰ TÖRÖK, J.–LEGEZA, L., *A magyar egyház évezrede*, Mikes Kiadó, Budapest 2000, 82.

⁶¹ TÖRÖK, J., *A tizennegyedik század magyar egyháztörténete*, Mikes Kiadó 2004, 135.

⁶² Uo. 165.

⁶³ Uo.

⁶⁴ Uo. 167., Lásd még TÖRÖK, J.–LEGEZA, L., *A magyar egyház évezrede*, 84.

IX. Szent Lajos lovag

KÖVETKEZTETÉSEK, FELTEVÉSEK

A bemutatott keletelések közül láttunk példát védőszent-napi és alapítás-napi tájolásra és egy különleges orientációra, amit a fenti történelmi és egyháztörténeti ismeretek fényében megkísérlünk megmagyarázni. Miért néz tehát a keszthelyi ferences templom szentélye a IX. Szent Lajos napján felkelő Nap irányába? A válaszra több verzió is lehetséges.

Ha elfogadjuk az egyház királyi alapításának érveit, feltételezhetjük, hogy a ferencesek pártfogójuk iránti elkötelezettségük és hálájuk jeléül tűzték ki így módon a templom alapjait.

Ha maradunk a Lackfi-féle alapítás hagyományos nézeténél, úgy róla kell feltételeznünk, hogy jól igazolható uralkodó iránti hűsége és tisztelete nyilvánult meg ilyen módon. Tekintve, hogy valóban királyi adományként jutott a keszthelyi uradalomhoz.

Bár azt a lehetőséget sem lehet kizárni, hogy maga az uralkodó utasításaként történt az orientálás, de ebben az esetben talán logikusabbnak tűnne a Szent László-napi tájolás.

Felmerülhet a kérdés, miért nem inkább Nagy Lajos valódi védőszentjét Toulouse-i Lajos ünnepének felkeltését választották irányának? Azért is lenne kézenfekvő, mert a szentély belsejének freskói között fő helyen látható a ferences püspök szent.⁶⁵ Válaszom az lenne, hogy egyrészt a páratlan freskók sajnos csak töredékes állapotban maradtak ránk, és elképzelhető, hogy a lovag-

⁶⁵ ANDA, J., *Keszthely Fő téri plébániatemplom*, 12.

szent is helyet kapott a képi programban (hiszen a másik lovag, Szent László is ott van!⁶⁶), de mára ábrázolása megsemmisült, másrésről IX. Lajos alakja jobban köthető Nagy Lajos személyiségéhez, mint a trónról és a világi hatalom minden formájáról lemondó jámbor püspök.

Az sem kikerülhető kérdés, ha már a templom patrónusa Szűz Mária, miért nem valamelyik ünnepnapjához igazították az épületet? Erre nézve az említett ciszterci apátság példáját hoznám fel, ott sem a patrocínium adta meg a tájolás indokát. Sejthető, hogy a középkori gyakorlatban a választott patrónus, vagy titulus nem volt egyenes következménye a tájolási iránynak. Lehet, hogy egy eddig nem ismert logikai rendszer mentén dőlt el az orientálás, amiben fontos tényező az egyház státusza, rendi hovatartozása, az alapító személye, az építés ideje és egyelőre nem ismert egyéb tényezők. Erre nézve nagyobb vizsgálati anyag birtokában lehet véleményt formálni. Másrésztől felmerülhet az a lehetőség, hogy Keszthely esetében Szűz Mária patrocíniumára is a Nagy Lajos iránti tiszteleten keresztül találunk magyarázatot, tekintve, hogy második leányát Máriának hívták, aki később Magyarország trónját is megörökölte.⁶⁷ Persze azt is tudni kell, hogy a Szűzanya régtől fogva igen gyakori, ha nem a leggyakoribb templomvédőszent.

Hogy a keszthelyi példa megerősítést nyerjen, utolsóként nézzük meg a porvai pálos templom tájolásának eredményét. Számításaim szerint az épület tengelye Szent Zsigmond⁶⁸ ünnepén felkelő Nap irányába nézett a XIV–XV. században. Az indokát a fentiek alapján már sejthetjük. Zsigmond király 1392-ben a cseszneki vár tartozékként a Garaiaknak adományozta a falut. Ifj. Garai Miklós pálos monostort akart itt alapítani, de a tervet csak fia, László valósította meg.⁶⁹ A rendház 1427 és 1440 között épült fel a Szentlélek tiszteletére.⁷⁰

⁶⁶ Uo.

⁶⁷ TÖRÖK – LEGEZA, *A magyar egyház évezrede*, 84.

⁶⁸ Szent Zsigmond Magyarországi kultuszához lásd: TÓTH, P., „Szent Zsigmondnak ő azt felnevezteté” *Luxemburgi Zsigmond és a magyarországi dinasztikus szentkultusz*, in *Századok* CXXXIX/2., Budapest 2005, 367-383.

⁶⁹ Art. *Porva* in *Magyar Katolikus Lexikon XI.* (Főszerk. Diós, I., szerk. Viczián, J.), Szent István Társulat, Budapest 2006, 171.

⁷⁰ ACZÉL, L. ZS.–LEGEZA, L.–SZACSVAY, P.–TÖRÖK, J., *Pálosok*, Mikes Kiadó, 2006, 30.

Ez esetben is a királyhoz, mint birtokadományozó személyhez fűződő elkötelezettség nyilvánulhat meg a tájolási szándék mögött.

Keszthelyi ferences templom

ÖSSZEGZÉS

Az eddig általam vizsgált egyházak tájolási logikája ellentmond a kételkedő hangoknak. Úgy tűnik, igenis tudatos és egyértelmű szándék húzódik meg a napjához igazított helyzetük mögött. Bevallom, hogy az itt nem említett épületek vizsgálati eredményeivel együtt is kevés adat van a birtokban ahhoz, hogy messzemenő következtetéseket tegyek, de a bemutatott példák úgy gondolom, önmagukért beszélnek. Lehet, hogy kisebb falusi plébániatemplomok esetében valóban a tavaszi munkakezdés első napján történt templomkitűzés ad hoc gyakorlata érvényesült (erre példa lehet a Pomáz-Nagykovácsi puszta sokáig félreértelmezett szerepű egyháza), de ez nem lehet ellenérv a valóban védőszent-napi, alapításnapi, napfordulás és napéjegyenlőségi orientációk lehetőségével szemben.

Az adományozó személyéhez köthető tájolás (vagy alapító névnapjára tájolás), mint egészen különleges eljárás, már Guzsik Tamás kutatásai során napvilágra jutott. Nézetem szerint jó példát szolgáltat ahhoz, hogy a tájolások rideg adatait ne általánosító statisztikai módszerrel elemezzük, hanem minden esetet egyenként megvizsgálva térbeli helyzetének és az alapítás egyháztörténeti, történelmi adatainak ismeretében, az alapítók és építők észjárását, vallásos lelkületét lehetőleg minél jobban megismerve értelmezzük a jelenséget.

A Nap a biológiai élet éltető fénye, a földi élet nélküle elképzelhetetlen. Krisztus világossága a lélek éltető fénye, a lelki élet nélküle elképzelhetetlen. A hajdani korok keresztény áhítata a kettőt egyben látta, a Naphoz Krisztus világosságának szimbolikáját rendelte. Ahogy az „*Atya fölkelte napját a gonoszokra és a jókra*” (Mt 5,45), úgy árad minden ember felé a Világ Fénye. A szentek feladták önös életüket, és hagyták, hogy Krisztus Napja keljen fel lelkükben. Átitatta egész

valójukat és átsugárzott minden embertársuk felé. A szegények, elesettek, akik a szentekkel kapcsolatba kerültek, olykor bele sem gondoltak abba, hogy az a jóleső szeretet, amely körülveszi őket, valójában Krisztus világosságának éltető fénye. A keletelés gyakorlatában ezt az éltető fényt keresték. A templom a felkelő Nap felé fordult, s a benne imádkozó hívek lelke a mennyei fényben fürdött.

Scheffer Miklós

„... HEGYNEK AZ ORMA FÖLÉ”

A pálos Szent Kereszt anyakolostor helymeghatározásának problémája
Gyöngyösi Gergely rendtörténeti krónikájában¹

Gyöngyösi Gergely a 16. század első felében írt *Vitae fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae* című műve² a magyar egyháztörténet izgalmas forrása. Szerzője — aki nem csak történetíró, hanem rendfőnök is volt — a hazai alapítású szerzetesrend, a pálosok történetét mutatja be megszületésétől egészen a 16. század harmincas éveireig.³

Megemlékezik a Magyar Királyság remetemozgalmainak legelső ismert csúcsáról, majd fokozatos kibontakozásáról, amely a pálos rend létrejöttében érte el csúcspontját. Szent István korának dicső keresztény alakjaival kezdi. Említi a Bélben (Bakonybél) visszavonultan élő Szent Gellértet, a Nyitra környéki Zoerard-Andrást és tanítványát, Benedeket. Megemlékezik Vác remetéről, ki a Pilis rengetegében találta meg lelki nyugalma, majd a patacsi barátok életét tárgyalja, akik a 13. század első felében Bertalan pécsi püs-

pök buzgalma által nyertek méltó lakhelyet a Mecsek rengetegében.⁴

Ezután tér rá Boldog Özséb munkálkodására, aki a rendi hagyomány szerint a pilisi remeték pártfogójaként kezdte ismerkedését az elvonult erdei élettel. Gyöngyösi beszámol róla, hogy mint esztergomi kanonok⁵ nyitott volt a Pilis erdejébe vonult, magukat Istennek szentelt jámbor lelkek iránt, míg maga is hívást érzett, hogy kövesse példájukat. A tatárjárás késleltette szándékát, de a vész elmúltával, hátrahagyva az esztergomi egyház intézményes kereteit, ő is kivonult az erdő magányába.⁶

Miután égi utasításra a pilisi remeték összegyűjtésébe fogott, szükségessé vált, hogy a barlangok zord körülményeit elhagyva, felépítsék el-

¹ *Ezúton is köszönöm Dr. Szilágyi Csaba a PPKE prodeánjának, a Hittudományi kar latin tanárának szakértő segítségét, aki fontos észrevételekkel, kiegészítésekkel támogatja a cikk megírását!*

² GREGORIUS, GY., *Vitae fratrum eremitarum ordinis sancti pauli primi eremite* (editio Franciscus L. Hervay), Akadémiai Kiadó, Budapest 1988, 42. Magyar nyelvű kiadása: GYÖNGYÖSI, G., *Arcok a magyar középkorból*, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1983.

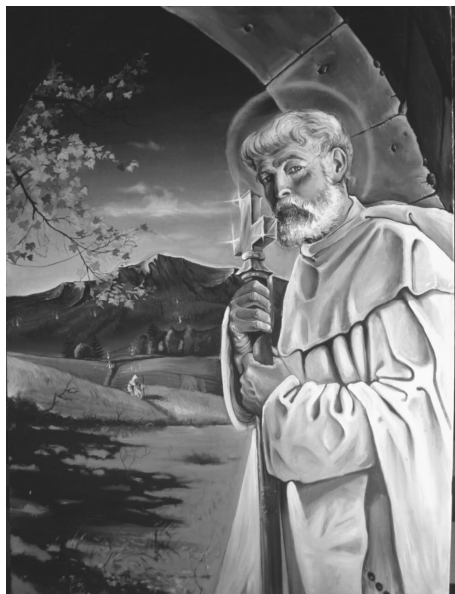
³ Gyöngyösi csak a 15. század végéig írta, de utódai folytatták művét.

⁴ GYÖNGYÖSI, G., *Arcok a magyar középkorból*, 31-34.

⁵ A történeti kutatás az utóbbi időben ellentmondásokba tüközött Özséb személyét illetően. Hogy létezett, afelől nincs kétség, de hogy milyen szerepe volt a pilisi remeték rendde szervezésében, erről megoszlanak a vélemények. Lásd többek között: F. ROMHÁNYI, B., *A pálos rendi hagyomány az oklevelek tükrében. Megjegyzések a pálos rend középkori történetéhez*, in *Történelmi Szemle 2008/3*, Történettudományi Intézet, Budapest 2008. és NÉMETH ZS., *A pálos rend történetének első évszázada*, in *Magyar Híperion 2015/3. (10)*, 274-287. A szerzők nézete szerint Boldog Özsébnek távolról sem lehet akkora szerepet tulajdonítani a pálos rend létrejöttében, mint amekkorát a rendi hagyomány és a vallásos köztudat neki szán. A téma kifejtésére itt nincs mód.

⁶ GYÖNGYÖSI, G., *Arcok a magyar középkorból*, 36-41.

ső hajlékukat Isten és saját maguk számára. Gyöngyösi tudósítása szerint első kolostoruk a Szent Keresztnek volt szentelve, és arra nézve is homályos utalást tesz, hogy hol épült fel remeteközösségének első kolostora.⁷

Boldog Özséb

A nevezetes szakasz magyar fordításban így hangzik:

„Szent a kereszt jegye rajta, Özséb keze kolostromot épít
Esztergom mellé, hegynek az orma fölé.”

Az első tény, amivel szembesülhetünk, hogy a mondat időmértékes vers, egészen pontosan distichon formában megalkotva. Valószínűleg Gyöngyösi saját keze munkája ez is.⁸

Második, vagy többszöri olvasatra viszont az is feltűnhet embernek, hogy a „hegynek az orma fölé” formula lényegében képzavar. Mi a hegyorom? A Magyar Értelmező Szótár szerint meredeken felmagasodó hegycsúcs.⁹ Ha most képszerűen magunk elé idézzük a szöveget, egy kolostort látunk, amely egy hegycsúcs — hegynek orma — felett lebeg, ami persze lehetetlen. Mégis, ha félretesszük a szórszálhasogató értelmezést, mindenképpen hegytetőre épült rendházra kell gondolnunk.

⁷ Uo. 41.

⁸ Uo. 19.

⁹ Art. hegyorom in *Magyar Értelmező Kéziszótár I.*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1992, 534.

Éppen ebből adódóan és ezen felbuzdulva sokan tagadják annak tényét, hogy Özséb első kolostora a Kesztölc melletti Klastrompuszta romjaival lenne azonos, mondván; az az épület (illetve már csak a maradványai) egyáltalán nem hegycsúcsra található. És ez az érvelés logikailag helytálló. Már csak azért is, mert Gyöngyösi még nyilván a saját szemével láthatta rendjének első pilisi monostorát. Ha tehát ő azt írja, „hegynek az orma fölé” akkor neki hinnünk kellene.

De biztos, hogy ezt írta? Hogyan oldható fel a látszólagos ellentmondás annak tudatában, hogy a klastrompusztai romemlék minden kétséget kizáróan azonos Özséb első templomával és rendházával?

Kétségeink eloszlatásának érdekében először tételesen vegyük sorra azon érveket és bizonyítékokat, amik alapján a romokat a pálos Szent Kereszt anyakolostorral azonosítják. A felsorolásban Dr. Horváth István: *A klastrompusztai rom eredete* című tanulmányának vonatkozó részét követem.¹⁰

Klastrompuszta

1. Gyöngyösi 1520 táján az „Esztergom mellett” (*prope Strigonio*) meghatározást használja. Andreas Eggerer 1663-ban „nem messze Szántótól” (*non procul a Santo*) határozza meg a helyszínt. Vagyis kettejük szintéziseként Esztergom és Szántó (Pilisszántó) között keresendő a rendház.

2. A rendi hagyomány szerint a remeték első lakóhelye barlangokban volt. Gyöngyösi néven is nevez egy üregrendszer, a „Hármas barlang”-ot,

¹⁰ DR. HORVÁTH, I., *A klastrompusztai rom eredete – Adatok a pálos rend történetéhez*, in *Esztergom évlapjai*, Esztergom 1981, 61-63.

melynek közelében (*prope speluncam triplicem*) létesült az anyakolostor. A barlangokat a kutatás a közeli Leány-, Legény- és Bivak-barlanggal azonosítja. Horváth István régész szondázó ásatása valóban megtalálta bennük az emberi használat 12-13. századi nyomait.¹¹

3. Egy 1393. évi, a váci káptalan által kiállított oklevél az Esztergomi káptalan és a Szent Kereszti pálosok földjeinek határvitáját volt hivatott rendezni. Az ebben szereplő észak-déli birtokhatár leírása perdöntő jelentőségű. Itt történik említés arról, hogy a határ átmegy egy úton, ami Kesztlőrcről a Szent Kereszt pálos kolostorhoz vezet (*aliam viam de dicta Keztewlch ad Claustrum dicte ecclesie sancte Crucis ducentem*)

A kolostor helyének meghatározásához szorosan kapcsolódik egy — a források szerint — a rendház szomszédságában fekvő Üllőkő nevű falu. A puszta-vá vált település neve azonos a felette magasodó sziklatoronnyal¹², amit még a 18. században is Üllőkőnek hívtak.

4. A török uralom bürokratái is megőrizték a monostor pontos helyét. Egy korabeli adóösszeírás így fogalmaz, miután Kesztlőce falut és lakosait lajstromba vette: „*Szent Kereszt puszta, az előbbi falu (ti. Kesztlőce) mellett. Nincs a defterben. Lakatlan. Birtokolja Memi aga.*”

A felsorolás nem hagy kétséget afelől, hogy a Klastrompusztán található templomrom és a hozzá tartozó épületmaradványok a Pilis renddé szerveződő remeteközösségének — a később pálosoknak nevezett barátoknak — első kolostorával azonosak.

Visszatérve Gyöngyösihez és az általa említett helymegjelöléshez, a fentiek fényében újra csak szembesülhetünk az ellentmondással, miért teszi a krónikás rendfőnök hegytetőre a kolostort. Hiszen ha valaki, akkor ő biztosan tudta, hogy nem hegyen volt, hanem ellenkezőleg, hegyek övezte völgyben. (A konkrét földrajzi leírásra még visszatérünk.) A megoldáshoz az eredeti latin szöveget kell megvizsgáljunk.

¹¹ Az utóbbi időben alternatív megoldásként felmerült a szintén közeli Tündér-barlang hármass rendszere is. <https://www.youtube.com/watch?v=mNqiN4mNHHA&t=9s> (Utolsó ellenőrzés 2018. 01. 10.)

¹² Ma Kémény-szikla néven találjuk meg a térképeken Klastrompusztától északra.

Magyar fordítás még egyszer:

*Szent a kereszt jegye rajta, Özséb keze klastromot épít
Esztergom mellé, hegynek az orma fölé.*

A latin eredeti pedig:

*Eusebius claustrum titulo crucis auspice Christo Strigonium contra struxit ad alta iugi.*¹³

Magyarul nagyjából ezt jelenti:

*Özséb kolostort címez a keresztnek Krisztus hatalmával (Krisztus nevében)
Esztergommal szemben építette (alapította) ... na de hova is?*

Az utolsó három szóban rejlik a megoldás és egyben csapda is — *ad alta iugi*. Hogy mit jelentenek, nézzük meg részletesebben!

ad – prepozíció, -hoz, -hez, -höz, -nál, -nél, -ra, -re¹⁴

a hozzá kapcsolódó szónak tárgyesetben (accusativus), vagy általános határozós esetben (ablativus) kell állnia.

alta – az *altus* melléknév többesszámú tárgyesetes (accusativus) alakja, legfontosabb jelentései: **magas**, magasztos, **mély**, mélyen benyúló, mélyértelmű.¹⁵ A melléknév a következő szóra vonatkozik, ami semleges nemű, ezért semleges nem szerint ragozódik.

Ebből a kifejezésből adódik a félreértés, mert láthatólag két ellentétes fogalmat, *magasat* és *mélyet* is jelenthet.

iugi – a *iugum* semleges nemű főnév birtokos esetben (genitivus) lévő alakja, jelentése: iga, járom, rabiga, házasság, kötelesség, átvitt értelemben **hegygerinc**, **hegység**.¹⁶

¹³ GREGORIUS, GY., *Vitae fratrum*, 42.

¹⁴ Art. *ad* in *Latin-magyar szótár* (Szerk. Györkösy L.) Akadémiai Kiadó, Budapest 1960. 12.

¹⁵ Art *altus* in *Latin-magyar szótár*, 34. Lásd még: Art *altus* in *A latin nyelv szótára* (Szerk. Dr. Finály H.) Franklin Társulat, Budapest 1884, <http://latin.oszk.hu/cgi-bin3/index.cgi?function=index> (Utolsó ellenőrzés 2018. 02. 27.) Ez utóbbi szemléletesen hozza a jelentésvariációkat.

¹⁶ Art *iugum* in *Latin-magyar szótár*, 302.

Itt tehát egy birtokos szerkezetet láthatunk, melyben a melléknév helyhatározó ragot kapott.

A helyhatározói rag csak a melléknévre vonatkozik, tehát semmiképpen nem fordíthatjuk úgy, hogy *magas hegy(ség)re*. De a hegység szó birtokos esetben áll, tehát a *mélyére/magasára a hegységnek* fordítás tűnik jónak, magyarosabban *a hegység magasára/mélyére*.

De melyik a helyes?

Mivel a fentebbi régészeti és történeti érvek nem hagynak kétséget az anyakolostor azonosítását illetően, valamint szembesülve vele, hogy Özséb remetének első szervezett hajléka nem hegytetőn, hanem árnyékos völgyben fekszik, az általánosabb értelmű *hegység mélyére* (értsd: egy rejtettebb zugába) fordítás áll közelebb az igazsághoz. Vagyis a teljes, szó szerinti fordítás ez lenne:

*Özséb kolostort címez a keresztnek
Krisztus hatalmával (Krisztus nevében)
Esztergommal szemben építette (alapította) a
hegység mélyére.*

Az alábbi verzió viszont még pontosabban adja vissza a lényegét, itt a *iugum* szó a *hegygerinc* értelmében szerepel:

*Özséb kolostort alapított a kereszt tiszteletére,
Krisztus vezetése alatt,
Esztergommal szemben, a hegygerinc tövében.*¹⁷

Ez a fordítás pontosan tükrözi a kolostor földrajzi helyzetét. Ha egy pillantást vetünk a terület térképre, mindjárt egyértelművé válik. A rommellék a Pilis-hegy, a Nagy-Bodzás, a Nagy- és Kis-Szoplák, valamint a Vaskapu-hegy alkotta hatalmas hegytömb keleti lábánál fekszik, aminek keleti nyúlványa az igen meredek Klastrom-szirtek. Ha a templom területén állva feltekintünk a vonulatra, valóban csak egy roppant hegygerincet látunk. Talán azt a kijelentést is megkockáztathatjuk, hogy Gyöngyösi sorait is ez a látvány ihlette.

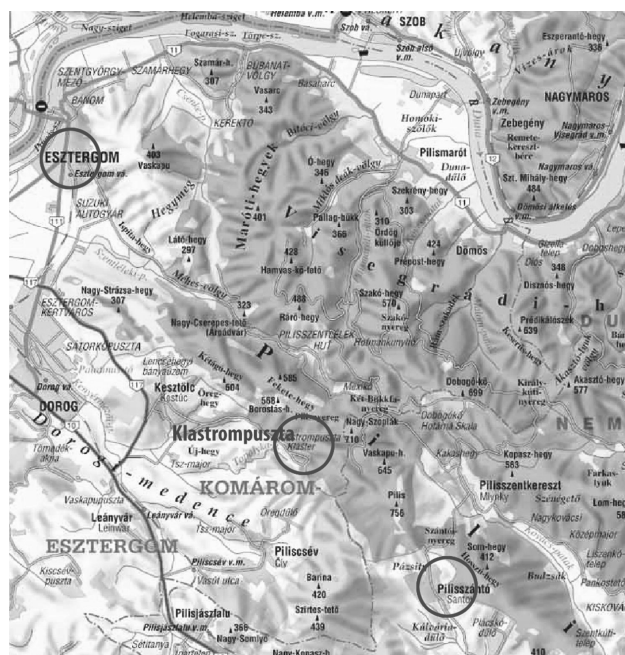
A *Vitae fratrum* magyar fordításában leírt kolostorhelyszín tehát nem áll összhangban a történeti-régészeti kutatás eredményeivel és a valós földrajzi környezettel, de a látszólagos ellent-

mondás az eredeti latin szöveg vizsgálatával feloldható.

Érthető a fordítói szándék, megőrizni az eredeti sorok költőiségét, lírai hangulatát, és ez eleve kötöttséget jelent a megfelelő szavak megválasztásában, mégis talán szerencsésebb lett volna a régészeti adatokkal összevetve kialakítani a vers magyar változatát.

A Kesztlőc melletti Szent Kereszt kolostor nem a magyar remeteség első hajléka, hiszen már korábban, az ország számos pontján működtek kisebb-nagyobb, egymástól független rendházak. De első hajléka a Boldog Özséb vezette pilisi mozgalomnak, ami aztán valódi szerzetesrenddé fejlődött, magába olvasztva a korábbi, önálló szerveződések, hogy a később fehér barátoknak is nevezett pálos testvérek világtól elvonult, vezeklő, imádságos életüket Jézusnak felajánlva szolgálják Őt és a magyarságot. Hazájukkal való együtt létketésüket semmi sem illusztrálja jobban, mint a hagyományosan egyetemünk alapítójának, Pázmány Péternek tulajdonított szavak:

*„Ha tudni akarod az ország soros állapotját,
tekints Remete Szent Pál rendjére.
Ha számukat fogyni látod, tudd meg,
hogy az országnak is rosszul áll szénája,
de ha őket növekedni látod, tudnod kell,
hogy az ország is felemelkedőben van.“*

Települések helyzete

¹⁷ Dr. Szilágyi Csaba fordítási javaslata

Agócs Károly írásai

Színvallás

Értetlenül néztek körbe a barátságos homályban, a kellemes melegben, amint magukhoz térve felültek a padlón, sorra egymás után. Szótlanul meredtek maguk elé, ahogy megpróbálták felidézni a történeteket, de csak elmosódott emlékeik voltak az átélt veszedelemről és a megmenekülésükről. Mintha valószínűtlenül régen történt volna minden. Aztán szinte egyszerre rémlett fel emlékeztükben egy hosszú köpenyes, csuklyás ember alakja, ahogy segíti fel őket egy furcsa, hajószerű járműre az éjszaka sötétjében, a tomboló vihar, vagy talán ellenséges ösztűz, de az is lehet, hogy valami szörnyű természeti katasztrófa után. Ahogy jobban körülnéztek, ott látták jó pár lépésre előttük a tágas kabin elején. Furcsamód nem vetette le a köpenyét, de még a csuklyát se hajtotta le a fejről. Háttal állt őnekik, mozdulatlanul markolva a hatalmas kormánykereket. Tükörsima lehetett a víz; a hajó annyira egyenletesen haladt, hogy egy-egy pillanatra azt hitték, lehorgonyozva áll. A kabin üvegboltozatán át néhány sápadt csillagot láttak a szürkén derengő égen.

— Tanulságos volna — törte meg egyikük a csendet —, ha mindenki elmondaná, minek köszönheti, hogy életben maradt. — Mert én a hittemnek — folytatta mindjárt. — Mindig híven, odaadással szolgáltam Istent, őbenne volt minden bizodalمام és reményem. Tudtam, hogy most is megsegít.

— Én a vakszerencsének. Sose hittem semmiféle Istenben, csak a vakszerencsében — mondta némi göggel a mellette ülő.

— Én a szeretetnek, amit az enyéim iránt érzek, és amit ők éreznek irántam — mondta egy harmadik. — Az adott erőt nekem.

— Én a gyűlöletnek — mondta megint egy másik —, amit az iránt érzek, aki elárult engem, elszerezte a feleségemet, és kiforgatott a vagyonomból. A bosszúvágay tartott életben.

— Én a szívemben lángoló szenvedélynek — mondta az ötödik. — Nem halhatok meg, amíg enyém nem lesz végzetem asszonya.

Én a magányosságomnak — mondta a hatodik —, a sok keserűségnek és szenvedésnek, ami-

ben részem volt kitaszítottságomban. Elégtételt kell kapnom mindenért.

— Nekem a küldetésem adott erőt — mondta a hetedik. — Hogy szolgáljam embertársaimat, jót cselekedjek, gyámolítsam az elesetteket és istápoljam a betegeket.

— Rajtam a gonoszságom segített. Három ember élete árán sikerült megmenekülnöm — mondta az utolsó. — Nincs az az aljasság, amire ne lennék képes — tette hozzá, és bántóan felkacagott.

— Kérdezzük meg a kormányost is — javasolta ekkor az, aki először szólt.

— Hé, kormányos! Te hogyhogy életben maradtál? — kiáltotta oda neki máris a gonosz ember, kihívó nyerseséggel. Az hátrafordult egy pillanatra.

— Én nem halhatok meg — válaszolta aztán egykedvűen, és szavai egyszerre visszhangzottak a múlt és a jövő végtelenjéből. — Én vagyok maga a halál. Az utolsó csillag is kihunyt az égen, ám nem világosodott.

— Hamarosan megérkezünk — szólt a kormányos, anélkül, hogy hátrafordult volna.

Fogságban

A legapróbb részletekig megtervezte a szökést, minden eshetőséget figyelembe véve. Már csak a megfelelő alkalomra várt, bizonyos körülmények szerencsés egybeesésére. Tudta, hogy akár hónapokig is várnia kell. Senkinek se beszélt a tervéről. Igaz, egyszer megpróbálta szóba hozni az Ácsmesternek. Mindenki így emlegette, a szakmája miatt. Komoly, megfontolt, halk szavú ember volt, jóformán még elején a férfikornak. Rendíthetetlen derű sugárzott belőle, a közelsége bátorítást adott. A földije volt, bár egy távolabbi faluból.

— Te sose gondolsz a szökésre? — kérdezte tőle a pihenő alatt, ahogy egy kötömbön üldögéltek.

Az nagyot szívott a cigarettájából, majd lassan kifújta a füstöt.

— Az ember élete bármilyen formában egyfajta fogság — mondta aztán, de nem nézett rá.

— Minekünk meg valamiért ez a formája is kijutott. Helytállni, az a legfontosabb. A legjobbat

adni magunkból, ilyen körülmények között is. Ebben nagyobb az esély a túlélésre, mint a szökésben.

A háború már több éve véget ért, ők azonban nem tudták, hogy szabadulnak-e valaha is a fogságból, a kényszermunkatáborból.

Sikerült végrehajtania a tervét, és nem kevés viszontagság után végül hazajutott. Ám egy kicsit idegennek találta egykori környezetét, és valamért nem érezte magát igazán szabadnak. „Az ember élete bármilyen formában egyfajta fogság.” — jutottak eszébe gyakran az Ácsmester szavai. Kiszűrűnek érezte a mindennapok teendőit, gondjait, és érdektelennek a történéseit. Egyre inkább szegylle, hogy megszökött; mintha cserbenhagyta volna a sorstársait.

A következő évben szabadon engedték a hadifoglyokat. Biztosra vette, hogy az Ácsmester is hazakerült. Egy napon elhatározta, hogy felkeresi. Elutazott hát a falujába. Betért a kocsmába, és a csapostól érdeklődött felőle, miután kért egy pohár bort.

— Nem került haza — mondta az, és megtöltötte a poharat, majd átnyújtotta neki. — Egy fogolynak sikerült megszöknie a táborból — folytatta —, és nem is akadtak a nyomára. Megtorlásul kivégeztek hármat. Ő is közöttük volt.

Felhajtotta a borát és elköszönt. A kocsmából kilépve hirtelen felismerte, hogy egy bizonyos értelemben életfogytig tartó fogság vár rá: a bűntudat fogsága.

A varázstükör

A lány kissé tanácstalanul álldogált a boszorkánybolt egy félreeső zugában a falon, fejmagasságban elhelyezett homályos, vastag üveglap előtt, mely alatt ez a felirat állt: VARÁZSTÜKÖR.

— Segíthetek? — lépett hozzá az eladó, egy testes, sötét bőrű, kortalannak látszó nő. — Fizetni kell érte — mondta aztán máris, meg se várva a választ, és közölte is az árat. A lány egy kicsit sokallta, de némi habozás után odaadta neki a pénzt.

— Rendben — mondta amaz. — A tükör olyannak mutat — magyarázta aztán tárgyilagos hangon —, amilyenek mások látnak téged. Ennek megfelelően az arcod jobb oldala a tükörképeden is jobboldalt lesz, ami felőled nézve a bal

oldal. Állj pontosan szembe velem, egy kicsit közelebb. Így jó lesz. Őt képet fogsz látni.

Azzal megnyomott egy gombot az üveglap oldalán, mire az kivilágosodott, majd körvonala-zódni kezdett benne a lány arcképe, és csakhamar tisztán, élesen láthatóvá lett.

— Mintha valaki idegent látnék — mondta a lány kissé csalódottan. — Pedig én vagyok, két-ségtelenül.

— Ilyennek lát téged az, aki először lát — mondta a nő. Hamarosan eltűnt a kép, és megjelent egy másik.

— Azt hiszem — mondta a lány némi gondolkodás után —, ilyenek látom magam a tükörben mindig, csak fordított a kép.

— Ilyennek lát téged az, aki nap mint nap lát, és elfogad olyannak, amilyen vagy — magyarázta a nő.

Hamarosan megjelent a harmadik kép.

— Érdekes — csodálkozott el a lány. — Mintha nem lennék egészen biztos abban, hogy én vagyok, pedig a megszólalásig hasonlít rám.

— Ilyennek lát az, akinek ismerős az arcod, és biztosan tudja, hogy valamikor dolga volt veled, de nem emlékszik, hogy mikor és mi — magyarázta a nő. Csakhamar eltűnt a negyedik kép.

— Milyen ellenszenves vagyok! — lepődött meg a lány.

— Ilyennek lát az, aki gyűlöl — mondta amaz.

Eltűnt ez a kép is, de az utolsó mintha egy kicsit lassabban bontakozott volna ki.

— Nahát! — csodálkozott el a lány, ahogy végre teljes élességében látta. — Nem lehetek ilyen szép!

— De ilyenek lát az, aki igazán szeret téged — mondta erre a nő.

A könyvtár titka

A sikeres író húsz év múltán felkereste egykori mesterét, aki annak idején beavatta az írás műhelytitkaiba. Bár szárnypróbálgatásai nem árulkodtak figyelemre méltó tehetségről, lelkesedése és eltökéltsége láttán érdemesnek találta arra, hogy tanítványául fogadja. Ő maga, aki a legnagyobb tekintélynek számított az írásművészet tanításában, nem esett a hiúságnak abba a csapdájába — a saját szavaival élve —, hogy akár egy sort is írjon.

Örömmel fogadta egykori tanítványa látogatását.

— Nem elégít ki a siker — tért a lényegre az a rövid, formális kérdések és válaszok után. — Tovább akarok lépni. A tökéletességre törekszem ezentúl.

— Helyes — mondta a Mester. — A legutóbbi könyvedben, mind tartalmában, mind pedig formájában, biztató jeleit láttam ennek a törekvésednek. Filozofikus mélységű gondolatiságával, és vele összhangban emelkedett stílusával, veretes, gazdag nyelvezetével megfelelő nyersanyag lehet egy tökéletes írásműhöz. Ha jól emlékszem, nagyjából háromszáz oldalas. Rövidítsd le, sűrítsd bele száz oldalba, és hozd el nekem, mondjuk egy év múlva. Úgy gondolom, ennyi idő alatt elkészülsz vele.

Így is történt. Egy év múlva az író átadta a Mesternek a könyv százoldalas változatát, és miután az elolvasta, újból találkoztak.

— Nagyszerű! — mondta a Mester. — Jó úton haladsz a tökéletesség felé. Most rövidítsd tovább, sűrítsd bele tíz oldalba. Úgy gondolom, három év alatt elkészülsz vele.

Így is történt. Három év múlva az író átadta a Mesternek a tízoldalas írást, és miután az elolvasta, újból találkoztak.

— Nagyszerű! — mondta a Mester. — A legjobb úton haladsz. Látom, tisztában vagy vele, hogy minél inkább közelít egy írásmű a tökéletességhez, annál kisebb a terjedelme, ugyanakkor annál nagyobb a holdudvara, vagyis annál gazdagabb másod-, harmad- és sokadlagos jelentéstartalmában, egyre nehezebb megfogalmazni, hogy miről szól tulajdonképpen, annyira sokrétű és szerteágazó, szövevényes az üzenete. Most rövidítsd tovább, sűrítsd bele egyetlen oldalba. Úgy gondolom, öt év alatt elkészülsz vele.

Így is történt. Öt év múlva az író átadta a Mesternek egyetlen oldalba sűrített írását, Holdudvar címmel. A Mester ágyban feküdt, nagy betegen. Nehezére esett a beszéd.

— Nagyszerű! — mondta fáradt hangon, miután elolvasta. — Eljutottál a tökéletességhez. Gyönyörűség olvasni az írást, és lehetetlen megfogalmazni, hogy miről szól, mert mindenről szól, amiről az emberi lét szólhat. Az Alef jut eszembe róla, a varázsgömb, amelyben benne látható a világmindenség, egyidejűleg valamennyi

történéssel*. Valaki más, ugyanígy a tökéletesség szándékától vezérelve, akár a világ egészen más pontján, végül ugyanezt a szöveget alkotta volna meg a maga nyelvén. Mágikus szöveg: ha bárki memorizálni próbálná, éppúgy kudarcot vallana, mint egy több száz oldalas könyv memorizálásával. A cím azonban fölösleges, mert nevesíti az írást, amivel pedig kiemeli az egyediségét az egyetemességgel szemben, vagyis egy bizonyos értelemben profanizálja. Fontos, hogy akik esetleg olvasni fogják, csak körülményesen tudjanak hivatkozni rá, mint valami szakrális, misztikus dologra.

Egy kis szünetet tartott, annyira kimerítette a beszéd.

— Ne add hozzá a nevedet se — folytatta aztán —, rendkívüli teljesítmény ez egy földi halandótól, valóságos csoda. Maradjon rejtély az utókor számára, hogy kinek az alkotása, mert valójában egyetlen alkotás, az ember kollektív tudásának egyfajta tárgyiasulása.

Megint szünetet tartott, miközben erőteljesen köhintett néhányat.

— A város könyvtárának egy félreeső zugában, a porlepte, olvasásra nemigen méltatott könyvek állványának legalsó polcán, két vaskos, régi enciklopédia közé rejtve találsz egy vékony, bőrből készült irattartót. Abban helyezd el. Most pedig hagyj magamra, pihenésre van szükségem.

Azzal elbocsátotta.

Az író másnap elment a könyvtárba, és hamar meg is találta az irattartót. Egyetlen megsárgult papírlap volt benne. Döbbsen olvasta rajta a saját írását, alighanem szóról szóra, más valaki tollából, s tán évtizedekkel korábról. — Hát persze, a Mester! — kapott észbe végül. Visszatette az irattartót a helyére, benne az írással.

A sajátját tűzbe vetette, amint hazaért. Elhátározta, hogy felkeresi a Mestert, de valamiért mégse tudta rászánni magát. Alig pár nap múlva egy újságból értesült a haláláról.

Meglehetősen bohém életet élt attól fogva, sokat utazott szerte a világban, és soha többé nem esett a hiúságnak abba a csapdájába, hogy akár egy sort is írjon.

* Utalás Jorge Luis Borges *Az Alef* c. elbeszélésére.

Az egész civilizált világ adósa Magyarországnak az ő múltjáért

Híres emberek mondták a magyarokról

TH. ROOSEVELT (1858-1919), az Egyesült Államok elnöke, 1910-ben Magyarországon mondta:

„Az egész civilizált világ adósa Magyarországnak az ő múltjáért. Amidőn Amerika még Európa méhében leledzett, Magyarország gátolta meg a barbárok terjeszkedését, Magyarország őrizte a civilizált világ biztonságát. Nincs fényesebb történelem, mint a magyar nemzeté.”

„There is no more illustrious history than the history of the Magyar nation... The whole civilized world is indebted to Magyarland for its historic deeds.”

II. MURAD szultán (1404-1451)

„Aki elfoglalja Magyarországot, az ura az egész világnak.”

MARZIO GALEOTTO (1427-1497) és ANTONIO BONFINI (1425-1502) olasz humanisták:

„Európa népei mind irigylik a magyaroktól a Kárpát-medence területét, az itt lévő gazdagságot, ezért gyűlölet veszi őket körbe. Magyarországon a leggazdagabb a föld, bő a hal-áldás, nagy mennyiségű a kenyérgabona, a bor pedig kiváló.”

A Német-Római császár kancellárja írja 1444-ben:

„Nagy hatalma van Magyarországnak és nagy az ereje, de ahhoz, hogy a törököt Európából kiűzhessék, sokkal nagyobbra lenne szükség.”

CHARLES-LOUIS MONTESQIEU (1689-1755), francia filozófus:

„A magyar híres szabadságszeretetről, nemes és nagylelkű jelleméről, hősi bátorságáról. Vendégszeretetének legendás híre van.”

GRIM JAKOB (1785-1863) az első német tudományos nyelvtan megalkotója:

„A magyar nyelv logikus és tökéletes felépítése felülmúl minden más nyelvet.”

„The Hungarian language is logical, has a perfect structure and surpasses every other language.”

„Die ungarische Sprache ist logisch, vollkommen, ihr Aufbau übertrifft jede andere Sprache.”

Sir BOWRING JOHN (1792-1872)

„A magyar nyelv messze magasan áll, magában. Egészen sajátos módon fejlődött, és szerkezetének kialakulása olyan időkre nyúlik vissza, amikor a legtöbb európai nyelv még nem is létezett. Önmagában, következetesen és szilárdan fejlődött nyelv, amelyben logika van, sőt matézis, erő, a hangzatok minden hajlékonyságával és alakíthatóságával. E nyelv a nemzeti önállóság, a szellemi függetlenség legrégebb és legfényesebb emléke... A magyar nyelv eredetisége még ennél is csodálatosabb tünemény! Aki megfejti, isteni titkot boncolgat, annak is az első tételét...”

„The Hungarian language goes far back. It developed in a very peculiar manner and its structure reaches back to times when most of the now spoken European languages did not even exist. It is a language which developed steadily and firmly in itself, and in which there are logic and mathematics with the adaptability and malleability of strength and chords. The Englishman should be proud that his language indicates an epic of human history. One can show forth its origin; and all layers can be distinguished in it, which gathered together during contacts with different nations. Whereas the Hungarian language is like a rubble-stone, consisting of only one piece, on which the storms of time left not a scratch. It's not a calendar that adjusts to the changes of the ages. It needs no one, it doesn't borrow, does no huckstering, and doesn't give or take from anyone. This language is the oldest and most glorious

monument of national sovereignty and mental independence. What scholars cannot solve, they ignore. In philology it's the same way as in archeology. The floors of the old Egyptian temples, which were made out of only one rock, can't be explained. No one knows where they came from, or from which mountain the wondrous mass was taken. How they were transported and lifted to the top of the temples. The genuineness of the Hungarian language is a phenomenon much more wondrous than this."

VICTOR HUGO (1802-1885) francia költő, író:

„Magyarország a hősök nemzete, Németország az erényt, Franciaország a szabadságot, Olaszország a dicsőséget képviseli a nemzetek sorában. Magyarország a hősiesség megtestesülése. ...Magyarország nem halt meg és nem halhat meg. Ez a kiváló nemzet majd kitör sírjából ahová az önkény fektette.”

„Hungary is the Nation of heroes, Germany represents virtue, France represents liberty, Italy represents glory among the nations of the world. Hungary is the incarnation of valour”

SAINT RENÉ TAILLANDIER (1817-1879) francia író, kritikus:

„A magyar nemzet nem pusztulhat el, s ha sírba tennék is, előbb-utóbb fel fog támadni.”

N. ERBERSBERG (1840):

„Olyan a magyar nyelv szerkezete, mintha nyelvészek gyülekezete alkotta volna, hogy meglegyen benne minden szabályosság, tömörség, összhang és világosság, és emellett szorgosan került minden közönséget, kiejtésbeli nehézséget és szabálytalanságot.”

„The structure of the Hungarian language is such that it appears that linguists could have created it with the purpose of incorporating in it every rule, conciseness, melody and clarity and besides all this it avoided any commonness, difficulty in pronunciation and irregularities.”

„Die Struktur des Ungarischen erscheint mir so, als sei sie von einer Versammlung von Linguisten entwickelt worden, damit die Sprache alles Wichtige enthalte — Regelmäßigkeit, Dichte, Klarheit und Harmonie.”

FRENCESCO FORGIONE (1887-1968) olasz kapucinus szerzetes:

„Magyarország egy olyan kalitka, amelyből egyszer még egy gyönyörű madár fog kirepülni. Sok szenvedés vár még rájuk, de egész Európában páratlan dicsőségben lesz részük. Irigylem a magyarokat, mert általuk nagy boldogság árad majd az emberiségre. Kevés nemzetnek van olyan nagyhatalmú őrangyala, mint a magyaroknak és bizony helyes lenne erősebben kérniük hathatós oltalmát országukra!”

GEORGE BERNARD SHAW (1856-1950) angol író:

„Őszintén mondom, az anyanyelvemen nagyon sokszor képtelen vagyok érzéseimet és gondolataimat teljes pontossággal visszaadni. A mi nyelvünk gazdag, nagy és praktikus, de viszonylag fiatal... Bátran kijelenthetem, hogy miután évekig tanulmányoztam a magyar nyelvet, meggyőződésemmé vált: ha a magyar lett volna az anyanyelvem, az életművem sokkal értékesebb lehetett volna.”

„After studying the Hungarian language for years, I can confidently conclude that had Hungarian been my mother tongue, it would have been more precious. Simply because through this extraordinary, ancient and powerful language it is possible to precisely describe the tiniest differences and the most secretive tremors of emotions.”

ALBERT CAMUS (1913-1960) francia nobeldíjas író – Párizs, 1957 októbere:

„...A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvnunk kell minden cseppjét. ...A szabadság mai évfordulóján szívemből kívánom, hogy a magyar nép néma ellenállása megma-

radjon, erősödjön és a mindenünnen támadó kiáltásaink visszhangjával, elérje a nemzetközi közvélemény egyhangú bojkottját az elnyomókkal szemben. ...A legázolt bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaró nyugati társadalom, sok magyar vérnek kellett elhullnia — s ez a vér-folyam most már alvad az emlékezetben.”

„...The Hungarian blood is such a treasure of Europe and freedom, that we must save every drop of it. ...Upon this anniversary of liberty I wish with all my heart, that the silent resistance of the Hungarian people would carry on, strengthen itself, so that as an echo of a cry coming from all directions, would achieve in world opinion a boycott against the aggressors. And even if this world opinion is too weak and selfish to bring justice to this martyr nation, if our voice is too weak, I wish that the Hungarian resistance would hold out until the conter-revolutionary regimes of the East crumbles beneath the weight of their own lies and contradictions. ...The conquered and bound Hungary has done more for freedom than any other nation in these past 20 years. For this historical lesson to be heard by the blind and deaf West, much Hungarian blood had to be spilled — and this torrent of blood is now drying up in the memory of the public.”

ISMAIL GALAAL (1914-1980) szomál költő:

„Kelet-Afrika pusztáin tevekaravánok tábortüzeinél a magyar szabadságharcról énekelnek olyan törzsek is, melyek Európáról sem igen hallottak.”

„In the deserts of East Africa, by the camp-fires of camel-caravans, some tribes (who have heardly even heard of Europe), sing with reverence songs of the Hungarian revolution.

ISAAC ASIMOV (1920-1992) sci-fi író:

„Az a szóbeszéd járja Amerikában, hogy két intelligens faj létezik a földön: emberek és magyarok.”

„A persistent rumor has circulates in the USA: There are two intelligent races living on the surface of planet Earth: the standard people and the hungarians”

HELMUT KOHL német konzervatív politikus, kancellár 1982-1998-ig:

„A legnagyobb csapást a nemzetközi kommunizmusra a magyarok mérték és a berlini falból az első követ a magyar hősiesség ütötte ki.”

„Hungary was where the first stone was removed from the Berlin Wall.”

KRANTZ S. GROVER (1931-2002) amerikai antropológus:

„A magyarországi magyar nyelv ősisége ugyanilyen meglepő lehet... átmeneti kőkori nyelvnek tartom, mely megelőzi az újkőkorszak kezdetét... a magyar az összes helyben maradó európai nyelvek közül gyakorlatilag legrégebb...”

„The dating of the ancient hungarian language is very surprising. I personally think that this is the original language from the stone age and it has predates even the start of the neolitis age languages... clearly, from all of the presently known languages the hungarian is the most ancient.”

HANS KUITERT – De Telegraaf (2001):

„A nacionalizmus gyakran ellenérzést vált ki a világban: másokkal szembeni felsőbbrendűség érzését sejteti s olyan kellemetlen nevek kapcsolódnak hozzá, mint Hitleré, Milosevicsé és — néhány palesztin számára — Sharoné. A magyar nacionalizmus azonban más természetű, veszélytelen jelenség. A magyar nacionalizmus ugyanis a Marsról jön.

A Marsról, a nap negyedik bolygójáról, ahová a NASA áprilisban kutató szondát indított, noha kutatás végett elég lett volna egy Concordot küldeni Budapestre. Hisz Magyarország a Földre szállt Mars s a magyarok olyanok, mintha földöntúli elmék lennének: virtuózok a számítástechniká-

ban, briliáns tudósok, akik Nobel-díjakat nyertek, kiváló matematikusok. Egyszóval ha igaz a mese — az emberiség krémje.”

„Nationalism is often seen with disapproval in the world: it implies superiority of a certain people with regards to others, and such unpleasant names are associated with it like Hitler’s, Milošević’s — and to certain Palestinians — Sharon’s. Hungarian nationalism however is of a totally different nature, a harmless phenomenon. Hungarian nationalism obviously came from Mars. From Mars, the fourth planet of our Solar system, where NASA launched a probe in April, although I believe it would have been easier to send a Concorde-jet to Budapest. For Hungary is like Mars on Earth, and Hungarians are as if they were Martian: they are leading minds in computer technology, brilliant scientists who win Nobel Prizes, outstanding mathematicians. So if the story is true — they are the *crem de la creme* of humanity.”

NICHOLAS LEZARD – The Guardian (2004):

„A magyarok tulajdonképpen nem is földi lények, hanem egy szuper-intelligens földönkívüli-faj, amelynek sikerült egybeolvadnia az emberiséggel, s csak műveik zsenialitása és nyelvük teljes értetlensége árulja el őket.”

„Hungarians are not actually native earthlings, but a super-intelligent extra-terrestrial race which has managed to blend in with humanity, only giving themselves away by the genius of their works and the absolute impenetrability of their language.”

ARNALDO DANTE MARIANACCI, az Olasz Kultúrintézet igazgatója (2006):

„...a magyar nyelv nem szorul senkire, nem kölcsönöz, nem üzletel, nem ad nem vesz el senkitől. Míg más országokban a nép formálja a nyelvet, addig itt a nyelv formálja a magyarokat. Azt hiszem, hogy a magyar nyelv a világörökség része is lehetne, mert tiszta nyelv. Semmilyen más nyelvnek nem sikerült tulajdonképpen behatolni és idegen kifejezéseket ráerőltetni...”

TANPAI RINPOCE a nepáli Fehér Király kolostor vezető lámája 2007-ben:

„Önök, magyarok elképzelni sem tudják, milyen büszkék lehetnek nemzetükre, magyarságukra. Mi biztosan tudjuk, hogy a világ szellemi, lelki és spirituális megújítása az Önök országából fog elindulni.”

JOACHIM MEISNER (1933-) bíboros, 2009. augusztus 20-án:

„Európának szüksége van Magyarországra, arra a szenvedésben, háborúban és szükségben megerősödött népre, amely soha nem hagyta magát legyőzni.”

BILL JAMIESON (1945-) – Scotland on Sunday (2012. január 15-én):

„...Nyugati nemzet régóta nem hozott létre ilyen feddhetetlen kulturális és szellemi tartalmú és lenyűgöző morális értékű dokumentumot. A 21. század erkölcsi sivatagában megdöbbentő lehet szembesülni a hagyományos értékek, hazafias hozzáállás és az igazi szabadság tiszteletének ilyen drágakövével. Nem csoda, hogy Brüsszel és Washington erőszakkal vissza akarják vonatni: olvassanak egy kis magyar történelmet, mielőtt ilyen hiábavaló próbálkozásba fognának.”

„...it is a long time since any western nation produced a document of such intellectual and cultural integrity, moral worth and wholly admirable quality. In the moral desert of 21st-century Europe, it is startling to find this gem of traditional values, patriotic assertion and respect for genuine freedom. Naturally, Brussels and Obama-occupied Washington are anxious to force its repeal: they should read some Hungarian history before embarking on such a futile confrontation.”

(Internet)

Petrin László

Ki is az a Mészáros Lőrinc? *

Bocsánat, nem kampányolni akarok, de az igazságtalanságot nehezen viselem.

Jó tudni, ki is az az ember, akit a baloldali kampányban ország-világ előtt kötéllel és/vagy börtönnel fenyegetnek. Egyetlen bűne, hogy Felcsút polgármestere, illetve földije Orbán Viktor-nak. Azért lenne jó sokakhoz eljuttatni ezt az írást, hogy világosabban lássanak azok is, akik nem látnak tisztán ebben az ügyben (sem).

Mészáros Lőrinc több mint húszéves tisztes vállalkozói múltra tekinthet vissza.

Apró lépésekkel fokozatosan és tudatosan építette fel vállalkozásait. Nem az állami vagyon lebontásával, nem rabló privatizációval szerezte meg első millióit, hanem szorgalmával és kétkezi munkájával, ellentétbe a Zuschlag-féle fehérgalléros bűnözőkkel. Az sem elhanyagolható, hogy jelenleg hatszáz embernek, ezzel együtt hatszáz családnak biztosít tisztes és tartós megélhetést.

Nem a balliberális oldalon divatos úgynevezett "tanácsadó" cégeket üzemeltet, amelyek ugyan jól jövedelmező, de improduktív ügyeskedő tevékenységéhez a tulajdonoson és családján, esetleg néhány alkalmazotton kívül nem szükségeltetik több száz dolgozó kéz. Nem él hivalkodóan, nem visel milliós értékű karórát, mint Kóka János annak idején, és helikopterre sem vágyik. Még ellenségei sem tudják azzal vádolni, hogy kicsapongó életet folytatna, családcentrikus családfőnek ismerik. Családi háza nem kacsalábon forgó kastély, nem luxus negyedben lakik, és Gyur-

csánnyal ellentétben erőszakkal sem lehetne másoktól elkönfiskált "apró" villába költöztetni. Vagyona és vállalkozása akkor is növekedett, amikor a nyolc évig tartó balliberális kormányzati ámokfutás alatt a hivatalos szervek és az adóhatóság mindent elkövettek, hogy ellehetetlenítsék. Ebben az időszakban többször is vagyonosodási vizsgálatot rendeltek el vele szemben, de egyetlen esetben sem marasztalták el, Keller László közpénzügyi államtitkár legnagyobb szomorúságára.

Mint a település volt jegyzője, tudom, szerénysége tiltja, hogy önmagát előtérbe tolja, és önmagának reklámot csináljon, irigyei, ellenfelei viszont szeretik agyonhallgatni szociális érzékenységét. Mészáros Lőrinc az elődeivel ellentétben társadalmi megbízatású polgármester, így minden évben többmilliós nagyságrendű költségvetésű tételt spórol meg az önkormányzatnak. Amit tiszteletdíjként kap, azt teljes egészében szétosztja a rászorulóknak között. Jegyzőként nemegyszer voltam annak is tanúja, hogy a fogadóóráján a hozzá forduló bajban lévőket a saját vagyonából segítette ki.

Az mára már megszokottá vált, hogy évről évre a téli időszakban több száz mázsa tűzifát oszt szét a rászorulóknak között, több tonna burgonyát juttat a nehéz sorban élőknek. A település közintézményeinek a felújítása is a nevéhez fűződik. Alig van olyan esztendő, hogy esetenként több tíz millió forintot ne áldozna az önkormányzati épületek renoválására. Az orvosi rendelő és könyvtár teljes külső felújításának költségeit is ő állta. Korábban az óvoda épületének bővítése és felújítása során oroszlánrészt vállalt a költségekből. A most elkészült új faluház megépítéséhez is jelentős összeggel járult hozzá. Ezek után tűrje el a jobb oldal szó nélkül a láthatóan erőszakos, hazug és gátlástalan baloldal választási kampányának minden mocskát? (.....)

(Internet)

* Köszönjük Somosi Zsuzsának a tájékoztató levelet. (Szerk.)

Szathmáry-Király Hanna
Levél Ománból, Szindbád földjéről

Ománi táj egy oázissal

A legenda szerint a híres hajós, aki behajózta Indiát és a Távolskeletet, Omán déli részéről, Dhofarból származott. Sok történet fűződik alakja köré, gyermekvilágunk és az 1001 éjszaka csodálatos meséi...

Az Arab félsziget ősidők óta lakott volt; már több mint 1 millió évvel ezelőtt otthont adott a Homo erectus-nak, Dhofar és Al Wusta vidékén. A Homosapiens nyomai „csak” 100 000 év óta követhetőek. Ománban 9600 éves tűzhelymaradványokat, és eszközöket — nyílhegyet, csont horgot — találtak Ras al Hamra környékén. Az Emirátusban modern módszerekkel a legkülönbözőbb helyeken azonosítanak be településeket, régen homok borította városokat, karavánutakat, melyek ma már nem léteznek.

Valószínűleg a tájékról alkotott képünk teljesen meg fog változni az újkori archeológia tükrében. Különböző sziklarajzok adnak hírt az Arab félsziget állatairól, s egy különleges sziklarajzon jól felismerhető egy hajó. Archeológusok szerint 4500 éves lehetett az a „vörös hajó” melynek maradványait Rash Al Jinzben fedeztek fel.

Valószínűleg a hajózás sokkal régebbi, mint amire hajómaradványokból következtethetünk. Fűszereket, lazul és más köveket, elefántcsontot, aranyat, rabszolgákat és még sok mindent szállítottak tengeren, majd a karavánokkal szárazföldön. Az omániak több ezer éve hajózták a körülöttük lévő vizeket — jól ismerve az évszakok, az időjárás, a monszunok, a szelek törvényeit és a csillagok járását.

Valahol egy filmen láttam egy szerény kötélből és famerevítőkből álló kis szerkezetet, melyet jól beállítva felhasználtak, hogy a csillagok járása után tájékozódjanak. (Ez jóval az asztrolábium előtt volt, mely arab találmány, és Ptolemaiosz is írt róla Alexandriában.)

Az archeológusok szerint a kereskedők eljutottak Mezopotámiába, az ősi mezopotámiai városba, Ur-ba és Urukba is. Ugyanolyan szürke, puha kőnek nevezett, zsírkő edényeket látunk a Muscat-i múzeumban, mint a Louvre mezopotámiai részlegében. Ezek geometriai vagy fonatos díszítéssel vannak ellátva. Krisztus előtt 3000-2500-ig sok kerámia edény is Ománba került

Mezopotámiából. Ezek mind a kölcsönös élénk kereskedésről mesélnek.

Különösen érdekesek a méhkaptár alakú temetkezési helyek. Szépen kifaragott kövekből vannak kirakva, jellegzetes háromszögű a nyílásuk. Az utóbbi századokban kirabolták a sírkamrákat, de vannak olyanok, ahol még találhatóak eredeti tárgyak. Unesco által védett archaikus sírokról van szó, lehetséges, hogy idővel a leomlott kőfalakat is restaurálni is fogják.

A gyors ománi hajók eljutottak az indus menti Harappa és Mohenjo Daro-ba is. Utóbbi 5000 éves öntözési technikájával ejt minket ámulatba. Akkoriban a mai Bahrein Dilmun néven szerepelt.

Omán rézlelőhelyei miatt, Sohar-ban vagy a Masirah szigeteken komoly kereskedelmi tevékenységet folytatott számos szomszédjával. Különösen a régi főváros Nizwa környékén lévő kemencék hatalmas mennyiségű rezet dolgoztak fel. Egyes archeológiai felmérések szerint, a kiégett salak mennyisége azt mutatja, hogy akár 46-48000 tonna rezet is termelhettek. Ezeket az adatokat ománi útikalauzomból veszem, nekem ez a mennyiség túl soknak tűnik, de lehet. A kalauz Omán-t Magan néven említi az antik forrásokban. De érdekes módon Magan-nak nevezi a N. Smart: Atlas der Weltreligionen című munkájában a mai dél-perzsa Muscattal szembeni területeket is. Ezek valószínűleg Ománi fennhatóság alatt lehettek.

Omán a tömjénről híres, ezt már 4000-ben Krisztus előtt is, a keleti birodalmak vallási ceremóniáiban is felhasználták. Ománban, Szomáliában található az a Boswellia fajú fák, melyek törzsét, ha megsértik, gyanta könnyeket sírnak, gyanta vérüket hullatják. Omán a Krisztus előtti 1000 évben különösen tömjén termeléséből és kereskedelméből gazdagodott meg, a jemeni Katabán és Hadramaut királyságokkal együtt. Fáraók feliratai bizonyítják, hogy óriás mennyiségű tömjént szállítottak dél Egyiptomba, amit akkor Punt-nak hívtak. Gyógyításnál, balzsamozásnál is nagy szerepe volt ennek a csodálatos illatú anyagnak. A minden napi életben is használják, mint illatosító luxuscikket az omániak.

India is nagy tömjén átevő volt. A görög jósdák szintén nagy fogyasztók voltak, a füst sűrű homályában nyilatkoztatták ki például Delphiben kétértelmű jóslataikat. De a rómaiak, pl. Néró is

szerette a finom illatot, nagy mennyiségben használták a tömjént. A megkeményedett kis gyanta kavicsok kábítóan finom szagot adnak ki parázsra helyezve, s amellett tisztítják a levegőt. Katolikus templomokban a szertartásoknál használják.

Amikor a jemeni Márib városban a nagy gát átszakadt, a jemeni Azd törzs vezetőjével tömegesen elhagyta otthonát és Ománban telepedett le. Ezek az emberek az omániakkal együtt harcoltak később a perzsa Szasszanida uralkodók ellen s kivívták függetlenségüket.

Ugyanarról a Szasszanida uralkodókról és stílusról van szó, mely magyar népművészeti motívumainkat befolyásolta, közelükben éltünk s kimutathatóan közép ázsiai vándorlásainkkor épültek be ezek az elemek népművészetünkbe.

Kezemben tartom Huszka József könyvét, A magyar turáni ornamentika története című kötetet, s nézem az ismerős motívumokat. Hasonló motívumokat fedezek fel az ománi művészetben is. Az olvasó ne gondolja, hogy most mindjárt azt a következtetést vonom le, hogy testvér népek vagyunk. Nem vagyunk azok, de a Szasszanida művészet hatott a magyar népművészetre, Indiának szkíta uralkodói is voltak, tehát hasonló források, divat áramlatok hatásának voltak a délarabok is kitéve. Egyik múzeum vitrinjében fémdíszítésű leány főköttöt láttam, shabkah elnevezést viselt. Közép Ázsiában, Buhara vidékén hordanak hasonló „sapkát” a lányok, valószínű egy töről fakad a magyar és az ománi szó.

A hagyományok szerint az öntözést illetve a hegyekből lezúduló víz ésszerű vezetését az úgynevezett FALAJ szisztémával, a perzsáktól tanulták az arabok. Rendkívül ügyesen, megfelelő sebességgel kell vezetni a csatornában a vizet; ha túl gyors, hamar lezúdul, ha nagyon lassú, nincs lendülete, álló vízzé lesz, és nem jut el a mellékágakba. Szigorú törvények szabják meg, hová, meddig folyhat a víz, a vízfelügyelő nagy becsben áll falujában.

Valahol olvastam; Omán nagy birodalmak felvirágzását és bukását látta, de végül is mindig kivívta szabadságát. Történelme nagyon küzdelmes. Rómaiakkal csatáztak, a portugálok 1507-től 1650-ig uralták, franciák, angolok próbálták meghódítani, de végül is megtartotta vagy visszavette ez a maroknyi nép a szabadságát. Az Al-Busaid dinasztia alatt több megszállást megélt az omá-

niak. A 18. században a legnagyobb kereskedelmi központ volt Muscat. Hajóik Afrika legkülönbözőbb helyeire eljutottak, Zanzibár gyarmatuk volt. A békés és háborús idők váltották egymást Omán történelmében, a tartós béke nagyon ritka volt. A közel-kelet államainak problémája, hogy gyakran nem elég stabilak. Különösen, ha a hatalom megöröklése nincs pontosan előre leszögezve és rivalitás keletkezhet a különböző törzsek között.

A teljesen elmaradott ország 1970. óta a béke és a prosperitás útján halad. Ekkor vette át Qaboos bin Said apjától a hatalmat. A szultán 1940-ben született a dél ománi Salalában. 17 évesen a híres angol katonai iskola, Sandhurst patinás, vörös téglás falai között kapott kiképzést. A Brit birodalom elit katonatiszti kiképzőjében tökéletes angolság elsajátítása mellett az európai hercegek, a jordán, a brunei trónörökös, és más előkelőségek között életre szóló barátságok szövődtek. Az ifjú trónörökös Németországban is élt, s annyira megszerette Garmisch-Partenkirchent, hogy 3 palotája is van ott. Sajnos az elmúlt évben súlyos beteg lett, s emiatt Németországban kezelte magát. Mikor apja helyére lépett, első tette a rabszolgaság megszüntetése volt.

Muscatnak eredetileg 6 kilométeres betonútja volt, mikor Qaboos trónra lépett, így Ő azonnal utakat építtetett, évről évre, ma már több ezer kilométer többsávos autóútjuk van. Vívezeték, villany, orvosi ellátás, kórházak, iskolák építésével átvezette a 21. századba az országot. De a tradícióra nagyon ügyel. Muscatban gyönyörű nagy mecsetet, figyelemre méltó múzeumokat, operaházat építettek. A várakat szorgos munkával egymás után restaurálják. Nizwa, Jabrin, Bahla, Nakhl régi fényében látogatható. A berendezés még nem teljes a múzeumokban, nagyon kevés tárgyi emléküik van, — mert kevesen voltak. Szép fémtárgyaik vannak. Híres az ománi görbe tőr, a handzsár. Ékszereik indiai, perzsa, afgán művészeti áramlatok befolyása alatt állnak, miként a női ruházat is főleg indiai anyagokból áll, délen afrikai pamut kendőket hordanak. A férfiak palyolatfehér földig érő ingükhöz színes hímzett sapkát viselnek, tiszták, ápoltak. Az ománi nők tarka holmikát hordanak, az emirátusbeliak talpig feketében, szemüket szabadon hagyva teljesen lefátyolozva járnak. Vajon mit gondolnak ezek a strandon

sétáló párok, mikor az európai turistákat napozni látják, s a nőket pár négyzetcentiméteres bikini-ben ?

Handzsár, hagyományos ománi tőr a tokjában (Internet)

1970-ig nagyon magas volt az analfabétizmus. Most kevés analfabéta van, kötelező az iskola, a lányoknak is.

Ma már 74 re ment fel az omaniak várható életkora, hála a csökkenő gyermekhalandóságnak. Akár csak Magyarország, nagyon pártfogolják a családokat... A sorok írója nem tagadja, hogy csodálója a Szultánnak. Persze az olaj és a hatalmas földgáz készletek nélkül nem lehetett volna ezt a nagy, de kevésbé lakott országot így felvirágoztatni. A 4,5 millió lakosból kb. 2,5 millió az ománi, a többi indiai, indonéziai, Pakisztáni, európai, stb.

Az omániak nagyon toleránsak, hindu szentély és 4 keresztény templom is van Muscatban. Ez egyedülálló az Arab félszigeten, tudtommal az emirátusban semmilyen más vallást nem lehet nyilvánosan gyakorolni. Az omániak az iszlám valóban toleráns ágához tartoznak. Felejthetetlen marad számomra Muscat, különleges fekete szikla hegyeivel, szép kikötőivel, a vízen ringatózó régi fa hajóival, melyekkel turistákat visznek sétahajózásra. Szeretném remélni, hogy a modern élet minden kellemességét-komfortját átvéve sikerül megőrizniük identitásukat, csodálatos érintetlen természeti szépségeiket, gazdag hagyományaikat.

IN MEMORIAM

Dr. Tóth Zoltán József

Várpalota, 1967. január 29. – 2018. január 28.

Megrendülten Tudatjuk, hogy 51-évesen Dr. Tóth Zoltán József alkotmányjogász jogtörténész, politológus, egyetemi oktató, szakíró, a második Orbán-kormány Honvédelmi Minisztériumának egykori helyettes államtitkára megtért a teremtő atyához. Halála, amely hirtelen és váratlan volt, súlyos vesztesége a Magyar Nemzetnek, azoknak, akik a Szent Korona Tanban, annak eszmeiségében, a történeti alkotmányban hittek és látták-látják, tudják a Magyar Nemzet megmaradását és jövőjét.

Családja

Nős, felesége dr. Tóthné dr. Kis Brigitta
Gyermekei: István (2003), Julianna (2006)
Benedek (2010), és Attila (2012)

Végzettség:

- 1992. ELTE Állam- és Jogtudományi Kar – jogász
- 1993. Bólyai János Katonai Műszaki Főiskola – főhadnagy
- 1994. ELTE Állam- és Jogtudományi Kar – politológus
- 1997. Igazságügyi Minisztérium Jogi Szakvizsgabizottság – Jogi szakvizsga: polgár jog, büntető jog, közigazgatási és munkajog, társadalom-biztosítás
- 2006. Miskolci Egyetem – PhD Állam és jogtudományok

Munkahely:

- 1985. – Budapesti 37. számú Ügyvédi Iroda – Ügyvéd, tag
- 1993-1997. Határon Túli Magyarok Hivatala – Jogász, elemző
- 1997. – Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog és Államtudományi Kar – Oktató,
2009: címzetes egyetemi docens
- 1997-1998. Radványi-Sánta-Fejes és Társai Ügyvédi Iroda – Ügyvéd, tag
- 1998-2007. Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma – Főosztályvezető-helyettes
- 2007. – Nyugat Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar – oktató, egyetemi docens
- 2010-2011. Honvédelmi Minisztérium – Helyettes államtitkár
- 2011-2012. Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium – Közigazgatási tanácsadó

Tudományos publikációk, kutatások:

- Igazság és történelem. Molnár Tamás gondolatainak összegzése. 2000.
- Munkavállalói és munkáltatói érdekegyeztetések. 2002.
- Megmaradásunk alkotmánya. 2007.
- Magyar közjogi hagyományok és nemzeti öntudat a 19. század végétől napjainkig. 2007, 2008.

Összességében 87 könyv, könyvrészlet, tanulmány, cikk és interjú

IN MEMORIAM

Tóth Vincze László

Elhunyt: Budapest. 2017. X. 4-én 76 évesen

A Miskolci Bölcsész Egyesület budapesti tagozatának temetésén Varga Lászlóné képviselte intézményünket és ő mondott búcsú beszédet.

*Ne jöjj el sírva síromig,
Nem fekszem itt, nem alszom itt;
Ezer fúvó szélben lakom,
Gyémánt vagyok fénylő havon,
Érő kalászon nyári napfény,
Szelíd esőcske őszi estén,
Ott vagyok a reggeli csendben,
A könnyed napi sietségben,
Fejed fölött körző madár,
Csillagfény sötét éjszakán.
Nyíló virág szirma vagyok,
Néma csendben nálad lakok,
A daloló madár vagyok,
S minden neked kedves dolog...
Síromnál sírva meg ne állj,
Nem vagyok ott, nincs is halál.*

Ide jöttünk, hogy elkísérjük Tóth Vincze László testvérünket, barátunkat az utolsó útjára, hogy tisztességben átadjuk őt az ÉGI SZERETŐ LELKEK KÖZÖSSÉGÉNEK.

Itt állunk mi, barátaid és magyar testvéreid, mint tanúk, Isten előtt, hogy fajtádat, magyarságodat becsülettel és hűséggel szolgáltad, amíg csak az Égi Hadúr magához nem rendelt végső számadásra. Bizalommal engedünk égi utadra, mert hisszük, hogy ott is, mint itt közöttünk emberi és magyar erényeid az elsők közé fognak állítani.

Itt állunk mindnyájan egy kissé döbbenet, egy kissé értetlenül az élet és halál emberi ésszel fel nem fogható misztériuma előtt. Az űrt, amit

magad után hagytál betölteni, az elvesztésed felett érzett fájdalmat elviselni, csak hitünkön keresztül tudjuk. Valljuk, ahogy Te is vallottad életedben, s ahogy a vérünkben testet öltött Jézus Urunk is tanította, amikor azt mondta, hogy legyen kinek-kinek a maga hite szerint — hogy a túlvilági élet is kinek-kinek a maga hite szerinti.

A Te hited a Magyar Hit volt! Mi őseinkkel együtt azt vallottuk és valljuk, hogy nincs mennyország és nincs pokol, nincs purgatórium és örök szenvedés, de nincs megsemmisülés sem!

Nincs bűnbocsánat és nincs ítélet, csak Egy mást Szerető Lelkek Közössége van, akik a földön is már egy célért és egy eszméért éltek és haltak.

Hisszük, hogy Te már ebben a közösségben vagy. Ott nincs többé emberi gonoszság, mert gonosztságot csak ott lehet elkövetni, ahol egymást nem tisztelik, nem szeretik. Ott nincs befurakodó ellenség, mert a léleknek nincs takaró köntöse, s csak tiszta lelkek kerülhetnek közétek. Ott apák, testvérek és ősök vesznek körül. Egy keserves, megpróbáltatásokkal teli több ezer év azon lelkeivel találkozol, akik ugyanúgy gondolkodtak és cselekedtek családjuk, népük, fajtájuk — a nagycsalád iránt, ahogy Te gondolkodtál, éreztél és cselekedtél. Ott együtt vagy azokkal, akik a Világ teremtése óta őrizték és adták apáról fiúra azt a Hitet, amelynek megtartására Istennek testet kellett öltetni, s amelyet a testet öltött Isten tanítása nyomán Te is újra megtaláltál. A Magyarok Istene, az Úr Jézus mondta: 'Aki hisz énbenem, az örök életet nyer!' A Te hiteden keresztül így egyesülsz a Magyarok Istenével, mert Te hittél benne.

Mi, további megpróbáltatásokra ítélt testvéreid azt kérjük Tőled, vállalj a követ szerepét és mondd el őseinknek, hogy nem vagyunk méltatlan utódok, hogy mi folytatjuk azt, amit ők nem

IN MEMORIAM

tudtak itt befejezni és híven vállaljuk hagyományunk fenntartását, továbbvitelét, amit tőlük örököltünk. Önfeláldozó munkával igyekszünk kiérdemelni, hogy majdan minket is maguk közé fogadjanak, mint méltó utódokat és majdan együtt örvezzhessünk velük a tiszta ősök tiszta lelki közösségében, Veled is Testvér!

Nem búcsúzunk, hanem kérünk, maradj tovább is velünk és segíts!

*Jézus életem, erőm, békém.
Jézus társam, örömöm.
Benned bízom, Te vagy az út.
Már nincs mit félnem, mert bennem élsz,
Már nincs mit félnem, mert bennem élsz!*

Nyugodj Békében Laci!

*Erdő mellett estvéledtem
Subám fejem alá tettem.
Összetettem két kezemet
Úgy kértem jó Istenemet.*

*Én Istenem rendelj szállást
Már meguntam a járkálást.
A járkálást, a bujdosást
Az idegen földön lakást.*

*Adjon Isten jó éjszakát
Küldje hozzám Szent Angyalát.
Bátorítsa szívünk álmát
Adjon Isten jó éjszakát.*

Adjon Isten jó éjszakát.

(sírba tételkor kíséző ének)

IN MEMORIAM

Dr. Horváth István

Káptalanfa, 1938. május 1. – 2018. május 6.

*Köszönjük neked Uram, hogy ő a miénk volt,
és az is marad, mert aki szerettei szívében él,
az nem hal meg, csak távol van.
(Szent Ágoston)*

Dr. Horváth István biológus, a MTA doktora, a Magyar Műveltség díj valamint a Budapestért díj kitüntetettje, a Szent László Lovagrend lovagja, a Dermatológiai és Mikrobiológiai Társaság tagja, az OBNI TIT labor vezetője, a WHO-CDC elismert kutatója, a kínai non-invazív orvostársaság tagja, az érelmeszesedés elleni immunizálás feltalálója.

*Amikor egy valódi géniusz születik e világra,
azt a legbiztosabban az jelzi, hogy minden ostoba
szövetségbe gyűlik ellene. (Jonathan Swift)*

Igen. A zseniálisan gondolkodó tudós, hittel és szeretettel a másik ember felé forduló Dr. Horváth István orvosbiológus minden talentumát a hazájának szolgálatába szeretne volna helyezni elismerésre méltó adottságaival, szorgalmával, szakmai elismertségét alátámasztó tudományos tisztségeinek bel- és külföldi sorával, mégse a Nobel-díjasok számát szaporította. A választott idézettel utalni kívánok a vázlatos életrajzi tények mögötti tartalomra, amely lehet részben szubjektív és lehet mélységesen valóságos. A „ki tudja miért” gáncsoskodók összefogása lehetetlenítette el élete legfontosabb találmányának bizonyítási lehetőségét, és a nemzet egészségi, gazdasági felemelkedésének legalizált megsegítését. Sok-sok ezer bel- és külföldi tisztelőjének nevében ezzel az írással szeretném elhelyezni emlékezetünkben élő alakja köré a lelkek virágainak soha el nem hervadó koszorúját.

Dr. Horváth István Veszprém megye kicsi falujában Káptalanfán született 1938. május 1-én. Gyerekkorát ott élte vidáman. A szülői házban

mindenkinek megvolt a maga feladata, így négy-éves korában már őt is munkára szoktatták. Első dolga a libapásztorkodás volt, később aratni járt és középiskolás korában cséplőgép mellett kereste meg a következő tanév iskolai költségeit. Az általános iskola elvégzése után a pápai tanítóképzőbe jelentkezett 1952-ben. Tanár szeretett volna lenni. A beszolgáltatások idején, a parasztságot megnyomorító években nehéz anyagi körülmények között szűkölködve, családi összefogással és kitűnő tanulóként kiérdemelve, mégis a csodával határos módon tanulhatott Pápán. Társai Zseninek csúfolták, mert minden matek feladatot meg tudott oldani, és kiváló fogalmazási, előadói készségével az élen járt. A pápai évek életre szóló barátságot, tudás iránti igényességet, hazához kötődő hűséget oltottak belé. Egy évig dolgozott tanítóként Mihályfán, majd 1957-ben felvételt nyert az ELTE Természettudományi Karának biológia-földrajz szakára. Az egyetem elvégzése után a Származás és Örökléstani Intézetben dolgozott mikrobiológusként, közben rövid ideig a Fóti Gyermekvárosban tanított és biológia tankönyvet írt az általános iskolások részére. 1964-66-ban végzett genetikai kutatásaiban elért eredményeivel 1966-ban érdemelte meg a MTA aspiránsi ösztöndíját. Ekkortól kezdve a középiskolai tanári állásától megvált és az Országos Bőr- és Nemikórtani Intézet tudományos munkatársa, majd vezetője lett, ahol a mikrobiális genetika, majd immunológia területén tevékenykedett egészen nyugdíjazásáig (2004-ig). Kutatásainak egyik eredménye az is, hogy a biológiában új mikrobát fedezett fel, és az ő nevét őrzi a szakszerűen leírt „Treponema le-

poris”. Feladata a patogén treponémák in vitro tenyésztése és a szifilisz megbetegedések verifikációja (igazolása), valamint a többi sy diagnosztikával foglalkozó labor országos ellenőrzése volt. 1968-69-ben Moszkvában a Központi Venerológiai Intézet vendégkutatója volt, ahol a világon először neki sikerült lefényképeznie a szifilisz kórokozóját, majd később in vitro körülmények között tenyészteni. Ez olyan nagyjelentőségű volt, hogy 1972-ben, amikor életében először nyugat-európai immunológiai kongresszuson erről beszámolt, két külföldi meghívást is kapott. Rutinmunkájával elérte, hogy számos abortuszra ítélt gyermek életét meg lehetett menteni, mert a BAP jelenségnél kizárta a szifilisz fertőzöttség milyenségét. Külföldi útjairól gazdag tapasztalatokkal tért haza, de a munkáját itthon nem folytathatta. Ez idő alatt írta meg kandidátusi disszertációját, és 1973-ban egyetemi doktorrá avatták, elnyerte a MTA kandidátusi fokozatát. 1974-75-ben a WHO (Világegészségügyi Szervezet) amerikai bázisintézetében az atlantai Center for Deasis Control laboratóriumaiban folytatta tudományos munkáját. 1986-ban a MTA doktora lett.

Kutatásainak eredményeit 154 publikáció őrzi angol, német, orosz, japán és főként magyar nyelven. Számos nemzetközi konferencia előadója volt rangos európai és más külföldi szakintézmények szervezésében. Évtizedeken át oktatott Budapesten az Orvostudományi Egyetemen és a Hajnal Imre Orvos-továbbképző Egyetemen. Több könyvfejezetet írt gyógyászati kézikönyvek, tankönyvek részére. A szerológiai kutatásait 1979-80-ban a pittsburghi egyetemen a Chlamydia elleni kutatással folytatta és Magyarországon elsőként közölte az eredményeket, a gyógyítás lehetőségét. Szakmai tevékenységének az elismeréseként az Európai Immunológiai Testület a tagjai közé választotta.

Szerológiai kutatásának fontos állomása, hogy a világon először ő fedezte fel az antikoleszterin antitestet (ACHA), a vér korábban ismeretlen alkotórészét, és tisztázta az érlelmeszesedés kialakulásában meghatározó szerepét. Felfedezését nem engedték publikálni, csak miután az amerikai tudósok közölték. Ez az eredménye a későbbi találmányának, az érlelmeszesedés elleni oltóanyagnak

a feltalálásához vezetett. A gyógyító vakcina kipróbálását gátolták. A „J for H” antigént Budapesten mutatta be 2004-ben és aranyéremmel díjazták, majd 2005-ben elvitte Genfbe és a Feltalálók Világkiállításán is aranyéremmel jutalmazták. A szabadalmi kérelmet 2003-ban nyújtotta be. A vakcina jelentőségéről, élettani hatásáról az utóbbi években előadásokat tartott itthon és külföldön. Kutatási eredményei közül az érlelmeszesedés gyógyítását tartotta a legfontosabbnak. Külföldi tisztségei: a New York-i Akadémia meghívott tagja, a Nemzetközi Orvosi Tudományos Akadémia (IMSA) tiszteletbeli tagja, a Kínai Non-invazív Orvosi Társaság tagja.

Közéleti szerepvállalásai közül: Budapest XII. ker. egészségügyi bizottságának a tagja; Törökbalint Szabadházi Hegy egyesület elnöke; Ordo Hungarie tagja. Társadalmi elismerésként a Széchenyi Társaság díját, és a Magyar Műveltség díjat vehette át.

Több újdonságot hozó találmánya van. A természet törvényeinek felismerésével több szabadalmat nyújtott be, amelyeknek egy része a természetgyógyászatban hasznosult. „A geotermikus energia mikrobiológiai hasznosítása” szabadalommal az anaerob mikrobák által termelt energia-hordozó gázok termelési lehetőségét mutatta be. Kidolgozta az ipari termékek anaerob mikrobás károsodásának elhárítására alkalmas eljárást csapágyak feketedése, környezet szennyeződése ellen. Új találmányt nyújtott be a környezetbarát „Lengőlamellás szél és vízkerék energiatermelése” alkalmazására. Feltalálta és szabadalmaztatta az „Antidekubitus ágyat”, amivel a dekubitus (felfekvés) otthoni környezetben is kiküszöbölhető, és amivel Brüsszelben az EUREKA világkiállításán ezüstérmét nyert, Budapesten pedig a Feltalálók Olimpiáján aranyéremmel jutalmazták. „A mesterséges vér” szabadalma az előállítás és ipari termelés módszerét írja le. Az évtizedeken át végzett szerológiai kutatás eredménye a „művér” megalkotása, aminek a szabadalmát 2005-ben kapta meg, és mai a moszkvai szabadalmi világkiállításán bronzérmét, a párizsi világkiállításán aranyérmét kapott. Itthon negligálták. Kidolgozta a természetes anyagokat tartalmazó por, pollen, atka ellen védelmet jelentő „Allergia stop” kenőcsöt, és egy másik, a pszo-

riázis kezelésére alkalmas kenőcsöt. Az „Órangyal pezsgőpor” az alkoholfogyasztás utáni másnapos-ságot enyhíti. Alkoholmentes bor előállítását szabadalmaztatta, amivel megőrzi a bor minden jó tulajdonságát, és magas flavonid tartalmával segíti az azt fogyasztók egészségét. Minden felfedezésével az volt a célja, hogy hungarikumként Magyarországot naggyá, gazdaggá, híresebbé lehessen tenni. Külföldi cégek, gyógyszergyárak képviselői ostromolták, hogy adja el a tudását, a gyártási titkot, de ő nem adta. Túrte az igaztalan támadásokat. Bízott abban, hogy elérje célját, és találmányaival hazáját segítheti.

„Munkáját úgy végezte, hogy sem a hitétől, sem a természettől nem szakadt el. Kicsiny szőlőjét még 79 évesen is egyedül gondozta, és közben jutott ideje a családjára, unokáira, minden barátjára. Rokonait és földijeit mind számon tartotta, minden alkalommal úgy ölelte át őket, mintha csak tegnap váltak volna el. Lelki gazdagságát versek idézésével és írásával juttatta kifejezésre. Kényszernyugdíjazása után sok-száz előadásával terjesztette tudását, tanította népét nem középiskolás fokon. Szerette a zenét, a közös éneklést, a festészetet, a természetet, de legjobban a gyerekeket.”

Hosszú éveken át, minden évben szilveszterkor a Budai hegyek egyik tisztásán rakta a fiával, barátokkal a tábortűzhöz a máglyát, amíg nótafás túravezető sógora összegyűjtötte és elvezette a tett színhelyére a régi és új ismerősöket, barátokat. Ölelő karokkal várt és személyesen köszöntött mindenkit, amíg belátható létszámban voltunk. Gyerekek, szülők, nagyszülők együtt érkeztek e családi ünnepnapra. Piknik alapon kerültek elő a sütögetni való húsok, szalonnák és a léleklelegítő hazai itókák, meg persze a lányok, asszonyok süteményei. A sok kisgyerek csivített, szaladgált, ugrándozott, miközben a felnőttek beszélgettek, ismerkedtek és nagyokat nevettek. Egy kitűzött, óriási nemzeti színű zászló jelezte, hogy aki ezt a társaságot keresi, az jó helyen jár. Határon túlról is érkeztek vidám magyarok, de az arra járó turisták közül is bekapcsolódtak sokan a szíves marasztalás hatására. Délre mindenki jól-

lakott, s a harangszó után elénekeltük mindannyian a himnuszot a tűz körül kört alkotva. Bár előtte is, de utána fakadt csak igazán népdalra, nótára a társaság, majd ki-ki kedve szerint tovább kirándult vagy hazament készülni az esti programra, az újévet köszöntő éjszakára. Azt hiszem, az eddig is jelképes déli harangszó többünk számára még nyomatékosabb jelentéstartalmat hordoz. Szilveszterkor mindenképp’.

Dr. Horváth István temetése 2018. május 25-én volt Káptalanfán. A templomban ravatalozták fel a koporsóját, amelynek két oldalán a Magyar Királyi Szent László Lovagrend tagjai álltak díszsorfalat. Búcsúiratuk zárógondolatait idézem: Vállalta az emberek öngyógyítása (önrendelkezése) érdekében az őt lelkiekben halálba kergetők kíméletlen büntetőjogi üldöztetését is. Amint a gyászmisét celebráló plébános atya mondta: Jézus Krisztus sem kért engedélyt a világi hatalmaságoktól a halottak feltámasztásához és a betegek gyógyításához, ezért őt is üldözőbe vették. Ilyen volt és marad a világ! Dr. Horváth István Vaskeresztes Szent László Lovag a rendi jelmondatunk szellemében vállalta az ő népéért és nemzetéért a krisztusi sorsot is. Nyugodjék békében a nemzetünkért önfeláldozó munkát végzett, ugyan csak tragikus hirtelenséggel elhunyt őt lovagtársunkkal együtt, akik így követték egymást a sírba: + Dr. Bart József budapesti ügyvéd, + Krisztián Sándor szobrászművész, + Mészáros László építész-mérnök, festőművész, + Szelestei László a magyar pásztorművészet neves kutatója, + Dr. Gehér László nemzetközi jogász.

80. születésnapja után pár nappal halt meg Dr. Horváth István. A család és mindannyiunk lelkében így marad meg: Az ő személye, egyénisége és tevékenysége olyan csillaga a magyar népnek, a biológiai tudománynak és a természetes gyógyításnak, aki fiatal korától kezdve ragyog, fényre az évek során folyamatosan erősödött, és teljes ragyogásának mértékét majd csak idők múltával fogjuk megítélni.

Simonné Schuck Mária Magdolna

Tibold Szabina

A Lélek Fénye és Árnyéka

Összegyűltek bennem a Lélekkel kapcsolatos gondolatok, s rajtuk való tűnődésem megérlelte őket a kimondásra. Ezek a gondolatok azoknak szólnak, akiket már nem kell meggyőzni a Lélek valóságáról, hanem tisztában vannak azzal a Teremtő energia csodával, mely felruházta az anyagot **Fénnyel** és **tudattal**, hogy általuk válhassunk lassan **Fénytudattá**, végtelen utunk letisztult, kristálytiszt valóságában.

Az egyik legnépszerűbb tudományos tézis azt tartja, hogy mi lineárisan haladunk előre az evolúció útján egy meg nem állapított tökéletesedés felé, ami generációk genetikusan letráján mászik lassan, lehetséges és limitált kiteljesedések felé — holott mi, mint minden az Univerzumban, szférikusan létezők és egy végtelen spirálon haladunk az örökkévalóságban, titokzatos minták, s meglepetésszerű felismerések labirintusában.

A Lélekről szeretnék beszélni, mely egy csodálatos, mindent átölelő energia a tudat fényének valósága.

Megismerkedtem a lelkemmel egy kárhozott pillanatban, s az énem szembenézett egy felsőbb, kiteljesedett valósággal, annak végtelenbe néző arcával. Azonnal megvilágosodott gyarlóságom és ugyanakkor megpillantottam a belém vetett Isteni Fény tisztaságát, erejét, mely Fény magában tartja a szeretet és a megbocsájtás végtelen nagyvonalúságát. Újjászülettem akkor és a világot már nem tudtam úgy szemlélni, mint azelőtt, mert valami felnyitotta a belső szememet, mellyel nem csak töredékeiben, hanem egészében tudtam látni a Mindenséget. Ettől az élet-halál pillanattól a lelkem vette át a vezetést és az éneket (ego) háttérbe szorította. Nem lett könnyebb megbirkózni a feladataimmal, de az út, ami megnyílt előttem, varázslatosabbá vált, hiszen már a titokzatos végtelenbe vezetett a végzetesség félelmei nélkül.

„Gonosz nincsen, csak hiány.” Szent Augustin

A fent említett élmény nem csak a lélek fényével és szépségével, hanem a sötét oldalával is szembe állított, mind azokkal a rémekkel, melyek a sötétségben bujkálnak és kárhozatba sodornak minket. Ezek félelemből, rettegésből táplálko-

nak, kishitűség a kenyérük. Minden rossz, ami az életünkben előfordul, ezeknek az úgynevezett 'démonoknak' az eredményei, s mi felruházzuk őket félelmetes arcokkal, vagyis megteremtjük belső rémeinket, melyek csak a sötétségben képesek létezni, alakot és erőt gyűjtve az emberiség rosszaiságaiból. Minél szélesebb utat nyitunk a bennünk bujkáló negatívumoknak, annál erősebbek lesznek démonjaink. Mi hiányzik belőlünk, ami arra sarkallja őket, hogy rettegésben tartsák az emberiséget, s elterebélyesedjenek világunkban?

A Szeretet és Fény végtelen gyógyító ereje, a Lélek fénye, ami hiányzik, vagy pang bennünk. A rossznak utat engedve, saját lélekfényünk halványodik, erőtlenedik el, s a lelkünk és lelketlenségünk mérlege billen...

Fénytudat, Fényerő

Tomory Zsuzsa néniével, nagyon kedves, idős barátnőmmel, aki engem Tündér-testvérenek nevezett, megosztottunk sok személyes, emelkedett lelki élményt, melyek mind a belső szem, a megvilágosodott látás ajándékai voltak. Ezek *bepillantó és felismerő élmények*, melyek tovább érnek mindennapi látásmódunk beszűkültségén, s már látom, nem a véletlen következményei, hanem egy több dimenzió áthaladó lélekevolúció ajándékai, melyekre valahol mind a ketten fel voltunk készülve, egyébként nem élhattük volna meg őket. Zsuzsa néni már a közös Fényben él, de gazdag szellemi ajándékaiban állandóan jelen van számomra.

Élet örök, Halál transzformáció, a Tudatra ébredés pedig e két fénykapun való át-haladás eredménye.

Fény és sötétség, melyekben haladunk, adják meg számunkra azokat az élményeket, melyek tudatosulnak bennünk és általuk egyre emelkedünk a Teremtő fényltráján, a DNS spirálisán haladó végtelenség állandóan gazdagodó, teljesedő útján.

Valami csodálatos ajándékunk van a Teremtőtől, amit annyira természetesen veszünk, hogy meg sem fordul a fejünkben, pedig ez az ajándék

létünk lényege. Fel vagyunk ruházva a Teremtő Fényének egy sugarával, mely fénysugárban az *eredendő értékrend, és egy életsors felvállalásához szükséges erő van*. Nagyon kell vigyáznunk fénysugarunkra, mert ahogy belénk száll, úgy el is tud illanni. Megismertem az elillanó fény döbbenetét, s megértettem a csodát, hogy újra visszakaphattam. Erről beszélnem szükséges, hogy a hálaadásom és vezeklésem hangján mondhassak gondolataimmal köszönetet.

Fénylélek

Zsuzsa néni első élményével szeretném a Lélek körforgásának e testi életbe való belépését bemutatni. Azért, mert élménye a születéssel kapcsolódik össze, mely számunkra a kezdetet jelenti, hiszen a földön megjárt sorsunk születésünk pillanatában kezdődik. Valójában, egy sorsút kezdete ez, mint egy könyv fejezete, de nem a teljes tartalma. Életünk Nagy Sorskönyvünk egyik fejeztévé válik, de teljességében csak a köztes létben ismerjük fel a fejezeteink között lévő összefüggéseket, s az életünkbe lépő karakterek és partnerek megjelenésének lényegét. Ez egy leegyszerűsített, szimbolikus képe annak a végtelen útnak, melyre a *lélektudat* rászánja magát születése pillanatában.

Tomory Zsuzsa néni elmesélte nekem (ha jól emlékszem le is írta, s önvallomása megjelent az Ősi Gyökérben), hogy ápolónő tanuló korában, a szülő osztályra vitték csoportját, egy szülés megfigyelésére nőgyógyászati ismeretekhez. A háttérben álltak, s hangtalanul figyelték a folyamatot. Amikor a kicsi feje kibukkant a szülőcsatornából, Zsuzsa néni egy hatalmas fényt látott megjelenni, mely szinte villámként besuhant a csecsemő nyitott korona csakráján, ott, ahol a kicsi kutacsai még nem nőttek össze. Ez a látvány hatalmas benyomást tett Zsuzsa néniére, és tudta, hogy a Lélek testbeszállását pillantotta meg, magát az isteni életesodát. Ő volt az egyetlen, aki tanítvány társai közül ezt megpillantotta. Vajon miért nem látták a többiek? Úgy gondolom, hogy pontosan azért, amiért én is mindig egyedül találtam magam a csodák észlelésében. Ha tudományos akarok lenni, akkor arra következtethetek, hogy a tobozmirigyünk, mely a csillagkapunk, talán kevésbé zsugorodott vissza, mint a nagy átlagnak, így segítségével megélhetjük nem csak az életet, de a lélekcsodát is.

Nagyon kevés ember van, akivel érdemben tudok beszélgetni létünk csodálatos, kevésbé megpillantott oldalairól. Édesanyámmal megosztom élményeimet, ágacsokán fakadtam, ő is átélt nagyon sok emelkedett lélekcsodát, van összehasonlítási alapunk, de talán sokban hasonlóan működik a tudatunk is. A vele való beszélgetések segítenek abban, hogy formába alakíthassam és perspektívába állíthassam azt, amit igazán nagyon nehéz szavakba, értelmi szférába szorítani. Szorítani, mert valójában nincsen elég kifejezésünk még gazdag magyar nyelvünkben sem arra a *rendre és másvilági egységre, melyet a Lélek otthonának hív*. Gondolom lényeges élményeink megélésének biztosítására, hogy felejtjük azt, ahonnan jöttünk, s ahová megyünk, az *autentikus valóságteremtés érdekében*.

Egyéni és közös lélek

A léleknek és világának is megvan ugyan az a struktúrája, mint az egyénnek és nemzetének. Mindannyiunknak megvan az adottságunk *látásra*. Nézünk, de nem biztos, hogy *látunk*, legalább is nem lélekszinten. A táltosi látásmód ősi hagyománya a mélytudatunkban él. A Magyar Nép táltos nép, mágus nemzet, szív központú lény, aki magyar, az kell, hogy lásson táltosi szemmel is. Bár a sorsvállalásunk nem egyforma, de ami a Nemzetet összetartja, az ugyanabból az *őserőből született Lélek*, ami az előttünk haladó nemzetségeinket összetartotta és a csillagútról hozott kultúránkat megalapozta e földön.

Mi ez a táltosi őserő, Szittyá(szítja) vér, miért lényeges ma is számunkra, hogy egyáltalán szóba hozzuk azt, ami több ezer év alatt, már állítólag lepergett a sors kerekén? A legfontosabb erő, amit népünk képes előhozni magából: a lélekerő, mely fényerő, s ha szítjuk, egyre fényesebb lesz. Mivel szítjuk a lélek tüzét? A *szellemünkkel*. Ez ilyen egyszerű. Ahogyan színesítjük, gazdagítjuk az Ősökkel való kapcsolatunkat, tesszük azt szeretettel, ismerettel, megértéssel, önsajnálattal nélkül, úgy erősödik a lelkünk fénye, mely fény magához vonzza a Nagy Nemzet tagjainak fényét, beleértve személyes Őseink fényét is. Aki nem tagja a Nemzetnek, nem is fogja erősíteni egységének fényét, mert nem érezheti egy magyar ember értékrendjét, melyet sok-sok generáción át nemzetével, törzsével, családjával magában hordozott. Ne vár-

juk el azoktól, akik, ha bár magyarul is beszélnek, azonosuljanak a nemzeti egységgel, mert ők nem érezhetik a mi őseink szellemét lelkükben, rostjaikban. Az örökbe fogadott gyermekek életük végéig keresik a kapcsolatot eltűnt szüleikkel, ismeretlen gyökereikkel. Megszakadt bennük a hovatartozás, a folytatólágosság. Kevért fajokból született utódok nem tartoznak egyik fajhoz sem, elveszítették kultúrájuk bölcsőjét. Nem ismerem Isten tervét, talán egy új emberfajt fognak ezek a határon álló emberek valamikor kialakítani(?), lehetséges, de ha a Biblia első, eredeti Teremtés történetét olvasom, látom, hogy Isten megteremtette az embereket a maga képére, nekik adta a földet, hogy vigyázzanak rá és népesedjenek, boldoguljanak rajta. Minden jól ment, amíg Ádám és Éva kreációja és bűnbeesése meg nem zavarta ezt a már megalapozott rendet a Földön. Mert hová és kik közé kergette ki abból a paradicsom/laboratóriumból e bűnbeesett emberpárt az istenünk, aki megalkotta Ádámot, mint egy gólemet és az oldalbordájából(?) csinálja meg feleségét, Évát. Ide lökte őket, közénk, a már meglévő, a Teremtő törvényeire épített aranykori kultúrába, s a rontás azonnal elkezdődött, mégpedig az egyik legnagyobb bűnnel, testvérgyilkossággal.

Új genealógia, új értékrend, új morális felfogások, írott törvénykezés (Hamurabbi), mely törvényrendszer már nem Isten igazságtudatának igéjére és természeti rendjére alapozott, hanem anyagi javakra. A birtokjogra, a gyengék eltiprására, javaik bekebelezésére épített tulajdonjogon pihen, s nem áll meg az anyagi értékeknél, hanem a nőt és gyermekeket is tulajdonná teszi. A letipport ősnépeket pedig, melyek javaiban dőzsöl, irtja kíméletlenül és rabszolgásítja. Ma, az ő rendjük dominál. Amerre nézünk, bankokat látunk. Minden kalkuláció, manipuláció, önzés, egománia, neméből kifordultság, s mind ezt a rosszat tetézi a fellendült emberkereskedelem, gyermekek rablása, megrontása szexuális célokra — röviden, a gonosz tobzódik a földön. Ez nem a mi kultúránk, nem Isteni rendünk hagyatéka, hanem pontosan az, amit mi bűnnek tudunk a génjeinkben, s a lélektudatunkban.

Az Ótestamentumot nagyon nehéz elolvasni, mert teli van elképesztő bűnökkel. Egy komoly érdeme van, felismerteti világosan azt, amit nem szabad tenni. Az Újtestamentum felemel minket, a

Szeretet Törvénye végre felragyog Jézus tanításában. A remény egy jobb, szebb világra, ha a szeretet és igazság oldalán járunk, valóban az örök életbe, a Mennysországba vezet minket.

Azonban minket a rossz jelenléte egyénileg és nemzetileg csak akkor tud érinteni, ha azonosulunk e számunkra nem természetes értékrenddel, s megpróbálunk beolvadni sodrába. Hiszen az eredendő isteni terv, mely minket megalkotott, magában tartja genetikailag és szellemileg is a JÓ és ROSSZ ismeretét, megkülönböztetését. Van fényünk, lelkiismeretünk és Lélek tudatunk. Van Istenünk, hitünk, bizodalunk. Ne szakítsuk el magunkat nemzetünk közös lélekfényétől, mert a Nemzet Lelke belőlünk él, mely fénylik felettünk a Mindenség boltozatán.

Mindig azt mondtam magamnak, hogy Magyarának lenni sorsvállalás. Most már tudom, hogy sokkal több annál. A mi népünk kultúrája az egész földtekén nyomokat hagyott. Ős kultúra, ősnép, ősi értékrendszer hordozója. Ő volt az Aranykor tiszta népe, aki követte Isten útját és törvényei szerint élt, mely törvényeken alapszik a Természet is. Lelket lehelt belénk a Teremtő szülő, Fénynek sugarát, lelkének visszhangját, mely szerint a jó és rossz tudásával születünk, tehát van *lelkiismeretünk*. Aki áttöri lelkiismerete gátját, megtörte a teremtővel kötött kapcsolatát és lélekfénye elhalványodik. Aki nem hívja tetemre bűnét, s egyre távolabb kerül lélekfényétől, az lassan elveszíti azt, szó szerint besötétedik.

Lélek nélkülség, lelketlenség

Azt hiszem, nem kell magyarázni a *lelketlen* és *lélek nélküli* kifejezések közötti különbséget, de mégis szeretném kicsit ecsetelni a megkülönböztetés lényegét. Ha kimondjuk valakire, hogy *'lelketlen'*, akkor arra gondolunk, hogy nincsen abban az emberben szánalom, megbocsájtás, még talán kegyetlen is a gyengébbekkel, rászorultakkal, de ez az ember még menthető. Ha kimondjuk valakire, hogy *'lélek nélküli'*, akkor nagy ítéletet mondtunk ki rá. Talán nem is tudjuk a valóságát, de tény, hogy van lélek nélküli lény közöttünk, nem is kevés.

Don Juan Matus vezér táltos egy mexikói parkban üldögélt Carlos Castanedával, aki akkor még táltos tanítványa volt. Don Juan módszerei, hogy bevezesse Carlost a világok ismeretlen zu-

gaiba és felébressze benne a szunnyadó táltosi adottságokat, nem mindennapi tanítási alapokon nyugodtak, s Carlost mindig váratlanul érték a felismerések. Ez a nyugalmas délután sem maradt számára meglepetés nélkül. Amint ücsörögtek egymás mellett szótlanul, megnyílt a parkocskára néző templom ajtaja és a hívők szállingózni kezdtek kifelé. Öreg nénikék egymásba karolva, egymást támogatva, rózsafüzérrel, imádságos könyvvel kezükben csoszogtak le a lépcsőn, férfiak követték az asszonyokat s lassan elvegyültek a parkban sétálók között. Don Juan megkérdezte Carlost, észrevesz-e valami különbséget a parkban mozgó emberek között. Carlos tudta, hogy most *'látnia'* kell és összehunyorította a szemét, nyugalmi állapotba helyezkedvén, pásztázta a járókelőket. Döbenten fedezte fel, hogy az emberek között volt egy pár, akikben nem volt fény, sem belül, sem kívül az aurájukban, hiányzott körülöttük a hatalmas „fénylő tojás”, ahogy Don Juan nevezte a külső energiatestet. Ez a pár ember teljesen sötét volt. Carlos ledöbrent, s kérdezte Don Juánt, mi bajuk van ezeknek a sötét embereknek? Don Juan válaszolt, „ők fénytelen lények a sötétség szolgái”. Tudnunk kell, hogy a Lélek, a fényünk, isteni ajándék. Azt jelenti, hogy a szeretet fényében élünk, s azt a rendet szolgáljuk tetteinkkel, szívünkkel. Ha ez a fény kihül bennünk, a lényünk sötétbe borul és megismerkedünk azzal a hatalmas *hiánnyal*, melyet Szent. Augusztin említ.

Itt szeretnék elmondani egy történetet, mely rámutat fénybe tartozásunk fontosságára. A történet főszereplői Dean és felesége Marilyn, afrikai amerikai házaspár. Fontosnak tartom, hogy származásukat is megjegyezzem, mert bizonyítja, hogy fény és sötétség megkülönböztetés nélkül adott, s az ember szabad akarata, tetteinek, gondolatainak súlya dönti el helyét a Mindenségben.

Dean régóta vesekövekkel kínlódott, melyek gyakran kiújultak, s orvosa kórházba küldte műtétre. Rutin műtét, nem aggódott, a felesége Marilyn a váróteremben ült, csendben imádkozott, hogy minden rendben menjen. Viszont a dolgok ez alkalommal nem mentek rendben a műtőben. Dean veséjében gyulladás volt, s a műtét közben a mérge beömlött a vérkeringésébe. A szíve megállt és beállt nála a klinikai halál állapota. Az asszisztens kijött, s megmondta a feleségének,

hogy baj van, nem biztos, hogy vissza tudják hozni a férjét az életbe, de az orvos még nem adta fel, mindent megtesz érte. Marilyn nem esett kétség-be, keresztény asszony volt, hitt Jézusban, a fel-támadásban és az imádság erejében. Felhívott te-lefonon mindenkit, akit ismert, s kérte őket, hogy imádkozzanak Deanért, s aki tud, jöjjön el a kór-házba kezét fogni, s úgy, fohászcodni közös erő-ben a férjéért. Ezalatt Dean, kint találta magát a testéből, s látta az orvosokat és asszisztenseket azon elszántan dolgozni. Nem maradt sokáig a műtőben, hanem már kint repült a csillagok kö-zött, egy távoli, puha fény felé, mely valami fur-csa mágnesességgel vonzotta őt. Amint haladt a fény irányába, mellette sok-sok fényecske repült el nagy sebességgel a hívogató puha fény irányá-ba. Ő, valami furcsa biztonsággal tudta, hogy *ezek a fényecskék imádságok és érte szólnak*. Megérkezett a fénybe, s hatalmas szeretetet érzet fogadta magába. Elmesélte a szépséget, amit leírni nem lehet, mert a természet legesodálatosabb kertjében találta magát. Mindent fény vett körül, a színek drágakövekre emlékeztették. Egy ideig sétált ebben a gyönyörű kertben egyedül. Nem akart mást, csak örökre itt maradni. Akkor valaki megjelent előtte, aki Jézusra emlékeztette, de mivel különösebben nem volt vallásos ember, nem fessegette magában kilétét. A lény mondta neki, hogy vissza kell mennie, mert várják, s mert még valamit meg kell tanulnia. A feleségére és a gyerekeire gondolt, s elindult visszafelé. Őt idézem most: „...akkor elérkeztem a gyönyörű kert szélére, amit úgy mondanék, hogy a Mennysország széle, s láttam balra egy sötét, félelmetes helyet, ahol nagyon csúnya lények gomolyogtak. Tudtam, hogy én oda nem akarok kerülni, s elmentem mellette. A szeretet vonzott a családom felé, az ő szeretetük vonzása megragadott és a következő pillanatban felébredtem a műtőasztalon. Átvittek egy szobába, s a feleségem bejött, a többiek az ajtóban álltak és Marilyn mondta, hogy ő tudta, az imádságok visszahoznak engem hozzám. Később megtudtam, hogy az egész kongregációt mozgósította a feleségem, s a fények, melyek mellettem elszálltak valóban az ő fohászaik voltak. Az életem megváltozott, sokkal jobb férj és apa vagyok, mert akarok lenni, s a hétvégi templom már nem csak tiszta ing, nyak-

kendő és öltöny, a barátokkal való csevegés helye számomra, hanem az imádság és fogadalom erőháza. Már tudom, hogy az ima elér Istenig. Oh, és mellékesen, a veseköveim azóta se jöttek vissza!”

A Lélektudat kibontakozása

Azokkal az adottságokkal születünk, amelyekre szükségünk van, de a belső ajtók és ablakok mindannyiunk számára adottak, csak meg kell találnunk hozzájuk a kulcsokat. A mesevilág telis, de teli van rejtett kulcsokkal teljességünk feltárásához. Útirányt mutat, mágikus segítőtársakat ad, igazra és emberségre nevel. A kis hősök mind formálódó táltosok, mi is mindannyian formálódó táltosok vagyunk, ha feddhetetlenül, igazul nyitott lélekkel élünk az elkövetkező csodák felé.

Kicsi korom óta tudom, hogy valami más mozgat engem, mint másokat. Érdekeltek azok a dolgok, amelyeket nem lehet megmagyarázni racionálisan, de ettől függetlenül léteznek, történnek. Miért foglalkoztatott engem ez az elvont valóság? Mert velem olyan dolgok történtek, amik másokkal nem. Nem tudtam beszélni róluk, mert nem voltak hozzá szavaim, s éreztem, hogy a környezetemben senkinek nem lenne észszerű magyarázata számomra. Érdekeltek az álmaim, melyek nagyon pontosak, színesek és gyakran profetikusak voltak. Ha elkezdtem mesélni őket, Nagymama azonnal emlékeztetett rá, hogy Nagypapa szerint két bolond ember van, egyik, aki az álmát elmeséli, másik, aki meghallgatja. Kísértetek, szellemek nincsenek, ismételtem el magamnak, amint tanultam, amikor egy vén, vigyorgó banya jelent meg esténként a kabátfogason. Ezeket mind el lehetett magyarázni, a banya idővel feladta és eltűnt, de az álmaim és egyéb csodálatos élményeim fokozódtak, s a normális, mindennapi élet elkerült, számomra gyakran szürreálisá vált a valóság. Leginkább a halál gondolata foglalkoztatott. Nem morbid módon, hanem valódi kíváncsisággal, mi lesz velünk, ha meghalunk? Nagy nihil, sötétség, tudatvesztés, vagy valami van, ami folytatódik belőlünk? Ezek nagy gondolatok egy 6-7 éves gyerek fejében, s az én fejemben nagy gondolatok keringtek — a halál sokkal jobban érdekelt, mint az élet. Most már tudom, hogy annyira elvesztett voltam ebben a valóságban, hogy a gondolataim értelmes nyugalmat kerestek, s re-

méltem, hogy a halál megadja azt, mert az életben látszólag semmi nincsen rendjén. Legalábbis számomra nem volt rend sehol, s a rendet, tisztaságot, igazságot kívántam magam körül. A belső gondokat vidámsággal, mosollyal lepleztem, nehogy kicsorduljon belőlem a keserűség.

Sok év eltelt, a sorsom elsodort az Óperenciás tengeren túlra, s az életem gyökerestől megváltozott. Nem is képzeltem, hogy a változás, a gyökereimtől való elszakadás, az új, csillogó világ egyenesen sodornak a Halál karjába. Meg is kaptam a választ gyermekkori tűnődéseimre, mert egy elkecsereedett pillanatban Halál áttáncolt velem a valóságunk másik oldalára. Megértettem, hogy az élet folytatódik, nem a test, hanem a tudat az, mely átvált a következő dimenzióba. „Ahol a tudatom, ott a valóságom” beigazolódott.

Amint akkor az életerőm lassan elhagyott, kiemelkedtem a testemből. Csodálkoztam, milyen könnyű a halál, egy lehelet választ el bennünket tőle, s milyen csodálatos szabadság kilépni testünk korlátozottságából. Különleges dolog történt velem, mielőtt elhagytam a testem. A fejem teteje, ott, ahol a kutacsok összeforttak megnyílt és valami szélszerű erős süvöltést észleltem, ki, majd vissza be a fejembe, háromszor, s megpillantottam a következő valóságot...

Amikor évekkel később Tomory Zsuzsa néni elmesélte a csecsemő születésével kapcsolatos élményét, azonnal megértettem, mi történt akkor velem, s összehasonlítottuk a két élményt. Mind a ketten felismertük, hogy a korona csakra a lélek kapuja. Élet és Halál egyszerűen mérföldkövek egy állandó folytatólágosságban, amely maga az **ÖRÖK LÉT**.

Pár hónappal ezelőtt a kezembe került egy könyv, Michael Newton PH.D munkája: Lelkek Utazása (Journey of Souls). Meglepő kutatás eredménye ez az írás. Michael Newton hipnoterápiás kezeléssel gyógyította éveken keresztül páciensei különböző pszichés zavarait, s olyan lélek berkekben találta magát páciensei hipnotikus állapotában, melyekre nem volt felkészülve. A párhuzamok és hasonlóságok bizonyították számára, hogy ezek nem véletlenül előforduló fantázia szüleményei, hanem hiteles beszámolók egy olyan lélek valóságáról, melyre az emberi tudat inkarnációban a feledés fátylát borítja. Voltak bizonyos alanyok, akik a szokottnál mélyebb hipnotikus állapotba

kerültek, amit ő elnevezett *szupertudatosság*nak. Ezt a tudatréteget az eddig ismert hipnotikus állapotok közül a legmélyebbnek találta, melyet egy egyén valaha, legalább is tudomásunk szerint elért. A szupertudati állapot bepillantást enged a lélek világába, a halál pillanatától az újra születés sorsvállalásáig. Ebben a könyvben rengeteg verifikációt, konfirmációt találtam saját lélekutam értékeire, s tudom, hogy azok a dolgok, melyeket átélek ebben az életben nem véletlenül nyílnak meg előttem. Sokáig nem tudtam, hogy mit csináljak ezekkel a tudathatárainkon kívüli információkkal, melyek egy magasabb rezgéshullám ajándékaként értek el hozzám. Allegorikus, lírikus formában ki tudtam őket fejezni, de reálisan nagyon nehéz volt értelmet adni nekik. Michael Newton könyve megnyugtató és felszabadító ahhoz, hogy beszéljek arról a különleges adottságomról, ami bepillantást engedett a kód mögött megbúvó világba, mely a Lélekvilág otthona. Onnan jöttünk, oda megyünk haza feltöltődni, meggyógyulni, rehabilitálódni és új életútjainkra felkészülni.

A Lélek rehabilitációja

Sarlatánok, általtosok, jövőmondók világában élünk, mert nem tudjuk kezelni a valóságunkat, s ezek gombamódra szaporodnak manapság. Az emberek megpróbálnak értelmet találni az egzisztenciájukra, de csak félelmet látnak a jövővel kapcsolatban. A félelem a legnagyobb ellenségünk. A jól ismert biblikus iránymutatás „Hit, Remény, Szeretet irányítson, de azok közül a Szeretet a legfontosabb”, valóban az egyetlen igaz, járható útmutatás előttünk. De mi történik azokkal a lelkekkel, melyek visszatérnek ebbe a fizikai valóságba, és belevesznek a földi káoszba, csábítások és fájdalmas gyötrelmek útvesztőibe? Mert a test nagy úr itt a földön, az anyag dominálása túlharsozja a Lélek gyengéd, tiszta hangját. Michael Newton alanyai lélek szintekről is beszámolnak, mi szerint nem minden lélek van ugyan azon a fejlődési fokon. Az egyik alany beszámol lélekmunkájáról a kisbaba születését megelőző időszakról, hogyan kapcsolódik a testhez, mely az anyaméhben fejlődik. A lelkek nincsenek mindig az embrióban, hanem gyengéden puhatolóznak, lassan kapcsolódnak a születendő testhez. Amit nagyon érdekesnek találtam, hogy a beszámoló szerint magának a testnek is van önálló tudata,

személyisége is, vagyis Énje. A lélek egy felsőbb tudatot és sorsutat hoz magával a csecsemőbe, s a kettő lassan összefonódik, amalgámódik. Nincsenek mindig harmóniában, ezért okozódnak belső tusák és viaskodások az emberben, mert valóban dualitás van a Lélek és Én között. A komplexitásokat nem lehet pár szóval elmondani, de ebből a test-lélek dualitásból kell nekünk a fizikai létben egységet létrehozni. Ebben a dualításban bújnak meg a kihívásaink. Itt mutatkozik meg az erőnk, gyengeségünk, jóságunk vagy gonoszságunk. Láthatjuk világosan, mennyi ballépésre és rosszaságra vonz minket az egónk. Ezek a sugallatok rossz irányból jönnek, önzések, féltékenységek, hiúságok kisugárzásai. Felsőbb lélekvalóságunk visszahív minket a hamis irányból jelekkel, álmokkal, de sajnos nem mindig sikerül neki. S bizony, a mi rossz döntéseink a Lelkünk fényét halványítják, erejét csonkítják, s képesek vagyunk a tisztát beszennyezni, a jót megrontani. Néha a lélek annyira kikészül az emberi ego rosszaságától, hogy elhagyja a testet. Ekkor a test sötétté válik. Ezt a sötétséget láthatta meg Carlos Castaneda a parkban. Gondolom, hogy sorozatgyilkosok ebbe a lélek nélküli kategóriába tartozhatnak. Meghallgattam egy rendőr detektív elbeszélését, aki hosszú nyomozás eredményeként végre letartóztatta az úgynevezett Zöldfolyó gyilkost, aki több mint 40 fiatal nőt erőszakolt és gyilkolt meg, s a testület folyóparton hagyta. A detektívnek meg kellett hallgatnia a gyilkos vallomását, s látta a szemét üresen, lélek nélkül, minden érzéstől mentesen visszanézni rá. A lelkes ember nem tudja feldolgozni ezt a döbbenetes hiányt. Amikor egy fiatal nő, aki csodával határos módon élve megszabadult ettől a gyilkostól, s végül is az ő segítségével sikerült a detektívnek elkapni azt, megemléltette, hogy a gyilkos szeméi az izgalom pillanatában mélységes, üres, gonosz feketeséggé váltak. Ugyan ezt mondta egy gyötört feleség, hogy tudta, hogy a férje most ütni, verni fogja, mert látta a férj szemében ugyanezt az üres, lélek nélküli feketeséget. Kétségtelenül a Lélek fénye és a szeretet hiányának jele.

Ami csodálatos Michael Newton alanyainak elbeszélésében, hogy még a sorozatgyilkosokra is vár megbocsátás és üdvösség, mert a lélek rehabilitációja működik a Mindenség fénytudatában.

A tisztaságunk, jóságunk, hitünk és alkotásaink, állnak örökkön örökké a Fény vetületében. Vigyázzunk a lelkünkre, hallgassunk a lelkiismeretünkre és ne rettegjünk ettől a világtól, mert bár napjaink végesek, a lelkünk végtelen, s a földi körforgásból egyszer mindannyian kilépünk, és magasabb rezgéshullámokon folytatjuk ismeretszerző tanulmányútjainkat. Vigyázzunk a lelkünk fényére, s mindig emlékezzünk arra, hogy népeseinkben a Lélek igaz útja fel van térképezve, mindannyian mesehősök vagyunk és soha nem vagyunk egyedül a Mindenségben, mert a Lelkünk, az Isteni Fénytudat sugara, mely bevilágítja a sötétséget.

A Lélek rehabilitációját gyönyörűen példázó történettel szeretném gondolataimat befejezni. Úgy érzem ez az elgondolkodtató és felemelő történet méltón reprezentálja a Teremtő felénk nyújtott, segítő kezének érintését, mely felénk nyúlik még a legsötétebb pillanatokban is.

1980 júliusában heroin dependens voltam. Hazug, tolvaj, amit akarsz minden, mialatt magamról azt gondoltam, hogy alapjában jóember vagyok, aki rossz dolgokat csinál, hogy drogokhoz juthasson. Keztem minden este a bárban, onnan mentem a belvárosba, hogy feltöltődjek ital után drogokkal is. Ezen a bizonyos estén jobban felötöttem mint általában, és nem akartam kivárni amíg hazaérek, annyira vágytam magamba fecskendezni a drogot. Lehúzódtam az útról és kivezettem a földekre, csak két mérföldre voltam az otthonomtól, de még azt sem bírtam kivárni, míg hazaérek. Mohóságomban túl nagy adagot adtam be magamnak, és végem lett. Kint találtam magam a testemből. Emlékszem, amint a szellemtestem lenézett az élettelen testemre. Mindig azt mondtam magamnak, hogy én egy jó ember vagyok, s most először életemben tisztán láttam azt, aki valóban vagyok — egy tolvaj, egy hazug manipulátor, valaki, aki feléli és kihasználja az emberek felé irányuló szeretetét, törődését, jóindulatát, stb.

Este volt, kint voltam a földeken, ahol nem fénylettek utcalámpák, de a kocsimat mégis egy puha, halvány, sárga fény ölelte magába. Nem tudatosult bennem Isten jelenléte, semmi ilyesmi

nem fordult meg a gondolataimban. Amint felismertem, hogy valójában milyen gonosz és reménytelen vagyok, elveszett, igaz természetem fonákja. Néztem a testemet, s mintha a bűneim tekintettek volna vissza rám. Néztem a saját pocskék igazságomat. Undorodtam attól, amit láttam. Tudtam, hogy nem akarok meghalni ebben az állapotban. Először életemben, volt egy rövid, édes beszélgetésem Istennel. Azt mondtam neki „segíts rajtam, nem bírom tovább”. Ekkor egy hatalmas, éles fény villanását észleltem, felültem, s tűnődtem, mi volt ez... Haza vezettem, ágyba estem, s azon morfondíroztam, hogyan tudom megváltoztatni az életemet. Másnap reggel, a körzeti detektív kopogott az ajtómon. Nyugodtan letartóztathatott volna azon nyomban valamiért, amit csináltam, de ehelyett csak megkért, hogy aznap este, ha lemennék a rendőrállomásra, s én beleegyeztem. Nem tett fel egyetlen egy kérdést sem a bűntetteimről. Ezt mondta „Brad, amikor nem iszol, és nem használsz, a legkedvesebb ember vagy, akit valaha megismertem a közösségünkben. De amikor kergeted a zacskókat, te vagy a legrémesebb démon a pokolból, amit valaha láttam. Nem akarsz abbahagyni?” Sírva fakadtam. Elmondtam neki, hogy többször is megpróbáltam, de nem sikerült, erre a halálra vagyok kárhozható. Azt mondta, hogy menjek detoxra, s csináljam azt, amit ott mondanak. Hosszú történet rövidítve, e hónap 17-én lesz 38 éve, hogy józan vagyok. Milyen hosszú, elképesztő út volt. Nem gyakorlok vallást, de állandó kapcsolatban vagyok az Atyával, a Fiúval és a Szentlélekkel. Az Ő kegyelme és megbocsájtása mentett meg és tart életben. Az Ő szeretete végtelen, örökkévaló. Kiragadott engem a halál szájából és a pokolból. Köszönöm Jézus.

Brad Shapler vallomása, Sabina Tibold fordításában:

*Napsugárka, napsugárka,
Szeress engem Fényanyácska,
Úgy szeress, mint én szeretlek Téged,
Magamba szólak,
s visszaadom Fényed!*

Felújították a Mátyás-templom legendás Madonna-szobrát

Mária szeplőtelen fogantatása ünnepén, 2017. december 8-án mutatták be a Nagyboldogasszony- (Mátyás-) templom Máltai lovagtermében a felújított Budavári Madonna-szobrot.

Fotó: Lambert Attila (Internet)

A közel életnagyságú Madonna-szobor a Napba öltözött Asszony alakjából önállósult Mária-ábrázolások egyik jellegzetes példája. A bűnt eltaposó Mária bal kezében a kis Jézust, jobbában pedig jogart tart. Fején szőlőlevél pártázatú koronát és alatta kendőt visel. A karon ülő gyermek Máriához simul, baljában a lélek szimbólumaként egy galambot tart.

Az alkotás majd három éven át tartó feltáró és helyreállító munkáját Galambos Éva és Samu Erika restaurátorok végezték el.

A sajtóeseményen Prokopp Mária mutatta be a közel hatszáz éves szobrot, amelynek részletes története, hazai és külföldi analógiákkal való összevetése, elemzése hamarosan külön kiadvány formájában is napvilágot lát. A művészettörténész utalt rá, hogy a gótika a romanika „főszégszémé-

nyével” szemben az emberi vonásokat és az érzelmeket hangsúlyozza. Kiemelte, hogy a magyar művészet az eddigi vélekedésekkel szemben Szent Istvántól a mohácsi vészig Európában nem „utánzó”, hanem sok tekintetben nagyon is önálló és „kezdeményező” volt. A 14. század végén, a 15. század elején az internacionális gótikát vitte tovább és gazdagította a „budai műhely” is.

A több réteg átfestés, a sok átalakítás arra utal, hogy folyamatosan nagy becsben tartott, fontos alkotás a Budavári Madonna. Nem bizonyított, de szeretnénk feltételezni, hogy ez lehetett az az elfalazott szobor, amely a legenda szerint a vár visszavételekor, az 1686. szeptember 2-án történt lőporrobbanás során rejtekéből „csodás módon” előbukkanva menekülésre és Buda feladására készítette a törököket.

Galambos Éva a restaurálás fázisait és eredményeit vázolta fel rövid előadásában. A gyermek Jézus a Madonnával egyetlen hársfa tömbből faragott alkotás. A szoborra számos történeti réteg rakódott, éppen ezért volt szükség a hagyományos és modern restaurátori vizsgálatok együttes alkalmazására. A szobor felépítéséről pontos képet a helyreállítás során készített röntgenfelvétel ad. Segítségével megtalálták többek között az eredeti festéknyomokat. A megvalósítás magas fokú szobrászmesteri tudásról árulkodik, így feltételezhető, hogy egy jelentősebb mester műhelyében készült.

A szobor az idők során megkopott, felülete erősen szennyezett volt. Az eredeti formájában festett és gazdagon aranyozott szobor ruháján vörös és kék színek találhatóak. A restaurálást megelőző állapotát mutatja, hogy néhol a hordozó faanyag is előtűnt, ugyanakkor helyenként a vastag, többretegű átfestés eltakarta a faragás finomabb részleteit. A vastag átfestések eltávolítása után egyre jobban előtűnt a szobor eredeti plasztikája. Mária arcán a testszín szondázása közben egyértelművé vált, hogy az arcot korábban az alapozó réteggel letisztíthatták. Haja, akárcsak az arca, sokkal rosszabb állapotban volt, mint a gyermeké, mert ezeken a helyeken a festéket mechanikusan, durva szikézéssel kaparták le a fáról. A ma már eredeti(hez közeli) szépségében látható Budavári Madonna-szobor pontos keletkezési körülményeit a további régészeti, művészettörténeti kutatások pontosítják majd.

(Internet)

Több ezer régészeti leletre bukkantak a Mercedes-gyár építkezésén

Illusztráció (MTI-fotó: Ujvári Sándor)

A kecskeméti Katona József Múzeum régészei eddig mintegy 11 ezer régészeti leletre bukkantak az épülő második Mercedes-gyár építkezési területén.

A kecskeméti második Mercedes-gyár építésének előkészítése során végzett megelőző régészeti feltárásokon 2017 májusától novemberig összesen 47 hektárnyi területet kutattak át a Katona József Múzeum régészei. Az ásatások során négy különböző történelmi korból 11 ezer régészeti lelet került elő. Ebből a kerámia leletanyag meghaladja a háromszáz rekesznyit.

Javában zajlik a rekonstrukció a múzeumban

A múzeumban jelenleg is vizsgálják karneol és kalcedon féldrágaköveket is, vágott malomkövet, hun kori korsót, illetve egy 5. századi sírból előkerült harcos torzított koponyáját is rekonstruálják. A múzeum egyik munkatársa elmondta, hogy a legrégebbi objektumok 2-5. századi szarmata településekről származnak. A régészek a munkálatok során mintegy tíz-tizenkét falu maradványaira bukkantak, valamint ötszáz darab úgynevezett római import tárgyat is találtak.

Ósi temetőt is feltártak az ásatások során

Egy késő szarmata kori, 5. századi, halmos, körárkos sírokból álló temetőt is feltártak az ásatások során. Ez a felfedezés azért lényeges, mert az 5. századból Kecskemét környékén nagyon kevés temető volt eddig ismert. A szarmata kincsek mellett komoly avar kori leletanyag is előkerült.

A mostani ásatás kihat a térség településkutatására is

Gyakorlatilag egy komplex avar település hierarchiáját sikerült megfigyelnie a munkák során a szakembereknek. A különböző rangú és feladatú közösségeknek, embereknek, nagy családoknak az elkülönült települési tömbjeit, melyeket nagy kerítőárok választottak el egymástól.

A régészek találtak egy háromfülű, bizánci korsót az egyik füstölőműhelyben, valamint egy teljesen bronzveretes favödröt is. Az egyik települési egységhez igazodva pedig másfél száz körüli sírhelyből álló avar temetőt is feltártak. Elképzelhető, hogy e település a korabeli avar kagáni központnak a része lehetett.

(MTI-fotó: Ujvári Sándor)

Magyar településeket is találtak

Két 12-13. századi települést kerítő árokkal határolt Árpád-kori falut kutattak még fel, melyek teljesen rendhagyónak számítanak a Duna-Tisza közén. Mindkettőben találtak pénzerméket, kerámiákat, cserépbográcsokat, nyílhegyeket és fém használati eszközöket is. Emellett előkerült a terület egyik részén egy vélhetően az 1600-as években létező tanyaközpont is.

Együtt élhettek a magyarok és az avarok

A régészek szerint különösen érdekes, hogy a különböző korok leletanyagára nem egymásra ásva, hanem döntően egymás mellett találtak rá. Így nagy valószínűséggel a későbbi letelepedők lát-

hatták a korábbi telepeket. A most feltárt leletanyag bizonyíthatja a magyar régészet egy komoly, megválaszolatlan és igen vitás kérdését, amely a magyar-avar együttélés kapcsán időről időre felmerül.

Egy hun harcos sírjának titkát is kutatják

Előkerült egy magányos, 5. századi sír is, mely az antropológiai vizsgálatok alapján most már úgy tűnik, egyértelműen mongolid jellegű. Az ifjú, minden bizonnyal hun harcos, akinek a koponyáját eltorzították. Az 5. század első harmadában halhatott meg. A Duna-Tisza közén ez az első ilyen típusú temetkezés, melyet régész figyelt meg, ezért történetileg óriási jelentőségű felfedezés. Négy aranycsatot, arany hajkarikát, cserépedényt és egy rövid kardot találtak a sírban.

A sír leletanyagát a Seuso-kincs kiállításának egy kísérő vitrinjében mutatják majd be, mely január 30-án nyílik a Cifrapalotában. A terület teljes leletanyagából a tervek szerint pedig 2019-ben nyílik majd kiállítás, amelynek ugyancsak a Cifrapalota ad majd otthont.

(Internet)

ÚJABB ADALÉK A SZENT KORONA-TAN MAI "ÉRTŐIHEZ"...

Dr. TÓTH ZOLTÁN JÓZSEF levele

Kedves Barátaim!

Még egy szót, hogy ne legyen félreértés velem kapcsolatban. Nem csupán arról van szó, hogy elrabolták, amit mások és én, együtt és külön tettünk a Szent Korona és tan, az eszme, az Ügy a Hit a nemzet dolgában, amiért én is érezhetem magam megbántottnak, hanem ettől sokkal többről. Innentől mi most már a lelkes, de tudományosan komolyan nem vehető „ámátörökké” lettünk. A hivatalos: akadémiai-egyetemi-kormányzati — és mivel ez a Pázmányon történt, amely az esztergomi érsek felügyelete alá tartozik, a hivatalos katolikus álláspont szerint egy mostantól kizárólagos szabadkőműves szabad interpretáció témája lett az Ügy, amit mi kiástunk és ki-dolgoztunk a felejtésre ítélt eszmét. (Anno az ér-

sek évekig a gyóntatóm volt. Úgy ismerem, mint a tenyeremet — őt is) Nem tudták eltaposni, most elrabolták.

Azért szabadkőműves, mert azok csinálják, akik engem be akartak léptetni és mivel nem tettem, ezért ezeket a történéseket tulajdonképpen be is ígérték.

Minket, engem, amit az elmúlt 25 évben tettünk akár ellentétes értelemben felhasználnak, de mint amatőröket, mint elfogadott értelmezési támpont megszüntettek. Ugyanaz történt, mint a Hungaria Archiregnum kötet esetében.

Lehet, hogy ezért is sír a Szűz Anya a Kárpát-medencében az elmúlt 1-2 évben olyan sok helyen. Meggyalázzák a Szent Korona eszméjét, disznók elé dobják a Szűz Anya koronáját. Nem tartom magamat és barátaimat együtt és külön a gondolat egyetlen hiteles magyarozójának, de akik kezébe került, azokat és életüket ismerem. Továbbá soha nem foglalkoztak eddig ezzel az Üggyel. Most ez lett a feladat. A páholy megbízta őket és ki is staférozza őket.

Az én álláspontom az, hogy az Ügyet és magamat, családomat védve, hátralépek. Elzárom azokat a szellemi csatornákat tőlük, amit olyan jól felhasználtak belőlem is az elmúlt évtizedekben. Nem csak rólam van szó, hanem arról a 8 emberről, akik a 20 éves szemináriumon oktatták, és akik ebből filmet készítettek.

Legalább azt korlátozom, hogy visszaéljenek az én és az általam is használt, propagált szerető harcostársaim gondolataival. Szárítsuk ki a mocsarát! És erről minél többen tudjanak! Nyilván én most csak a saját magam nevében írok és beszélek.

Nem érzem magamat legyőzöttnek. Én mindig úgy jártam, hogyha megaláztak és meggyötörték, a pillanatnyi megroggyanás után felálltam és keménynek, erősnek érzem magam. Nem én harcolok.

Tulajdonképpen az zajlik le, mint 7-én a Mindenki Akadémiáján az MTA Lendület Szent Korona kutatócsoport vezetője kijelentette, hogy aki akár csak megkérdőjelezi azt az állítást, hogy a Korona nem lehetett Szent István korabeli, az nem tudományos, sőt aki kérdez az nemcsak röhejes, hanem tudománytalan és veszélyes... Most ez zajlik a Szent Korona-tannal és eszmével.

2018. január 13.

Rátki Zoltán kapozása a magyar gyökökkel

A magyar nyelv hetén az alábbi gyököket szedte rendszerbe

IS-2.1.2.4.2 2-(és több)-hangos, magyar ŐS-ÉLŐ TŐ FŐ szavak

(AB) EB ŐB (BA) BŐ BÚ EBI BAB BÁB BÚB **BABA** BÁBA BÁBU BIBE BIBI BUBI

(IC) (CI) ICI CIC COC CUCC **CICI CICA COCA**

Ács öccs **CSŐ** ÖCSI CSECS CSÖCS CSÚCS

AD/ÁD (ID) (DI) ADÓ ADU IDŐ ODU ÓDA DED DÉD DADA **DIDI** DUDA

FA **FI FŐ FÚ FŰ**

AGG **ÁG/ÓG ÉG/ÍG** IGA IGE ÉG-Ő GÖG GIGA GÉGE

AGY ÁGY **EGY ÜGY GYÚ** ÁGYÚ GYÓGY

ÉH/ÍH HÍ **HÓ HŐ HŰ**

ÉJ ÚJ **UJJ JÓ/JÚ JŐ/JŰ**

ÍK/ÉK OK ŐK/ŰK ÜK KŐ/KŰ EKE AKÓ KEK KÉK KAKA KEKI

AL ÁL ÁL-L EL-L **ÉL/ÍL ÓL ÖL ÜL LE LÉ/LÍ LÓ/LÚ LŐ/LŰ** OLLÓ LEL LILA

(AM) (MA) MA MI MŰ IMA **MAMA**

(AN) ÉN ÍN ÓN UN (NA) NŐ **(ANA) ÜNŐ NÉNI**

(ANY) ÍNY (NYA) NYŰ **ANYA** ANYÓ ANYU NYANYA

ÉP/ÍP PÚ **APA** EPE PAP PÉP PÚP **PAPA** PÁPA PIPA

ÁR ÉR ÍR ORR ŐR ÚR ŰR RÍ RÓ/RÚ ARA ERŐ ÓRA ÍRÓ ÜRÜ

ÁS ES **ŐS/ŰS sí só** ÁSÓ ESŐ SAS SÁS

ÁSZ ESZ ISZ ÉSZ ŐSZ ÚSZ SZÍ **SZÓ sző/szű szú** SZESZ SZISZ SZÓSZ

(AT) ÉT ÚT ŰT (TA) TE TI TÓ TŐ TŰ **(ATA) ÜTŐ TAT TÁT TETT TÉT TATA**

(ATY) (TYA) **ATYA** TYATYA

ÍV **ÓV öv** (AV) (VA) **VÍ vő** VÍV VEVŐ

ÁZ ÍZ ŐZ ŰZ ZÚZ ZÚZA

ZSOZSÓ

Szalók József levele

Kedves Szabina!

Többször is elolvastam az „Ósi Gyökér” 2017. július-decemberi számában az Ön cikkét: a Fekete Kendő Aranyszállal. A Mindenség Leple... címűt. A sok örök igazságon kívül, amit felsorolt, néhány különösen felkeltette a figyelmemet. A szakralitás nem idegen tőlem, dacára természettudományos végzettségemnek. Így, ha megengedi reflektálnék néhány szakaszra a cikkből. Idézem: „...a Pókasszony... ez a csodálatos istennő maga szövö az a hálót, amelyben a Világmindenséget tartja felfüggesztett biztonságban”. EZ a részlet kozmológiai szempontból értelmezhető a mai fizikatudomány oldaláról: a pókháló szövete az a struktúra, amely betölti az általunk ismert teljes helyi űrt és „élő” galaxisbuborékokat tartalmaz. Megszámlálhatóan sokat. Amint egy élő, táguló buborék nagyon megnő (szélsőségesen kitágul a helyi Tér=a Világegyetem mai tágulása) a körötte eredendően létező „pókháló”-fészek megfeszül és a szálakban összegyűlt feszültség ereje újra összerántja a galaxisbuborékot (a Nagy Reccs.). Amikor ez az összehúzódó buborék nagyon össztömörödött (Fekete Lyuk=Lyukó székely névvel),

a benne kialakult óriási energianyomás felrobbantja a buborékot (A Nagy Bumm) és az újra elkezd tágulni. Összesítve: a Világmindenség biztonságát eme két erőrendszer „A Fekete Kendő Aranyszálai és a Szalak fonata közötti galaxiscsomók” a Fekete Kendőben, összehúzódó/táguló pulzálása — lüktetése, akár csak a szívé — határozza meg.

„Nincsen olyan része a Világmindenségnek, amely nem tartozik hozzánk. Különböző formákban, színekben, rendszerekben a Mindenség él és lélegzik,...(bennünk: a hozzászóló)...mert vagyunk.” írja. Ha azt kérdezném: — Miből van a legtöbb a testünkben? Azt a választ kapnám: — A vízből! — És ha a mikrovilág mélyéről nézzük? — Akkor a Hidrogén atomokból! — Ha a Hidrogén atom protonja egy gombostű fej, akkor a 400 m-es futópálya közepén elhelyezve azt, az elektron egy füstszemcse méretű, 1 mikronos pont. — No de, mi van a kettő között, a 200 m sugarú gömbben? — Hát kérem itt van a bibi, a kettő között abszolút vákuum van! A Válasz tehát: A testünkben a legtöbb az abszolút vákuum, amit fejünk fölött 50 km magasságban is megtalálunk, ami maga az Űr! Tehát nem kétséges, hogy bennünk él, 'lélegzik' a Mindenség! Áldás! Jó éjt, Szabina!

Köszönöm Önnek a cikket! SzJ

Indul a bakterház

A LESZSZ (Lendvai Színház Szerető Társulat) 2018-ban Rideg Sándor vígjátékát állította színpadra.

Az idősebbek még emlékezhetnek a darabból készült filmre, melyben a csínytevő Bendegúz, a közhelypuffogató Szabó bakter, a bugyuta csendőrök, az együgyű Patás, a józanul lelkiző Konc bácsi, a csapodár Csámpás Rozi, a 'pechvogel' banya fekete-fehér képekben keltette életre a falusi félnótások világát.

A lendvai színházteremben mindez már nehezebb feladat: a sokféle helyszínt, kelléket, szereplőt egy szűk térbe kell bezsúfolni, s a történéseket zenével is illusztrálni. A szellemi nihil és a csóróság

érzékeltesében most a hetési tájnyelv is segített. A beszélásokban felbukkantak a muravidéki földrajzi nevek (pl. a csáktornyai gyors) és a helyi beszéd jellegzetességei (illen, szjep) is.

A kilencfős társulattól néhánynak több szerep eljátszását is vállalnia kellett, hogy ne maradjon ki senki a Rideg Sándor megalkotta 13 figurából. A zalaegerszegi Pénzes Csaba rendezésében Berden Márk, Kološa Tanja, Kocon Attila és Magyar Alen vállalta a dupla szerepet.

Gal Tim Bendegúza, Gál Patrik baktere, Vörös Piroska banyája, Kovács Álmos Patása, Kovács Tibor (Ringó) Konc bácsija remekül érzékeltette a felnőttek ostobaságát, babonás életmódját.

A már végletekig vitt ripacskodás tipikus példája volt a foghúzó betét. Ennél a jelenetnél már nem

ESEMÉNYEK

volt cél a 'nagyérdemű' megnevettetése a szerző beírta annyival, hogy a nézők ezt a túlpörgetett párbeszédet is baj nélkül túléljék...

A kibiceknek (köztük a kritikusoknak) persze könnyű belekötni a témaválasztásba: a *Padlás* túlságosan kozmopolita, a *'bakterház'* pedig túlzottan „népiesch”. Erre csak annyit tudunk mondani: jó, ha dicsérik, nem baj, ha szidják az a fő, hogy beszéljenek-írjanak róla!

A 2018. február 11-én teltház előtt megtartott bemutató sok muravidéki, hetési, zalai figyelmét ráirányította a lendvai színjátszó társulatra. Előadásuk bizonyította, hogy a néhány ezres muravidéki magyarság is képes kiállítani egy ütőképes színészcsapatot. Amatőr létükre rászolgálnak a támogatásra és megérdemlik a közönség tapsát!

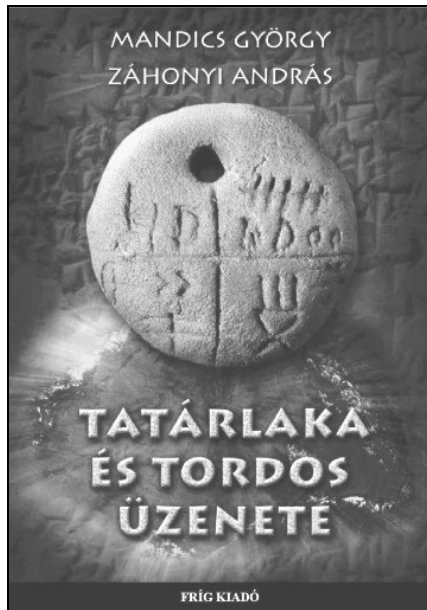
(Záhonyi András)

Jelenetek az előadásból (Internet)

Mandics György – Záhonyi András
Tatárlaka és Tordos üzenete

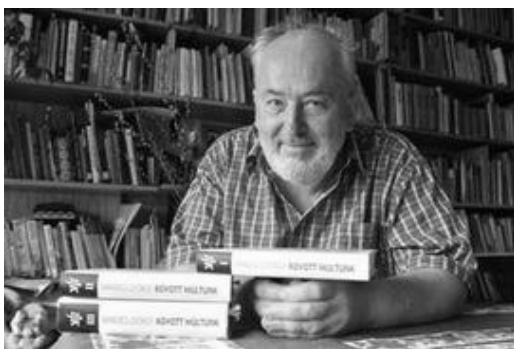
Fríg kiadó, 2018

A könyv borítója

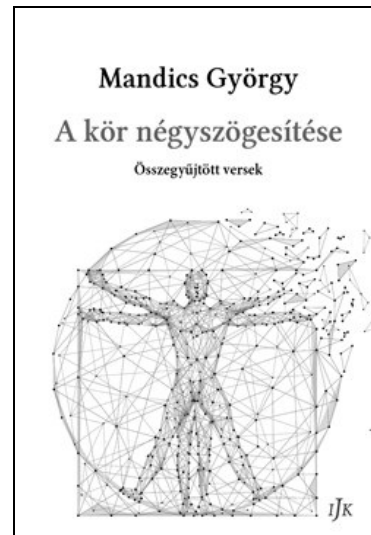
A 2018-as Könyvhétre jelent meg Mandics György és Záhonyi András új könyve.

A szerzők június 8-án, a budapesti Vörösmarty téren egy színpadi beszélgetés keretében mondhatták el, hogyan is született meg a Kárpát-medence legősibb írásleírásairól készült könyvük. Utána dedikálás következett a Fríg Kiadó standjánál.

Mandics György

Az idén 75. születésnapját ünneplő Mandics Györggyel a temesvári Irodalmi Jelen Kiadónál is találkozhattunk. A matematikusból költővé és írástörténészé vált író Róvott múltunk I-III. című rovásírási enciklopédiáját (2010-2012) ugyanis újra kiadták, és idén megjelent az őt köszöntő, 'A kör négyszögesítése' c. verseskötete is.

Bérczi Szaniszló fizikus-csillagász értékelése a Tordos-Vinča kultúrát és Torma Zsófia munkásságát is bemutató könyvről:

A tatárlakai korong és tábla eddigi kutatásának eredménye, hogy kettős értelmezést hordoz: egy írástörténetit és egy csillagászatit. A kettő szoros kapcsolatban áll egymással, jelezve az ősi műveltség osztatlan természetét.

Záhonyi András fontos felismerése, hogy a korong és a téglalap alakú tábla is a csillagos eget (annak egymáshoz kapcsolódó két részletét) ábrázolja. A két csillagtérkép-részlet csatlakozási pontjait 'V' alakú jelek jelzik. Az egyik ilyen pont az Orion (a Szekeres és az Ikrék szomszédságában), a másikat az Androméda-Pegazus-Sas csillagképek határozzák meg.

Egy ősi kozmikus világmodell áll tehát előttünk.

A felismert csillagképek közül a Kos, a Hidra és a Nyilas sumer nevét is kiolvashatjuk a korong jeleiből. A jeleket ugyanis megtaláljuk a mezopotámiai szakszótárakban is, s azok csillagászati vonatkozásai megerősítik, hogy csillagtérképről (csillagnaptárról, csillagóráról) van szó.

A precesszióknak köszönhetően a korong készítésének kora is megbecsülhető, ugyanis a korongon felismert csillagképek Kr. e. 4500 körül voltak láthatóak március 21-én (az akkori évkezdetkor), a naplemente utáni pillanatban.

A tordosi és az alsótatárlakai leletek történetéről, értelmezéseiről Mandics György alapos szakirodalmi összefoglalójában olvashatunk.

(Záhonyi András)

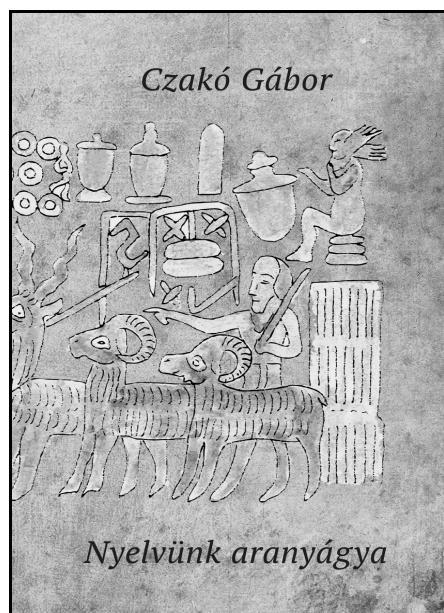
Czakó Gábor
Nyelvünk aranyágya

Cz. Simon Bt., Budapest, 2018

A könyv címlapján lévő pecsétbongar-átrajzolás Bérczi Szaniszló készítette. Rajta Etanát emeli a sas az Égbe — az eseményt egy rackajuh nézi. Hogyan került ez a fura birka oda, majd ide, hozzánk? — teszi fel a kérdést az író.

Népmeséinkben a griff emeli föl az alvilágból a fölsőbe Fehérlófiát. A Nagyszentmiklósi Kincs aranykorsóin (7. sz.) és a (középkori) permi bronzokon is ugyanez a jelenet látható.

A történet párhuzama a Tündér Ilona és a sárkány c. népmese.

A könyv borítója

A könyvben a magyarság történetével, nyelvével kapcsolatos érdekes, újszerű megállapításokat olvashatunk. Ezek közül idézünk fel most néhányat.

A magyar nép eredete, származása

Neparáczy Endre és Kásler Miklós csapatának genetikai kutatásai és (az Akadémián sokáig elrejtett) Tarih-i Üngürüs is cáfolják az iskolában oktatott, „hivatalos” modellt, mely szerint „a magyar nép eredetére elsősorban a nyelvtudomány ad választ”.

A genetika cáfolja a finnugor rokonságot (lásd Semino-jelentés, Neparáczy Endre vizsgálata a honfoglaláskori Karosi teme-

tőkben). Neparáczy tanulmánya, mely 2017-ben jelent meg.

Mottó: a (nyelvi) rokonság nem jelent eredetet.

Czakó elfogadja, hogy az avarok is magyarul beszéltek és írtak — lásd Környei íjlemez-felirat (6-7. sz., Vékony Gábor olvasata: „te újat lövesd /löveld/ nyíllal ellen!”), a Szarvasi tütartó felirata (8. sz.), Nagyszentmiklósi kincs.

Bő 4000 éve a bronzkori andronovoi kultúra fémműves, nagyállattenyésztő népe (a szabir), a későbbi magyar, olykor-olykor találkozott a kőkori szinten élő ugorokkal (finnugorokkal) — majd ki-ki élt tovább a maga kultúrájában.

Szerhij Patkanov tanulmányában azt írja a szi-bériai szabirokról, hogy ők már csoportosan, a munkát megosztva dolgoznak.

Hunfalvy Pál hun eredetmondánkat idegennek nyilvánította a Bach-korszakban. Ő a székely írás hitelességét is tagadta.

Történelemkutatás és nyelvészet

„A magyar őstörténet (a magyar nép eredetének) kutatásában a régészek (eredményei) szinte csak illusztrációkként szolgálnak a nyelvtudomány tételeihez.” (László Gyula)

„A tudomány ott végződik, ahol a magyar nyelv FU eredetét elkezdik kétségbe vonni”. (Engel Pál, 2001)

Czakó ellenérve: egyetlen ősuráli és ősfinnugor szó sem maradt fenn, csak **kikövetkeztetett** **összavakat** mutatnak a szótárak.

Ha olyasmi került szóba, aminek még nem ismertük a finnugor nevét, akkor nagyokat hallgattunk?

A honfoglaláskori bodrogbúri rovaslelet megfejtésére is besuttant a finnugor származás-álmom kedvenc hangja, a ’bilabiális zöngés spiráns’.

A FU nyelvtudomány nagyjai kizárják a vitákat (szerintük az egyetemi tudás feltétele a nyelvi hozzáértésnek — ám léteznek magyar ellenpéldák: nyelvelméleti tudás nélkül lehetett író Veres Péter, Sinka István, az írástudatlan (!) Ámi Lajos).

A (mai) magyar iskolarendszer hatása az anyanyelvi tudatlanság és az anyanyelv-utálat.

Szabirok, hunok, avarok, magyarok (összeköti őket a rovásírás)

A „rendíthetetlen szabirok” elnevezés Bíborban-született Konsztantinosz leírásában szerepel (a császár tanácsadói Bulcsú és Tormás voltak — a szabir feltehetően önelnevezésünk volt).

„A magyarok másodszor jöttek ki Scythiából.” (Kézai Simon)

Julianus barát útibeszámolóját (Magna Hungaria-ról) — feltehetően emlékezetből — Richardus jegyezte le. A Régibb és az Újabb Magyarország együttműködése, esetleges egyesítése fenyegetést jelentett a német, francia és orosz uralkodói réteg számára.

Nyelvében él/hal a nemzet

Czakó szerint anyanyelvünk fontos jellemzője szó-és mondathangsúlyunk. Szócsaládjaink, 2306 szógyökünk segítik gondolkodásunkat.

A szerző bemutatja úttörő nyelvészeinket (gróf Teleki József egykori akadémiai elnök, Keresztesi József, Kresznerics Ferenc sági plébános).

Czuczor Gergely *A magyar nyelv rendszere* (1846) c. művében írja, hogy hangzóink nagy része jelentéstartalommal bír (lásd még Czakó Gábor: *Bevezetés a magyar észjárásba*).

Czuczor Gergely–Fogarasi János: *A magyar nyelv szótára* (1862-1874) c. könyvéhez készülő javító pótkötet kiadása elmaradt (a Nyelvstratégiai Intézet most készíti elő a kiadását).

Nyelvrégészeti ábécé

A nyelvrégészet a jelentéseket, az összefüggéseket kutatja, nem a szavak eredetét, rokonságát.

Nyelvünk erősen képi: a dolgok „megképlenek” a magyarul beszélőben.

Az ősnyelvek gyöknyelvek (pl. az elvont *bet* gyökből építkezik a beteg, illetve szabályos hangátalakulás után a bágyadt; pl. az *egy*, illetve a belőle keményezett *eg* gyökből építkezik az egész (a. m. egy-össz, együttlévő *össz*).

A számítógépes összehasonlítás megállapította: anyanyelvünk, a magyar rendezettebb a többi élő nyelvnél.

Két és kettő: azonos-e? (Létezik-e kettőkulacos, kettőely, kettőséges — vagy csak kétkulacos, kétely, kétséges?)

A -ra, -re és -ba, -be rag váltakozik a magyar településneveknél (Kassára, Debrecenbe) — ám az idegen neveknél csak -ba, -be használható (Párizsba, Linzbe, Tokióba).

Rovás, avagy róvás

Szent István „rovásírást tiltó irata” hamisítvány (lásd Püspöki Nagy Péter elemzését).

Mátyás király dekrétumot adott ki a rovásírásos adónyilvántartásról (1478. évi V. törvénycikk).

Elődeink a Hon(vissza)foglalás előtt már tudtak írni.

Morva-e a Nagymácsédi kereszt?

A kereszt egy kegyszertartó /kaptorga/ dísze), mely 10. sz.-i magyar temetőből került elő.

Az egykori szlovák tízkoronás pénzérmére is rákerült. Czakó azonban nem a három Máriát, hanem a Három Isteni Személyt — Atya, Fiú, Szentlélek — ismeri fel a leleten, és a rövid felirat rovásírásos olvasata mellett foglal állást.

Cenzúra

Részletek Czakó Gábor *Beavatás* c. írásából, mely a Kortárs 2005/8. számában jelent meg

A modern demokrácia egyik alapelve a szólás és a sajtó korlátozásának tilalma.

A sajtóval a nép egyrészt magát a szólásszabadság jogát gyakorolja, másrészt — legalábbis elvileg — közvetlenül ellenőrzi a három hatalmi ágat. Így nőtt maga is hatalommá.

A sajtót nem ellenőrzi senki.

Meddig élhet a szólás szabadságával az a sajtóvállalkozó, aki becstelenséget, pornót, szadizmust árul újságba, filmszalagba csomagolva?

Vagy 15 éve az egyik szennylap főszerkesztője nyíltan bejelentette, hogy ő nem aszerint válogat a hírek között, hogy melyik igaz, melyik nem, hanem aszerint, hogy melyik vonz több vevőt. Aki-nek nem tetszik, menjen bíróságra.

A dolog addig működött, amíg az egyik megrágalmazott nem a bíróságra ment, hanem a szerkesztőségbe, és a főnököt dagadtra nem verte egy söprűnyéllel...

Írói pályám 40 esztendeje egy darabom hétszeri betiltásával kezdődött. Ámde akadt rá példa, hogy

kicseleztem, természetesen szerkesztői segédlettel.

A cenzor ma is irtogatja a veszélyes szavakat. A cenzúra a hazugság szolgája, a lelkek lerombolója. (A 'pozitív' /szöveggyártó/ cenzúra összefoglaló neve: manipuláció — ilyen pl. a reklám.)

Lapot bárki indíthat — ha van rá pár milliárdja, és a milliárdosok érdekeit képviseli. Máskülönbem nem kap hirdetést, és tönkremegy.

A demokrácia őshazájában, Athénban a népoktatás alaptantárgya a zene és a testnevelés volt. A felnőtteknek kötelező volt a színház — s általa az erkölcs, a nemzeti kultúra, a hagyomány, a mitológia ismerete.

A túlnépesedtség miatt a földlakók kb. 80%-ának nincs helye az ipari civilizációban. Le kell butítani, ki kell kapcsolni őket, nehogy rádöbbenjenek helyzetükre, s föllázadjanak az ellen a pár tízezer milliárdos ellen, akik a bolygó javait ellenőrzésük alá vonták. *Panem et circenses*.

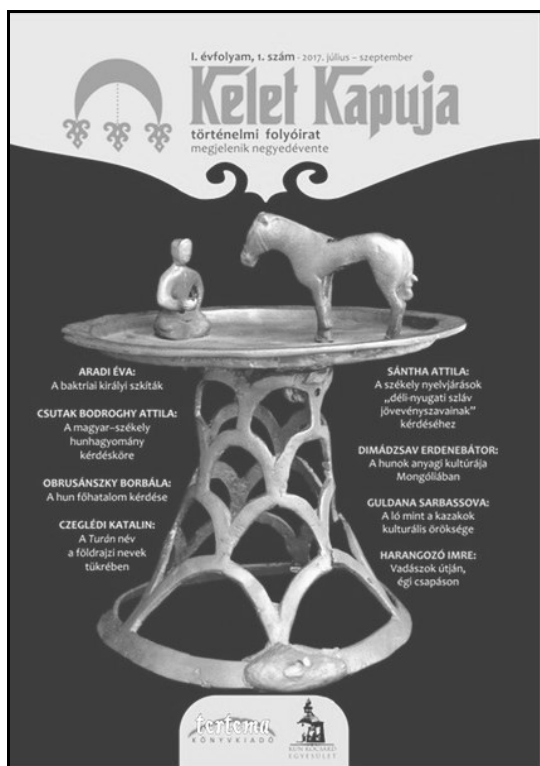
A bíróság által elmarasztalt közszereplők (üzletemberek, politikusok, médiasztárok, tévécsillagok) ma — csekély kivételtől eltekintve — rezzenetlen arccal maradnak a helyükön. Ítélnék róluk az állampolgárok: megválasztják őket...

(Száz éve a disznóságon kapott 'úriember' vette a pisztolyát, és föbbe lőtte magát, hogy a család becsületét mentse...)

(Záhonyi András)

Sántha Attila

A székely nyelvjárások „déli-nyugati szláv jövevényszavainak” kérdéséhez Kelet Kapuja folyóirat 1. évfolyam 1. szám 62-69.

A történelmi folyóirat borítója

Amikor a fenti írást elolvastam meglepődtem, hogy egy független kiadó által megjelentetett történelmi lapban megismételve láttam az eddig is oly sokszor hallott hivatalos nyelvi eredeztetési képtelenségeket. Szinte nem akartam hinni a szememnek, mivel a többi írás szépen sorra szedi mindazt, ami múltismeretünkben eddig kimaradt. Mivel a fenti címben említett szerző cikkében árnyaltan és finoman fogalmaz, véleményét „polkorrekt” módon ismerteti, ezért csak írásának többszöri elolvasása után jöttem rá, hogy ez a tanulmány tulajdonképpen egy hatalmas jalkiáltás! Sajnos, mint gyakran a haldokló utolsó sóhaja, ez is elég halkra sikerült. Jalkiáltás, hogy segítsetek! Mert a nyelvtudomány „jövevényszavaktól” és „szókölsönszavaktól” hemzseggő dzsungelében egyedül kevés vagyok a rendvágáshoz! Segítsetek olvasók! Segítsetek jó szándékú nyelvészek!

Rögtön az első mondatban a „kölsönszavak” és az „átvétel” kifejezés alkalmazása bizony sértőnek tűnik. Azért sértő, mert feltételezi, hogy édes anyanyelvünk ezer (vagy több) évvel ezelőtt olyan szegényes volt, hogy kölsönszavakra, átvételekre szorult. Lehet, beszélni sem tudtunk. Ha nem voltak szavaink... Ebben a folyóiratban ilyesmit feltételezni azért meglepő, mert ez a folyóirat pont azért született, hogy ezeket a téveszméket tudományos bizonyítással, akár pont a szép remények-

re feljogosító komparatista nyelvész által műgondal megírt cikkben eloszlassa. Aki ezt a folyóiratot megvásárolja, az erről az elosztatásról akar olvasni.

A cikk alapját képező szakmai hozzászólás Benkő Loránd nyelvész elméletének vizsgálatáról szól. Ez az elmélet arról szól, hogy „a magyar nyelvterület nyugati-déli részén kell keresni a székelyek lakóhelyét az Erdélybe való településük előtt”. Feltételezi továbbá, hogy azon a területen a valaha ott élő székelyekkel egyidőben és annál korábban olyan fejlett kultúrájú és például szlovák nyelvű népesség élt — például Pozsony környékén, ahogy a cikkből később kiderül —, akitől szavakat lehetett átvenni. A terület jelenét és múltját ismerő emberként ezt a feltételezést a leghatározottabban alaptalannak tartom és már csak ezért is elképzelhetetlenek számomra a szláv szóátvételek! Sántha Attila az elmélet első részét, hogy a székelyeket a magyar nyelvterület déli nyugati részén kell keresni elutasítja¹, de az elmélet második részét, a szláv szóátvételeket már nem oly határozottan.

Benkő Loránd, elméletének alátámasztására, felsorolásában elsőnek az „odor” szó eredetmagyarázatát hozza fel. Sántha Attila is ismerteti az összes lehetséges eddig megjelent ezzel kapcsolatos magyarázatot. Sajnos összefoglalásában nem egyértelmű. Ember legyen a talpán, aki a következőkből kihámozza az elutasítást vagy az igenlést.

„Összefoglalva: az odor/udor vagy átvétel valamelyik keleti szláv nyelvből (szlovák?, ruszin?), vagy a székelyek és a bolgár-törökök kapcsolatára utal. (*Az embernek óhatatlanul eszébe jut a székely vicc: Vagy valami, vagy megy valahova. De félre a tréfát! Lássuk tovább Sántha Attila összefoglalóját.*) Amennyiben a székely szó a bolgár-törököktől jön, a szlovákba (ruszinba?) is szintén

¹ Pedig erről többen írnak: Például a székelyeknek a magyar nyelvterület nyugati, déli részén való szállásai mellett bőven érvel Belitzky János: VÁZLATOK a nyugatdunántúli gyepek népeinek történetéhez című írásában, valamint Kallós Zsigmond a Vasi Szemlében 1935-ben, Regösdalaink rejtelme címmel.

A magyar nyelvterület nem déli, hanem inkább északnyugati részén egykor élő székelyekről a helyi hagyomány máig emlékezik. Például Pozsonynádason a mai temetőkápolnát egykori helyi székelyek által, akik tíz környékbeli székely faluban éltek, épített templomnak tudja.

a bolgár-törökből, esetleg a székely nyelvjárásból került.” — Átvétel valamelyik keleti szláv nyelvből?! Mint látjuk, a Kelet Kapujában is ott vagyunk, ahol a part szakad! Vagy úgy kell érteni ezt a bekezdést, hogy a bolgár-török az turáni (magyar, vagy annak elődje) nyelv, mert akkor igen, akkor érthető. De ez nem került kimondásra.

Világos számomra, hogy az odor/udor, és a cikkben idézett szlovák népnyelvi (?) „v'dor” egyetlen jelentésű, mégpedig Sántha Attila által helyesen megadott „...száragabona (amelyet majd ki kell csépelni) tartó hely lehetett.” Sajnos ő itt megáll az értelmezésben, az eredeztetésben. Mert: Igen! Az **udvar** (szlovákul dvor) az, ahova behordták a száras gabonát és utólag — az időjárástól, a helyi viszonyoktól függően — valahol, vagy az udvaron, vagy másutt kicsépeltek. Hogy az udvar a gazda számára milyen szent hely volt, és hogy az udvar keményre taposott és tisztára felszept földjére hordták be a gabonát — de a hüvelyeseket, gyermekkoromban például a borsót, babot is — és ott csépeltek, arra irodalmi példaként Móra Ferenc Igazlátók-ja szolgál. Már a hunok is így tettek. Igaz, Móra Ferenc is csak annyit írhatott annak idején, hogy Hol hun, hol nem hun...

Számomra ebből az egy példából is egyértelmű, hogy semmiféle szókölcsonzésről, szóátvételtől, jövevényszóról nem lehet szó! Annyi bizonyos csupán, hogy vannak szavak, amelyek megjelennek a ma indoeurópainak nevezett nyelvekben, megjelennek a szláv nyelvekben, de legnagyobb számban a magyar nyelvben ismerhetők fel. De ez nem bizonyítja, hogy a magyar nyelv egy szegényes szókincsű nyelv volt, amely tömeges átvételekre, kölcsönzésekre szorult! Arra sincsen bizonyíték, hogy a szláv kultúra és a szláv nyelv (melyik? mert pl. a cseh nem érti az orosz) fejlettségében, szókincese gazdagságában, társadalmi szervezettségében a nyelvkölcsönzések idején oly jelentős lett volna! Akkor mi alapon szolgál érvként? Még a most szerkesztés alatt lévő ÚEsz² is a szlovénból való származtatás mellett szól. Vagy az eredetkeresés módszertana alkalmatlan a tényleges jelentés kimutatására, vagy csak a szerkesztő ismerethiánya teszi, hogy nem jön rá az összefüggésekre.

² ÚEsz. — Új magyar etimológiai szótár. MTA Nyelvtudományi Intézet, szerkesztés alatt (2017)

A fentiekben a Benkő Loránd által felsorolt első példához szóltam hozzá. Gondolataimat az általa felhozott utolsó előtti példával, amelyet Sántha Attila is elemez — a „szalad” szóval — zárom.

„SZALAD csíráztatott gabona (általában a sörfőzéshez használtak) ÚMTsz³. A Dunántúlon használják a *szalados* szót is ’kicsíráztatott gabonából készült lepényféle’ (ÚMTsz). Néprnyelvi szó.” — eddig a bevezető idézet.

Majd rövid áttekintés következik arról, hogy a szalad az maga a maláta (a sörfőzéshez használt csíráztatott gabona). Idézet az ÚESz⁴-ből: „szláv jövevényszó, esetleg a szerb-horvátból vagy a szlovénből.”

Sántha Attila konklúziója:

„A szerb-horvátból vagy szlovénből való származtatás mellett szól a szóföldrajzi helyzet is: a *szalad* székely nyelvjárási szó, a *szalados* származék pedig dunántúli.”

Jól értem-e? Előbb éltek a nyugati magyar határon szerb-horvát esetleg szlovén kultúrájú, nyelvű sörfőző népek, majd odaköltöztek a székelyek, akik megtanulták tőlük a sörfőzést és átvették az ezzel kapcsolatos szavakat, majd az egyik szót — a szalad szót, a dunántúliak átvették a székelyektől? Ejh! Dehogy!

Ezzel szemben a valóság a következő:

1. A *szalad*, jelenti a malátát, a sörfőzés alapanyagát.
2. A *szalados* szó jelentése hármas. Jelenti a csíráztatott gabonából készült lepényt. Lepényt, amelyet kézbe fogva fogyasztunk. Amely szilárd állagú, majdnem mint a kalács, csak lapos, ezért lepény.
3. Másrészt a *szalados* az az egyik vidéken csiripiszlinek (mert csirizszerűen ragad a tál széléhez, piszli, mert sütéskor pöszög, ezért nádszáldarabkát állítunk bele, hogy legyen min kipöszögnie a képződő levegőnek), másutt biracsnak, megint másutt kötésnek nevezett sült, lágy, kása állagú igen finom, tálacskából, kanállal fogyasztandó és tápláló télutói- nagyböjti étel.

³ ÚMTsz — Új Magyar Tájszótár I-V. Főszerkesztő B. Lőrinczy Éva. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979-2010.

⁴ ÚESz. — Új magyar etimológiai szótár. MTA Nyelvtudományi intézet, szerkesztés alatt (2017)

4. A Dunántúlon a tönkölybúzából készített szaladost a népi gyógyászatban immunerősítő, rákmegelőző, rákos megbetegedésből gyógyulást segítő hatása révén alkalmazták. *(Csak csöndesen jegyzem meg, hogy az ÚMTsz és az ÚESz szerint a csíráztatás technológia átvételéhez meg kellett várni, míg találkoztunk egy szláv néppel... Kínos, roppant kínos főleg az ÚMTsz és az ÚESz szerkesztői számára!)*

A szalados készítése ma is dívik. Szeretettel invitálok a kedves olvasókat Kültre, ahol minden télutón Kötésfesztivált rendeznek. Itt megköstölhető a szalados. Legutóbb 2018. március 24-én, szombaton volt. A fesztivál pontos dátumát a község honlapja közli.

A kötést, dunántúli í-zős nyelvjárásban kötésnek mondják. Ezt *kalkís* (költés) néven ismeri a mai szlovák nyelv. Egy-egy helyen készítik is. Költésnek mondjuk azt is, amikor a madár költ (népiesen köt), amikor a tojásból kikel a fióka, pont úgy, ahogy a gabonaszemből a csira, ami tulajdonképpen egy szál, ami a cikkben idézett szlovák sol’/szál. Ha a csíráztatás technológiáját, mint táplálék — étel, vagy ital — nyeresére alkalmas módszert nem ismerték az eleink — a székelyek, a dunántúliak, akkor hogyan alakulhatott ki ez a többes (négyféle) jelentéstartam? Azután, hogy megtanultak sört főzni, gyorsan-gyorsan tovább fejlesztettek s hamarjában a gyógymódra is rájöttek? Rádásul a szalados, mint lepény, magát a liszté száritott csírárt tartalmazza, abból készül. A szalados, mint kása, a ledarált csíra kimosott levéből búzaliszt hozzáadásával készül. Micsoda változatosság! S mindezt a sörfőzéshez használatos maláta alapján? Ugyan már!

Másról lehet szó!

A csíráztatott gabona minden esetben édes. Akit nagyon szeretünk, arra azt mondjuk, hogy **édesem, mégpedig azért, mert szál köt hozzá!** Először köldökzsinór, később láthatatlan érzelmi fonál. Az a szál, amelyik a magból ered, az a csíra! Amelyet porcikáinkban érzünk. A só/sol’/szál életfontosságú volt. Amely édes kötés, köttés. Például édesanya, édes testvér, de édes hazám is! A szeret és az édes szavunk így függ össze. A szeret az lehet szalad. Azért mert az r-l is váltópár és a t-d is az. A gabonaszemből kiszalad az édes szeretet, a csíra-szál. Mert a szem magyarul szalad.

Mint ahogy a harisnyán is olykor. Hogy a szalad jelentése édes, arra pont a szláv példa a bizonyíték. Mert az édes, az szlovákul fonetikusán szladkí, ahol a szaladból lesz a szlad, a ki a későbbi korban, a népesség szétválása után hozzáragadó szlávós végződés. Például azért, mert ők máshol, más időben, máshogy fejlődtek. Hogy ez a szétválás hogyan s mikor történhetett arra nézve az okiratok és a régészet adhat támpontokat. Az elmélet hozzá a Pap Gábor által publikált Pilis szindróma lehet. Amikor a népesség fő ágáról leszakadó, arról lemaradó akár nagyobb csoportok számkivetetté lettek, esetleg szolgáskorba kerültek. Például a maradók, a maródiak (gyengélkedők, betegek), tehát a morvák. Így már érthető, de csakis így érthető a Pozsony környéki „szlovák” szavak megléte, amelyek a nem szláv népesség által korábban használt ragozó nyelvből maradtak benne. Egy kicsit változtak közben. De megmaradtak az eredeti nyelvben is. Utóbb ezekre mondja a magyar(?) nyelvész, hogy átvételek. Az angol is azt mondja: sweet home — édes hon. Egész biztos, hogy más korban és más körülmények között változott a szeret szaladdá és a hon home-á. Csak ez nagyon-nagyon mély gyökerekre enged következtetni és a szókölcsonzás, szóátvétel, jövevényszó módszerének dzsungelétől igen-igen távol áll. Ezért kell új módszer! Interdiszciplináris kutatói összefogás. Indoeurópai, szlavisztikai és finnugor előítéletek nélküli kutatói munka. Bizony igen nagy a feladat! Ezért jogos a Kelet Kapujában a nagyon hangos segítségkérés!

A Kelet Kapuja beköszöntőjében azt olvasuk, hogy nemcsak a tudós társadalom szűk köréhez, hanem az érdeklődő közönséghez is kívánnak szólni. Ebből kiindulva talán jobb lett volna nyíltabban, egyértelműbben s főleg közérthetőbben megfogalmazni a szavak eredetére vonatkozó állítást. Nem értem, hogy a cikk végén található táblázatban miért van kérdőjel a „speciálisan szé-

kely, erdélyi vagy általánosan népnyelvi szó-e?” felirat után, amikor pont azért szedte a szerző táblázatba ezeket a szavakat, hogy bizonyítsa, hogy igen, az! Az „Eredet” oszlopfelirat helyett az „eddiggi téves meghatározás” pontosabban kifejezte volna az alá sorolt szöveget, mert így az Eredet felirattal annak valódiságát (az átvételeket) igazolja. A cikk utolsó bekezdésében a bolgár-török eredettel való érvelés az érdeklődő olvasóközönség számára nem okvetlenül jelenti azt, hogy a bolgár-török is turáni ragozó nyelv. Vagy nem az? A mondat második fele, amikor a szerző azt mondja, hogy *így nagyjából eldönthetetlen, hogy a szlovákoktól (sic!), ruszinoktól, netán egyenesen a bolgár-törököktől vettük át* nem igazolja azt, amit egy bekezdéssel korábban állít, hogy az odor kizárólag a székelyekre jellemző. A cikk utolsó mondatával, hogy *a Benkő által említett többi szóból a székelyek eredetére nézve semmilyen következtetést nem lehet levonni, azt* a reményt ébreszti bennem, hogy maga is meg akarja fejteni s tán már meg is fejtette ezt a lényeges kérdést. Remélem, hogy ebben a szép, új, tartalmas lapban kréttapapíron, gyöngybetűkkel, mint most is, hamarosan ezt is olvashatjuk. Annál is inkább remélem, mert a székely kérdéssel szorosán összefügg szűkebb hazám — a Mátyusföld és a Csallóköz — népének gyökere. S ha a Csíki székely krónika hiteles — Sántha Attila szerint és szerintem is az —, akkor egész más értelmezést kapnak Mátyusunk „dúlásai”. Ezért a fenti szláv szóeredeztetésekkel kapcsolatosan csak arra tudok gondolni, hogy a szerző maga is érzi a helyzet kétségbeesítő voltát. Az érdeklődő olvasóközönség és a jó szándékú szakma felé szólt ez a kétségbeesett segítségkérő JAJ-kiáltás. Engem szíven talált, s megszólaltam. Lehet, hogy Szabó Dávid üzen általam Virtról a kiadónak Barótra... Lehet, hogy segíteni akar? Jöhetne bizony!

(Fister Magdolna)

Tibold Szabina

Amikor a Fény eljött hozzám

Tavaszi

Mi történik? Álom késik!
Takaróm is elenyészik!
Csupasz hasam hogy takarjam?
Fű selymével és pitypanggal!

A házakban ajtók nyílnak,
ablakaik kitárulnak,
a macskák nagy ásítással
elhagyják a kandallókat.

Fiatallányok copfjukat
kibontják a napsugárnak,
keblükben a csiklandozást
Nótaszóval oltogatják.

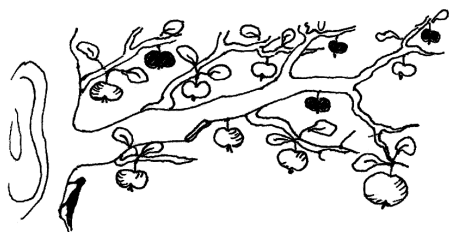

Nyári

Teljességben pompázok,
érzéki illatot árasztok,
gyümölcsöktől roskadozok,
Szántóföldem titkot suttog.

A tisztaszobában
frissen sült kenyér hűl,
kút mélyén egy görögdinnye
Kíváncsi a belsejére.

Az asszonyok domborodnak,
apró dolgokat horgolnak,
számolgatják a napokat,
rendezgetik a pólyákat.

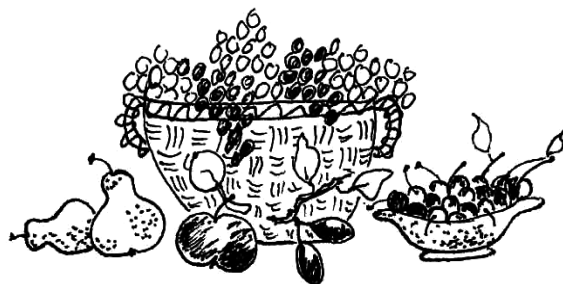

Őszi

Vörös fürtjeim kibontom,
arany fénnel koronázom,
rőt palástom mámoren
őzek, nyulak álcája.

Kosarak roskadoznak,
szekerek is nyikorognak.
Piros alma, szőlőfürtje,
vigyázzunk a főkötőre!

Rohangál a bába,
hívják minden házba,
kisbabát mosogat,
vén csontokat ropogat.

Minden elcsendesedik
Az Év beteljesedik
Fekete kendő, gyertyalángja
Emlékszik az elmúlt nyárra...

Kenyérsütés

Valami csodálatos varázsa van a kenyérsütésnek. Mintha az egész emberi sors misztériuma tükröződne vissza a kenyérsütés áldásos folyamatában.

'Agyagból formáltattunk' — mondja az 'Okos Könyv'... Vajon az alkotó úgy gyúrt és dolgozott minket, mint én a kenyeret? S amikor jól fel va-

gyunk fuvalkodva akkor élvezettel kipuffantja belőlünk a felesleges gázokat? És a „keletlen kenyér” — milyen allegóriát fűzhetünk szegényhez, ami kifejeletlenségünket, tehetetlenségünket esetleg besavanyodottságunkat tükrözi?

Szeretek kenyeret sütni, bár nagy meló, megéri a fáradságot. Imádom az illatokat, az élesztőtől a kisütött kenyérig.

Különleges élvezet számomra a tészta tapintása minden dicső fázisban. A kenyérfőzés megizzaszt és megkönnyeztet. Megizzaszt, mert kemény munka a dagasztás, megkönnyeztet, mert előhozza a gyermekkoromat és megidézi a nagymamám.

Nagymamám sült kenyeret, gömbölydedet, illatosat káposztaleveleken. Mennyei volt. Néha segítettem neki dagasztani, marha nehéznek és unalmasnak találtam akkor, de a friss kenyeret nagyon szerettem, a nagymamám pedig még jobban.

Bölcs nyugalommal csinálgatott mindent. Amit megérintett az életre kelt. És mesélt sokat — régi szép időkről. A gyermekkoráról, udvarlóról, gonosz nővérekről, igazságról és igazságtalanságról, Papókájáról és asszonyságáról. Semmit nem titkolt, mindenre legjobb hite és tudása szerint válaszolt kételyeket eloszlatva. Voltak rémtörténetei is — megesezt lányokról, megégetett gyermekekről, baltás szülőgyilkosokról. A tanulságok nyilvánvalóak voltak, minden leckeség nélkül. Na de jópofa dolgokat is mesélt a gyermekkorából — mind igazi történet — a disznóról, aminek a disznótorhoz nem fűlött a foga. Mérgező disznó volt és az életét nem adta gubáért, hanem megérdemelt történelmi jelentőségű finálét rögtönzött magának: kirohant a disznóólból, késsel a hátában, a késhez a hentes is hozzátartozott, lovagló ülésben a halhatatlan disznó hátán, végignyargaltak a falun nagy felhajtás közepette. A sztori krémje az volt, hogy a hentes ráadásul a szakácsnő babos kendőjébe és többsoros szoknyájába volt bújtatva, mivel a híres disznó csak a szakácsnőt tűrte testközelen.

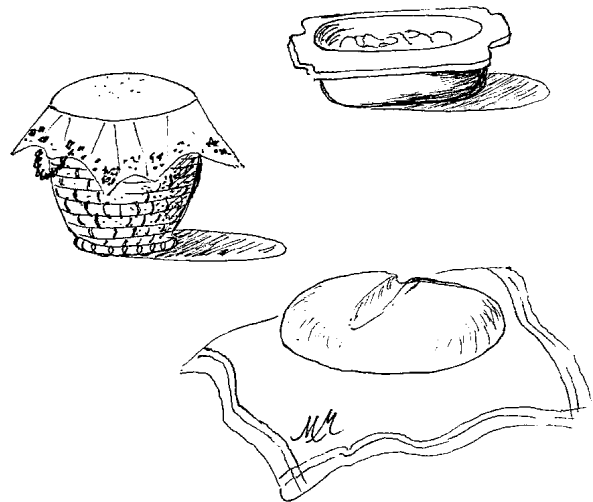
Nem tudom hányszor meséltettük el vele ezt a történetet, de minden alkalommal a földön fetrengtünk a nevetéstől. Még ma is hálás vagyok a disznónak és a nagymamámnak, hogy bemutatták a halál humoros oldalát.

Dagasztom a kenyeret, duzzogva és panaszkodva, s minden két percben megkérdem a Mami-

kám, hogy jó-e már? Rám néz — nem a tésztára — s azt mondja ’még nem jó, nem izzad a gerenda’. Fogalmam sem volt, hogy mit jelent e bölcsesség, csak azt tudtam, hogy a karom leszakad és nekem már elegendem van a dagasztásból.

Azért valahogy mégis ki lett dagasztva és megsütve a kenyér, kendőbe takargatva, pokrócba bugyolálva a felszentelés pillanatáig. Élete nem volt hosszú, de ízében benne volt az élet melege és az ’izzadó gerenda’ titka.

Negyven éves vagyok és jó pár kenyeret megsütöttem már — egyedül. Nagymamám már nem ehetett belőlük. Állok a dagasztóteknő fölött — csöpögő homlokom törülgetem és mintha egy jól ismert hangot hallanék valahol a hátam mögött. „Jó már a tészta Kiscicám, izzad a gerenda!”

Az a tisztaság, csillogás és feltétel nélküli szeretet amiben az életem első pár évében vidáman fickándoztam, meghatározta az életbe vetett hitemet. A tudatosulással járó nehézségek, az állandó kettősséggel folytatott küzdelem összezsugorította a belsőmet és meghatározta az élethez való hozzáállásomat. Azonban aki valahol érezte a melegséget és látta a fényt — ami mindannyiunkat magába ölel: az anyaméh meleg és a fény a születés ajándéka éppen úgy, mint a halálé — az nem felejtí az el, hanem egész életében kutatja, mint Lancelot az Élet és Boldogság Kelyhét.

Én őszintén hiszem, hogy ha minden ember leküzdve beidegződéseinek félelmeit teljes énjével ragaszkodva az „Élet csodához”, ami kétségtelenül az alkotó Természet öröksége a számunkra, akkor utunk a nehézségeken keresztül egyre közelebb és közelebb hozna minket ahhoz a tiszta-

sághoz és csillogáshoz, amivel átléptünk ebbe a világba

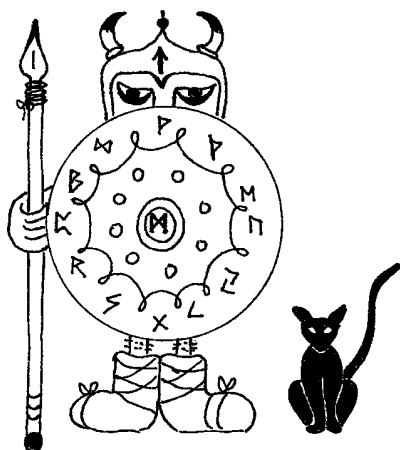
Joseph Campbell azt mondja, hogy mind a születés és a szülés hősi aktus. Az első és a legnagyobb erő kifejtés az életben, mellettük minden eltörpül a halál pillanatáig. (Vajon a szülés és a születés folyamata előre sugallja-e az újonnan érkező karakterét? Morgána három napon és három éjszakán át vajúdott Gareth-el, aki nem segített neki és az istennek nem akart kijönni. Aztán mégis valahogy világra jött és élt, — hogy eláruljon mindenkit, aki törődött vele, és aláássa Arthur királyságát.)

Ha mindannyian hősnék születtünk, akkor mi viszi rá az emberiséget arra, hogy ilyen kishitűen és gyáván éljék az életüket?

Szerintem az egyik és leglényegesebb ok az, hogy a környezet a gyengeségével — itt emberi gyengeségre gondolok — és nem az erejével ruházza fel az újonnan érkezőt. A szülők legtöbbször saját féltelmeiket és kishitűségüket vetik el gyermekeikben.

Amikor figyelem a Vadon állatait, azok szépséget, bátorsággal párosult erőt és életimádatot tükröznek vissza rám. Azok az állatok viszont melyeket az emberi „civilizáció” kiszorított harmonikus otthonukból — haldoklanak, sorvadoznak. A hősök nem irtják ki a védtelent és nem rombolnak esztelenül.

Azt hiszem itt az ideje, hogy az embereket emlékeztessük hősi mivoltukra.

Az Istennő megtalálása nagy felfedezés volt számomra, mert nem újdonságnak tűnt, hanem valamilyen ősi rezonanciát váltott ki az addig érintetlen mélységemben. Semmi újra nem világot hozott rá, hanem emlékeztetett. Emlékeztetett arra:

Amikor a Föld méhében voltunk és Földanya remegett a boldogságtól, mert az Elemek tomlása meghatározhatatlan izgalommal töltötte el. „Valami hatalmas és csodálatos történik velem, azt hiszem Életnek fogom hívni!”

Meg aztán:

Rég eltűnt világokról, amikor a Föld szépsége és nagyvonalúsága énekre nyitotta az ajkait és misztikus varázsával álommá változtatta az Életet.

Anya-Istennő Ur-ból
C.E. 4000

(Jó öreg Madonna ugye?)

A nemiség szépsége és életgyönyörrel járó egyenlősége soha nem volt titok előttem. Ami megfoghatatlan volt, az az emberek elképesztő éhsége és ugyanakkor gúnyoló obszcenitása, ennek az élet-adó hasadásnak. Különösen a nők, nők felé irányított gonoszsága. Azt, aki kicsattan az életből és magában hordozza annak minden szépségét és fortélyát, aki megnyitja termékenységet, mint a virág, azt irigyen becsmérlik. Fiatal serdülő lány, aki bontogatja szirmait, mint egy bimbó és szüzesége érzéki palást, már lekurvazzák.

Őszintén remélem, hogy mire én befejezem az életem, az emberi, különösen a női sexualitásról berögzött álláspont megváltozik.

Nagyon kevés jelét látom e hipokrácia élet értékű megváltozásának, bár hiszem és remélem, hogy minden Nő egyéni ébredése saját nemiségének szentsége felé, automatikus ajándékká válik lányai számára.

Megemlíteném kedvenc szólásomat a felelősség vállalásról, mivel ez a felismerés fordulópontot jelentett az életemben:

Minden az életünkben a miénk. Ha megtanulunk felelősséget vállalni mindazért, ami vagyunk és mindazért, amit bevonzunk a valóságunkba, akkor fejünkre tehetjük a 'koronát', mert mesterei letünk az életünknek.

„Nehéz tömören beszélni az Istennő szexualitásáról. A mi kultúránkban az Istenségnek van neme, de nincsen szexualitása; ami szexuális, az ellenkezik a spirituálissal. Az Ó-vallásban ez a különválás, amit belénk gyermekkorunktól begyökerezett, nem létezett. Merlin Stone írja 'When God was a Woman' (amikor Isten Nő volt) c. könyvében: „A női istenség tiszteletében a szexualitás is teljes értékben beletartozott, az az Istennő ajándékának számított az emberiség számára. Szent volt... a szexuális aktust magát olyan tiszteletben tartották, olyan felemelkedőnek és drágának, hogy az ég, a föld és minden élet alkotónőjének házában gyakorolták...”

Nem csak maga a szexuális aktus volt szent. Az Istennő nemi szervei is szentnek számítottak és összeköttetésben voltak a felszabadult, boldog Önünnepléssel.

Így a vers a sumér istennőről Inannáról kb. C.E. 2000-ből:

Inanna fejére helyezte a Shugurrát,
A sztyeppe koronáját.
Bement a juhkarámba a juhászhoz.
Ott leült az almafa alá
És hátát az almafának támasztotta.
Amint a fához dült, a vulvája
Csodálatosan kitarult.
Örvendezvén vulvája gyönyörűségén,
A fiatal nő Inanna
Ünnepelte magát:

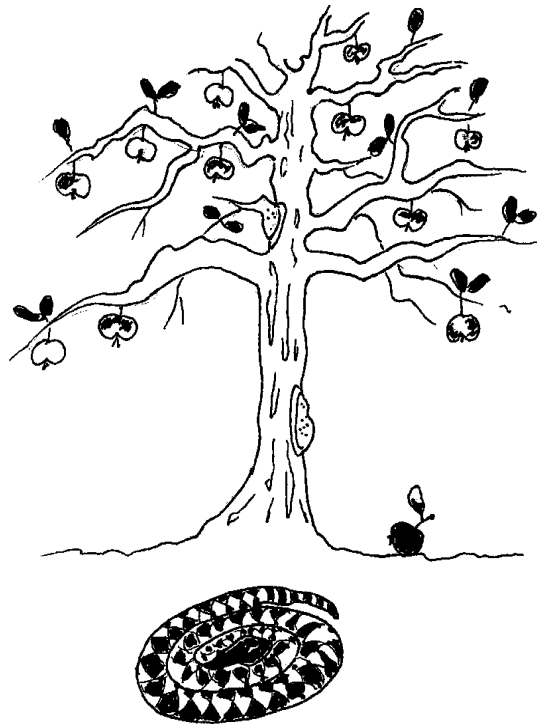
Amit mondok neked,
Szóje azt dalba az énekes
Amit mondok neked
Follyon fültől szájig!
Adja át vén az ifjoncnak:
A Vulvám a Szarvacska
Az egek hajója,
Csordultig van vággyal,
Mint a fiatal holdacska.
Műveletlen földem meddőn fekszik.

Szántsod a Vulvámat
Szívem Férfija!
Magoddal vesd be Földemet!

Az előzőeket Katline Carlson könyvéből idéztem (In Her Image), mert nagyon meghatott Inanna éneke.

A patriarchális törzsek mindent, ami az Istennő-kultúrához tartozott, kegyetlenül elpusztítottak, vagy ha nem sikerült kiirtani, akkor a karaktereket vagy lekicsinyítették, vagy férfiruhába bújtatták. Pl. Demeter és a Perszeophoné történetében Hádész elrabolja Perszeophonét és leviszi az alvilágba (Erőszak).

Egy sokkal régebbi történetben, Perszeophoné elvándorol, hogy megtalálja Hekátét, a bölcsesség forrását és hazahozza Demeternek a tapasztalatát. Inanna énekében az Almafa szimbóluma elgondolkodtatott. Vajon az Ó-testamentumban Éva, a régi Istennő degradált formája?

Aztán ott volt Ádám első felesége Lilith, aki állította, hogy ő volt először. Pokolra küldték...

Az Istennővel kapcsolatos gondolatokat szeretném befejezni Ágnes Whistling Elk szavaival:

„Mivel mi nők rokonságban vagyunk a Vízzel, így jó dolog folyóvíz mellett tartózkodni a holdad alatt.

Mi az első Anya első szavaiból születünk. Mi a semmiségből vagyunk és a semmiséget magunkba hordozzuk. A mi vérünk az Ó teste. Szent az. Úgy regélik, hogy Ó vízből és földből született, ezért fog a véred visszatérni a földre, a szellemed pedig az Álom vizeibe. Az Ó hatalmát újra tisztelni fogják az egész földön és minden ember tudni fogja, hogy Ó volt a kezdet.”

Bacsó Marika

Deák Ferenc utcai fák

Vadgesztenyék álltak sorfalat,
 délceg, zöldruhás katonák,
 amikor hozzátok mentünk játszani,
 mint pajkos, csavargó kiscicák.
 Napközisek voltunk, hercegi sarjak helyett,
 mi nyűttük a kastély jobbszárnyát,
 de hozzánk épp' betette lábát a szomorúság,
 kit érdekelt, merre jár, egy árva kismadár.
 Tusi néni évközben, körmössel vert belénk tudást,
 de nyáron a szünetben, a Bódva kanyarulatában,
 úgy pancsoltunk, mint vízre szállt, sivalkodó kiskacsák.
 Zsibongásunk, felverte az Alvég csendjét,
 ahol régen, napernyős kisasszonykák sétáltak,
 ott mi zajongtunk,
 s a kavicsos vízparton, jókedvünk vert tanyát.
 De mily buta is a gyermek,
 ha olykor elfeledkezik,
 később szánja, bánja rútul,
 pedig nem is vétkezik,
 csak élni akar, ösztönösen,
 akkor is, ha vére csordul.
 Belenevet a kegyetlen világba,
 nem rombolja a víg társaságot,
 s magához öleli, az útjába vetődő,
 parányi, hamis boldogságot.
 Így voltam olykor-olykor boldog,
 néhány önfeledt, ellopott pillanat,
 pedig nem volt jogom akkor,
 mert a lelkem darabokra szakadt.
 Nem üvöltöttem, nem jajongtam,
 csak felnőttnek illik a gyász,
 anyja nélkül búsan bégethet a napos bárány,
 de nem sírhat társai előtt egy kisleány.

Valahol, hátul, egy mély bugyorban,
megbúvott a gondolat,
csak este tört elő, sötét árnyként,
magával hozva lidérces álmokat.
Ott a Margit-lakban, játszottunk,
ahol valami békés nyugalom időzött,
kedvesen marasztalt a könyvek illata,
s mint fehér apáca, a kandalló örködött.
Elcseréltük füzetünket, Te gyöngybetűvel írtál bele,
rajzoltál kecses babát, fénylő napot,
míg én, nem mertem kacska betűimmel elcsúfítani tiédet,
oly szépek voltak a lapok.
Arany hajad, vasalt köténykéd szállt,
amint ugráltunk a pamlagon,
oly könnyen ledobtam mázsás súlyaim,
amikor forogtunk kinn az udvaron.
Lábat lógattunk, vagy ringatott a hintaszék,
a telefonos kisasszony agyára mentünk,
amikor rekedten szóltunk a kagylóba,
majd nagyokat kacagva sorra letettük.
Csínytevésben bajnok a gyermek,
s úgy éreztem, akkor leomlottak terheim,
de hazafelé újra velem tartott,
s azóta is vállaimon hordozom.
Könnyebb már ez a teher, az élet gondos ápoló,
de ami akkor elszakadt, soha, semmivel nem pótolható.
Elfutottak az évek, a Margit-lak, az öreg úrnő
kecsesen, reménykedve a régmúlt lakóira vár,
új kalapot kapott, de már az sem vidítja,
mert eltűntek a Deák útról a délceg gesztenyefák.

Máté Bálint versei

Szép volt...?

*Bámultam szikár nézését,
ötágú csillagra összpontosító
figyelését, felsőbbrendű lenézését.*

*Kékesszürke egyenruhája surranóba
dugva-gyűrve, s ő maga mintegy szikla
igen melyre madarak teszik tiszteletüket
olyan, kissé vörösés pontok a váll tájékon.*

*Igen mondták a beavatottak és elvhűek
az et.-nek – azóta E.T.nek – nem kell mindig
munkába menni, s ilyenkor a pártért kell
neki tenni, fontosságát bizonyítja vállán a
rangja – melyről én azt hittem: korábban galamb ült rajta...*

*Így találkoztam nagyon-nagyon régen egy
munkásörrel, később is sokáig, aztán eltűntek
s nyomuk legfeljebb galambok által is megtisztelt ruháik őrzik.*

Szép lehetett...

*Szép lehetett
az a hatvanas évek!
Az emberek hittek a
dolgokban, melyek
bizonyára Nagy Dolgok
lehettek.*

*Élték napi verklis életüket,
hallgatták a sajtóból ismert
okos embereket, s a kacsintóssal
képzeletben összekacsintottak,
s tudták Trabantot hoz a holnap!*

József Attila

A CSODASZARVAS

Ükös ükünk, ősök őse,
ázsiai puszták hőse,
vágyat nevelt csodavadra,
szarvast üzött napnyugatra.

Üztön üzte kis sereggel,
éjten éjjel, reges reggel,
át az éren, át az áron,
fegyveres népű határon.

Csodaállat, csak elillant,
lombokon át, ha megcsillant.
Csak a nyomát hagyta minden
füves földön, fájó szívben.

Az az előd nem volt boldog.
Nem boldogok az utódok.
Az ősz haza odaveszett,
de a vágy nem emlékezet.

Hejh magyarok, hajh szegények,
hova üzni azt a gímet?
Aki hajtja, belepusztul
asszonyostul, csapatostul.

Az is, aki látta, végre,
hagyja immár békességbe.
Tisza mellett, Duna mellett,
az a szarvas itt legelget.

Ázsiai nehéz szaga
ázott pusztán füstől tova
s aranyszőre, mikor illan,
gyári füstön általcsillan.

Kortyolgat az ég tavából,
villó agganca világol --
ága-boga tükörképe
csillagvilág mindensége.

Juhász Gyula

EMESE ÁLMA

Ázsiai sátor mélyén,
Ázsiai éjek éjén,
Hulló csillag fénye mellett
Álmodott Don vize mellett.

Szépanyánk volt, sorsok anyja,
Álmodott föl-fölriadva,
Megborzongott babonázva,
Ázsiai éjszakába.

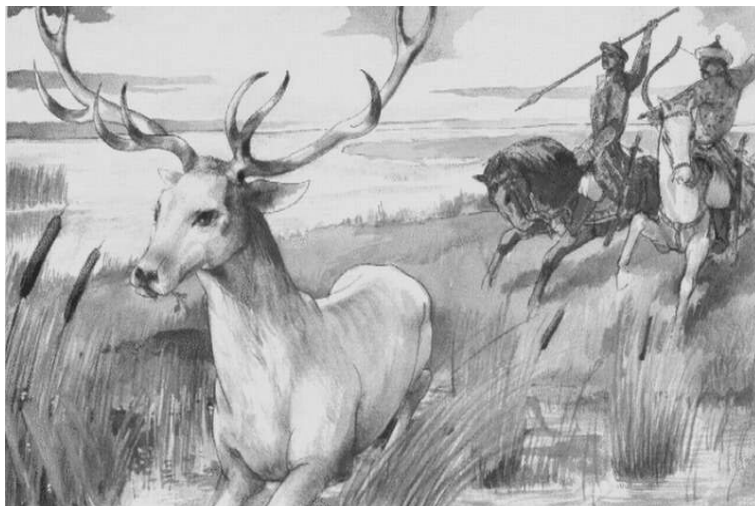
Szíve táján a jövődő,
Lelke mélyén ősi erdő,
Napnyugatra terjedendő,
Melynek méhe sohse meddő.

Álmodott és látta kéjjel,
Ágyékából messze, széjjel
Hódító folyam dagadva
Mint rohan borús Nyugatra.

Népek útján büszke haddal
Söpri gátját diadallal,
És föléje vén turulnak
Védő szárnyai borulnak.

És az álom egyre mélyebb,
Mélyebb, szörnyebb és sötétebb,
Ősi folyam vérrel árad
S égis nyúlnak szolgagátak!

Álom, álom, terhes álom,
Messze ázsiai tájon,
Mikor érsz már boldog véget
Anyáálma Emesének?

László Gyula: A csodaszarvas üldözése

Sárkányölő Szent György-ikon Novgorodból (XV. század) ismeretlen szerző
(Internet)

Következő szám tartalmából:

Beszámoló a XXIII. Magyar Őskutatási Fórumról

Dr. Kőrösi Mária gondolatai Dr. Balogh Ildikó Magyar hittel című könyvét olvasva

Gömöry Katalin: Égalji bolygó növény-emberei
